

VISAGINO MIESTO VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA 2016-2022 M.

Visagino miesto vietos veiklos grupė
2016 m.

Turinys

Iyadas.....	4
I. Visagino miesto vietos veiklos grupė.....	6
Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. strategijos rengimo tikslai.....	7
Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. įgyvendinimo teritorija.....	9
Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. įgyvendinimo tikslinės grupės.....	10
II. Visagino miesto VVG teritorijos analizė.....	14
Visagino miesto VVG demografinė situacija.....	14
Bendrieji ekonominiai rodikliai.....	25
Svarbiausi Visagino miesto VVG teritorijos socialinei ir ekonominei būklei darantys įtaką veiksniai.....	33
Visagino m. VVG stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė.....	34
Vietos plėtros strategijos sąsaja su Visagino m. VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir integruotos teritorijos vystymo programa.....	34
III. Vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir jų įgyvendinimo stebėsenos rodikliai bei integruoto ir novatoriško strategijos pobūdžio apibūdinimas.....	35
Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. veiklų pajėgumas įsitraukti į ekonomikos augimo ir inovacijų procesus.....	43
IV. Gyvenamosios vietovės bendruomenės dalyvavimo, rengiant vietos plėtros strategiją, apibūdinimas.....	45
V. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo veiksmų planas.....	51
VI. Vietos plėtros strategijos valdymo ir stebėsenos tvarka.....	57
Atsakingi Visagino miesto VVG organai.....	57
Projektų atrankos kriterijai.....	61
Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. įgyvendinimo procedūra.....	63
Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. stebėsenos tvarka.....	65
Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. stebėsenos rodikliai.....	67
Visagino vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. strategijos pakeitimų inicijavimo tvarka.....	73
VII. Vietos plėtros strategijos finansinis planas.....	73
Priedai.....	82
Priedas Nr.1. Statistinė informacija.....	82
Priedas Nr.2. Visagino miesto VVG teritorijos PEST analizė.....	87
Priedas Nr.3. SSGG analizė.....	90
Priedas Nr.4. Visagino vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. atitiktis kitiems regioninio planavimo dokumentams.....	95
Priedas Nr.5. Bendradarbiavimo su Zarasų VVG sutarties kopija.....	97
Priedas Nr.6. Visagino savivaldybės tarybos pritarimo Visagino miesto vietos plėtros strategijai 2016-2022 m. kopija.....	98
Priedas Nr.7. Visagino miesto VVG visuotinio narių susirinkimo kopija.....	99

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

Priedas Nr.8. Utenos regiono plėtros tarybos sprendimo kopija	100
Priedas Nr.9. Visagino vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. viešinimo priemonės	101
Priedas Nr.10. Lėšų poreikio pagrindimas strategijos veiksams įgyvendinti.....	103

Įvadas

Visagino miesto vietos veiklos grupės strategija parengta siekiant įsisavinti 2014-2020 m. Europos socialinio fondo investicijų veiksmų programoje numatytas lėšas bendruomenių inicijuotai vietos plėtrai (2014-2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto Socialinės įtraukties didinimas ir parama kovai su skurdu 8.6 investicinio prioriteto „Bendruomenės inicijuojamų vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ 8.6.1 konkretus uždavinys. Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius). Parengtos strategijos tikslas - parinkti ir užfiksuoti bendruomenės inicijuojamas Visagino miesto plėtros strategines kryptis ir prioritetus bei sukurti Visagino savivaldybės strategiją ir Regiono plėtros departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Utenos apskrities skyriaus parengtą Utenos regiono plėtros planą papildančių bendruomenės jėgomis bei iniciatyva įgyvendinamų priemonių spektrą, kuris užtikrintų aktyvų bendruomenės narių dalyvavimą formuojant ir įgyvendinant ilgalaikę Visagino savivaldybės vystymo strategiją.

2014-2020 m. laikotarpiu Visaginas nėra priskirtas tikslinių teritorijų grupei, tačiau prisideda prie integruotos teritorijos vystymo programos uždavinio įgyvendinimo, nes Visagino miesto VVG vykdo veiklą pereinamojo laikotarpio susietoje teritorijoje.

Atsižvelgiant į esamą situaciją ir ES išgyvenamus iššūkius pabėgėlių klausimu, nuspręsta į Visagino miesto vietos plėtros strategiją 2016-2022 m. įtraukti papildomus pabėgėlių socialinei integracijai skirtus veiksmus antrojoje strategijos įgyvendinimo laikotarpio pusėje.

Visagino miesto vietos plėtros strategijoje 2016-2022 m. numatytas aktyvus bendradarbiavimas bei bendrai įgyvendinami veiksmai kartu su Zarasų-Visagino regiono vietos veiklos grupe, kurios teritorija ribojasi su Visagino miesto VVG veiklos teritorija ir kuri apima kaimiškąją Visagino savivaldybės teritoriją.

Rengiant Visagino vietos plėtros strategiją pagal BIVP metodą, miesto VVG ypatingą dėmesį skyrė plačiam atstovaujamoje teritorijoje veikiančių nevyriausybinų organizacijų, verslo įmonių ir miesto gyventojų įtraukimui bei jų dalyvavimui visose vietos plėtros strategijos rengimo etapuose, kai pasitelkus ITI metodiką stengiamasi vertinti miesto plėtrą kaip integruotai valdomą ir plėtojamą visumą, specifines atskirų sričių problemas sprendžiant kaip visumos dalis.

Visagino miesto VVG teritorija - visiškai urbanizuota (tai išskirtinis Visagino miesto VVG teritorijos bruožas), todėl nemaža dalis strategijoje numatytų veiksmų atitinka naujojo urbanizmo principus, kuriais siekiama pritaikyti esamą infrastruktūrą smulkiam ir vidutiniam verslui, atgaivinti centrinės ir arti centro esančias miesto dalis, turinčias didelį augimo potencialą ir privačių investicijų pritraukimo galimybes.

Visagino miesto VVG numatė tokius strateginius vietos plėtros prioritetus, tikslus ir priemones, kurie atitinka Visagino, kaip socialiai izoliuotos vietovės, darnios plėtros poreikius ir galėtų būti suprasti bei įgyvendinti pačių miesto gyventojų. Tokiu būdu siekiama skatinti gyventojų iniciatyvumą, verslumą, didinti jų gebėjimą aktyviai ir lygiaverčiai dalyvauti plėtros procesuose, kurti ir įgyvendinti inovacijas bei didinti gyvenimo kokybę Visagine.

Visagino miesto VVG išskyrė tris strateginius miesto plėtros 2014-2020 m. prioritetus, kurie atitinka Visagino savivaldybės bei Utenos regiono plėtros planus:

1. Socialinės atskirties mažinimas;
2. Visagino miesto gyventojų įsidarbinimo galimybių gerinimas;
3. Gyventojų verslumo skatinimas.

Visagino miesto vietos plėtros strategiją 2016-2022 m. sudaro įvadas, septynios dalys bei papildomai pateikiami strategijos priedai.

I skyriuje apibūdinama Visagino vietos veiklos grupė, jos struktūra bei veiklos istorija, nusakomi pagrindiniai grupės veiklos tikslai, išskiriamos strategijos tikslinės grupės ir apibūdinama Visagino miesto VVG veiklos teritorija.

II skyriuje pateikiama Visagino miesto VVG teritorijos analizė, socialinės ir demografinės miesto būklės įvertinimas, bendrieji ekonominiai rodikliai, nusakomi svarbiausi socialinei ir ekonominei situacijai įtaką darantys veiksniai (atlikta PEST analizė) bei Visagino m. VVG SSGG analizės metu suformuotos įžvalgos.

III skyriuje apibrėžiami Visagino m. VVG strategijos tikslai, uždaviniai bei strategijos įgyvendinimo stebėsenos rodikliai, nusakoma, kokį efektą Visagino plėtrai ir gyvenimo kokybei mieste duos įgyvendinti strategijoje numatyti veiksmai. Šiame skyriuje nurodomos pagrindinės inovatyvios, Lietuvos regionuose dar nepaplitusios veiklos bei jų pajėgumas įsitraukti į ekonomikos augimo ir inovacijų plėtojimo procesus tiek visoje Lietuvoje, tiek ir perduodant sukauptą gerąją praktiką kitoms ES šalims. Strategijos įgyvendinimui numatyti veiksmai sprendžia konkrečias Visagino gyventojų problemas, buvo svarstytos ir įvertintos kelios alternatyvios galimybės. Visiems tikslams nurodomas planuojamas efekto rodiklio kiekybinis pokytis bei planuojami rezultato rodiklių kiekybiniai pokyčiai.

IV skyriuje nurodoma, kaip į Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. rengimo procesus buvo įtraukti vietos gyventojai, nevyriausybinių organizacijų, verslo įmonių atstovai bei Visagino m. VVG atlikti veiksmai, susiję su strategijos viešinimo procedūra.

V skyriuje pateikiamas konkretus strategijos įgyvendinimo pagal uždavinius išdėstytų veiksmų planas bei numatoma, kada konkretūs veiksmai bus pradėti ir baigti įgyvendinti, kokiais atrankos kriterijais vadovaujantis bus atrenkami konkrečius veiksmus įgyvendinančios organizacijos bei veiksmams įgyvendinti reikalingi finansai ir jų šaltiniai.

VI skyriuje yra Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. valdymo ir stebėsenos tvarka, apibrėžianti, kaip bus organizuojamas strategijos įgyvendinimo koordinavimas, nurodoma, kokie Visagino m. VVG organai ir kokia tvarka užtikrins, kad strategija būtų įgyvendinta laiku ir tinkamai. Atsakingi Visagino m. VVG sudarytų darbo grupių ir komisijų nariai užtikrins, kad nuolat būtų renkama ir sisteminama informacija apie planuotas ir pasiektas efekto, rezultato ir produkto rodiklių reikšmes, kurias vėliau būtų galima perduoti Vidaus reikalų ministerijai kaip strategijos įgyvendinimo ataskaitą bei kaip minėtieji rezultatai prisideda prie programos rodiklių įgyvendinimo. Šioje dalyje taip pat nurodoma, kokiais principais vadovaujantis ir kokiais atvejais galės būti inicijuojami vietos plėtros strategijos pakeitimai.

VII skyrius skirtas Visagino vietos plėtros strategijos finansiniam planui, kuris užtikrina, kad visiems strategijos rėmuose suplanuotiems uždaviniams įgyvendinti (rezultatui pasiekti ir produktams sukurti) pakanka vietos plėtros strategijoje suplanuotų finansinių išteklių. Finansiniame plane nurodomi finansavimo šaltiniai bei reikalingų lėšų poreikis, paskirstytas pagal atitinkamus strategijos įgyvendinimus metus.

Strategijos prieduose pateikiama didesnės apimties statistinė informacija, būtina apibūdinant vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritoriją, bei kiti strategijos įžvalgoms bei sėkmingam įgyvendinimui reikalingi dokumentai.

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m. yra dokumentas, kuris sudaro galimybę Visagino gyventojams, nevyriausybiniams organizacijoms, verslo atstovams bei viešojo sektoriaus institucijoms kartu kryptingai veikti ir užtikrinti ilgalaikę bei inovatyvią Visagino miesto plėtrą, užtikrinančią, jog išnaudojamos visos miesto stipriosios pusės, stengiantis maksimaliai sumažinti galimas grėsmes ir teritorijai būdingas silpnybes. Visagino mieste tikslingai investavus viešąsias lėšas ir esamus vietos išteklius bus sukurta papildoma vietos plėtros pridėtinė vertė ir suteiktas naujas impulsas vietos iniciatyvoms, sprendžiančioms įsisenėjusias specifines vietos problemas.

I. Visagino miesto vietos veiklos grupė

Praėjusio 2007–2013 m. ES laikotarpio kompleksinės plėtros programos ir jas įgyvendinantys projektai turėjo būti privalomai derinami su bendruomene ir verslu. Tačiau bendruomenė iš esmės negalėjo įgyvendinti savo iniciatyvų ir papildyti valdžios inicijuojamų priemonių, tokiu būdu užtikrinant efektyviausią investicijų sukurtos infrastruktūros panaudojimą. Nebuvo užtikrintas verslo, gyventojų ir valdžios institucijų interesų derinimas ir miestų plėtra labiausiai atitiko vietos valdžios interesus. Planuojant 2014-2020 laikotarpio ES finansinius instrumentus nuspręsta pažangų BIVP metodą 2014–2020 m. ES investicijų laikotarpiu taikyti ir miesto teritorijose, kurios ankstesniuoju laikotarpiu tokios galimybės neturėjo. Su šio naujo ES finansuojamų programų laikotarpiu ir miestuose atsirado naujos perspektyvos iniciatyvai „iš apačios“ ir bendruomenės galės spręsti, kur ir kokius projektus įgyvendinti. Norint pasiekti didžiausią miestų plėtrai skirtų viešųjų investicijų efektyvumą ir rezultatų tvarumą, siekiama derinti du miestų plėtros būdus – bendruomenės inicijuojamą vietos plėtrą ir integruotas teritorines investicijas.

2015 m. sausio 22 d. Vidaus reikalų ministro įsakymu dėl „Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta, kad miesto vietos veiklos grupė (miesto VVG), galinčia rengti vietos plėtros strategiją, yra laikomas Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo nustatyta tvarka įsteigtas viešasis juridinis asmuo. Jo nariais yra toje teritorijoje veiklą vykdančios trijų šalių partneriai – bendruomeninės ir (ar) kitos nevyriausybines organizacijos, asocijuotos verslo struktūros ir (ar) įmonės, savivaldybės tarybos arba kelių savivaldybių tarybų atstovai.

Vadovaujantis minėtojo įstatymo gairėmis, 2015 m. liepos 10 d. įvykusio steigiamojo susirinkimo metu įsteigta Visagino miesto veiklos grupė. Vietos veiklos grupės Juridinių asmenų registre buvo registruota 2015m. rugpjūčio 4 d. Visagino m. VVG steigiamajame susirinkime dalyvavo ir steigėjais tapo 23 juridiniai asmenys: 1 valstybės įstaiga (Visagino savivaldybės administracija, įgaliota Visagino savivaldybės tarybos 2015-03-26 d. sprendimu Nr. TS-66), 11 verslo įmonių bei 11 Visagino mieste veikiančių nevyriausybinių organizacijų (viešųjų įstaigų, asociacija, jaunimo organizacijų ir pan.).

Visagino m. VVG steigimo sutartyje numatyta, kad asociacijos valdymo organas - visuotinis narių susirinkimas, vienasmenis valdymo organas - asociacijos pirmininkas, o asociacijos kolegialus valdymo organas - asociacijos valdyba. Asociacijos valdymo organų kompetencija nustatyta asociacijos įstatuose. 2015 m. rugpjūčio 14 d. įvyko pirmasis visuotinis asociacijos narių susirinkimas, kurio metu 4 metų kadencijai buvo išrinkta **Visagino miesto VVG valdyba**, kurią sudaro 9 nariai. Visagino m. VVG valdyba yra kolegialus Asociacijos valdymo organas, susidedantis iš vienodo skaičiaus bendruomeninių ir (ar) nevyriausybinių organizacijų, asocijuotos verslo struktūros ir (ar) įmonės ir savivaldybės atstovų, ir yra abiejų lyčių asmenys ir nė vienos iš lyčių atstovų nėra daugiau kaip 60 procentų, o bent vienas atstovas yra jaunesnis negu 29 metų ir (arba) deleguotas jaunimo nevyriausybines organizacijos.

Visagino miesto VVG valdybos nariai:

- nuo bendruomeninių ir nevyriausybinių organizacijų: Dmitrij Chrečkov (yra jaunesnis nei 29 amžiaus), Asta Sieliūnienė ir Irina Vytienė;

- nuo asocijuotų verslo struktūrų ir (ar) verslo įmonių: Viktor Abaškin, Dmitrij Podčernin ir Irina Keizo;

- nuo Visagino savivaldybės tarybos: Viktorija Abaravičienė, Nataliya Rukosueva ir Vytautas Šlaustas.

Valdybos pirmininkas: Vytautas Šlaustas.

Valdybos pirmininko pavaduotoja: Asta Sieliūnienė.

Pagrindiniai Visagino m. VVG veiklos tikslai: pagal savo veiklos kompetenciją ir galimybes skatinti Visagino miesto plėtrą, aktyviai dalyvauti rengiant ir įgyvendinant miesto plėtros planus bei programas

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

Visagino miesto teritorijoje. Tuo tikslu siekti Asociacijos narių veiklos koordinavimo ir jos narių interesų atstovavimo ir tenkinti kitus viešuosius interesus pagal šias išvardytas veiklos sritis:

- telkti suinteresuotų vietos valdžios, verslo, nevyriausybių ir kitų įstaigų bei organizacijų pastangas, ieškant tinkamiausių sprendimų Visagino miesto ekonominei ir socialinei gerovei kelti;
- siekti pagerinti vietos įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius;
- ieškoti naujoviškų ir efektyvių būdų vietos gamtiniams, kultūriniais, žmonių ir kitiems materialiams bei nematerialiems ištekliams panaudoti Visagino miesto plėtrai;
- skatinti ir palaikyti gyventojų iniciatyvas verslo, gamtos apsaugos, švietimo, kultūros, socialinės paramos ir kitose srityse;
- teikti pasiūlymus vietos ir nacionalinėms institucijoms bei organizacijoms dėl miesto plėtros planų ir priemonių kūrimo bei įgyvendinimo;
- organizuoti miesto plėtros dalyvių švietimą bei mokymą, organizuoti ir teikti paramą miesto bendruomenių projektams ir iniciatyvoms įgyvendinti;
- inicijuoti jaunimo ir kitų nevyriausybių organizacijų programų ir projektų rengimą miesto bendruomenėse orientuojantis į partnerystės grupės veiklos tęstinumą.
- organizuoti ir teikti paramą miesto plėtros projektams ir iniciatyvoms įgyvendinti;
- skatinti bendradarbiavimą su kitomis visuomeninėmis nacionalinėmis ir tarptautinėmis organizacijomis bei kitomis įstaigomis ir organizacijomis Lietuvoje ir užsienyje.

Faktinė Visagino miesto VVG veikla pradėta 2015 07 10. Visagino m. VVG, įregistravusi įstatus, suformavusi valdymo organus, numačiusi atskirų jos narių funkcijas, pradėjo savo organizacinę veiklą. Minėta veikla buvo nukreipta pačios organizacijos struktūros formavimui, partnerystės ryšių sistemos kūrimui ir stiprinimui. Visagino m. VVG darbas grindžiamas pilietiniu aktyvumu, lygių galimybių, atsakingumo, pagarbos bei sąžiningumo principais.

Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. strategijos rengimo tikslai

Pagrindinis Visagino VVG strategijos 2016-2022 metų laikotarpiui tikslas - parinkti ir užfiksuoti bendruomenės inicijuojamas Visagino miesto plėtros strategines kryptis ir prioritetus bei sukurti Visagino savivaldybės strategiją papildančių bendruomenės jėgomis bei iniciatyva įgyvendinamų priemonių spektrą, kuris užtikrintų aktyvų bendruomenės narių dalyvavimą formuojant ir įgyvendinant ilgalaikę Visagino savivaldybės vystymo strategiją. Be to, strategija leis suinteresuotiems išorės subjektams bei Visagino miesto pramonės, statybos, transporto, informacinių technologijų, sveikatos apsaugos, švietimo, socialinės srities ir kitų sektorių atstovams, nevyriausybiniams organizacijoms aiškiau suvokti miesto plėtros prioritetines sritis bei numatyti savo galimybes aktyviai dalyvauti tiek rengiant ir tobulinant bendrąją Visagino savivaldybės strategiją, tiek ir papildant ją bendruomenės inicijuotomis veiklomis, kurių įgyvendinimą užtikrins Visagino miesto VVG.

Atsižvelgiant į 2014-2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8.6 investicinių prioritetą (Bendruomenės inicijuojamų vietos plėtros strategijų įgyvendinimas), Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m. siekiama pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius. Visagino miesto vietos plėtros strategijai 2016-2022 m. įgyvendinti reikalingų lėšų tikimasi gauti iš Europos socialinio fondo lėšų.

Papildomas finansavimas Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. įgyvendinimui bus formuojamas iš papildomų projektus įgyvendinančių organizacijų lėšų bei Visagino savivaldybės biudžeto.

Šis planas yra aktyvaus bendruomenės narių darbo rezultatas, kuriame atsiskleidžia nemaža ankstesnių projektų įgyvendinimo ir daugelio suinteresuotų žmonių vizijų kūrimo patirtis. Kuriant šią strategiją stengtasi nepraleisti anksčiau sugeneruotų idėjų ir pasinaudoti sukaupta patirtimi bei skirtingų sričių miesto VVG veiklose dalyvaujančių organizacijų ankstesnės sėkmingos veiklos pavyzdžiais. Plano kūrėjai tikisi, kad jis turės ilgalaikę naudą, leis užtikrinti pasirinktų strateginių kryptių tęstinumą, bendruomenės narių, verslo atstovų bei nevyriausybinių organizacijų įtraukimą į strateginio planavimo bei strategijos įgyvendinimo procesus, tačiau planas išlieka imlus patobulinimams ir papildymams.

Strateginis Visagino miesto plėtros planas parengtas vadovaujantis Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“¹, Lietuvos regioninės politikos principais ir gairėmis, tai reglamentuojančiais Lietuvos Respublikos dokumentais². Šio plano kūrimo metodikos pagrindu, rengiant sričių plėtros viziją, tikslus ir prioritetus, imamas plačiai ES praktikoje naudojamas bendro visų socialinių partnerių dalyvavimo³ principas. Kuriant strategiją atsižvelgta į Utenos regiono plėtros planą 2014-2020 metams, 2013 spalio 15 d. patvirtintą Utenos regiono plėtros tarybos sprendimu⁴, strategijos regimo metu prieinamus Visagino savivaldybės 2016-2022 metų strateginio plėtros plano dokumentus bei kitus Lietuvos Respublikos bei vietos savivaldos strateginio planavimo dokumentus.

Stengiantis užtikrinti partnerystės, išsamumo ir atvirumo principų laikymąsi į strategijos rengimą įtraukti ne tik Visagino m. VVG nariai, bet ir jos veiklose aktyviai nedalyvaujančių miesto bendruomenės socialinių partnerių, verslo įmonių, viešojo sektoriaus institucijų atstovai. Aktyvus bendruomenės dalyvavimas rengiant plėtros planą, užsienio ekspertų nuomone, svarbi bendruomenės vienijimo sąlyga, kuri garantuoja jų aktyvų dalyvavimą įgyvendinant rengiamą plėtros planą. Rengiant Strateginį Visagino miesto plėtros planą naudota „tikslinių grupių anketavimo“ metodika patikslinant gautus kiekvieno sektoriaus SSGG analizės rezultatus. Svarbus momentas rengiant plėtros planą yra vertikalių ryšių užtikrinimas. Tai buvo pasiekta laikantis Vyriausybės priimtų metodikų, numatančių, kad bus atlikta išorinių faktorių (PEST analizė) analizė ir užtikrinti ryšiai su nacionaliniais, Vyriausybės ir regiono plėtros planais. Visagino miestas yra pakankamai vienalytė teritorija (beveik 100 % urbanizuota), o tai palengvina horizontalių ryšių tarp esamos ekonominės ir socialinės situacijos analizės sektorių užtikrinimą.

¹ Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ (Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimas Nr. XI-2015)

² Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2015 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. 1V-36 „Dėl Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių patvirtinimo“

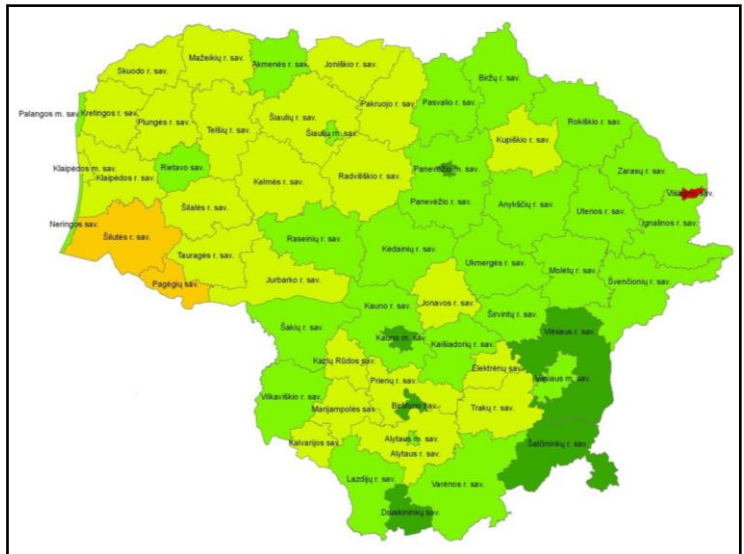
³ Relevant elements for the elaboration of regional development vision (RDV): proposal of methodology for integrated territorial planning, A.Arzeni, R.Esposti, F.Sotte, Ancona University, Italy.

⁴ <http://www.lietuvosregionai.lt/wp-content/uploads/2013/05/2014-2020-planai-1-3.pdf>

Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. įgyvendinimo teritorija

Bendroji Visagino m. VVG teritorijos charakteristika. Atkurtoje nepriklausomoje Lietuvoje vietos savivaldos pirmoji kadencija prasidėjo 1990 m. balandžio pradžioje. Tuo metu Sniečkaus energetikų gyvenvietė priklausė Ignalinos rajonui ir savo atstovus rinko į Ignalinos rajono savivaldybės tarybą. 1992 m. rugsėjo 22 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos nutarimu, atsižvelgiant į Ignalinos rajono tarybos pasiūlymą dėl Visagino kaimo pavadinimo grąžinimo, pakeistas Sniečkaus gyvenvietės pavadinimas į Visagino gyvenvietę. 1994 m. liepos 19 d. Visagino gyvenvietei buvo suteiktas miesto statusas. Visagino savivaldybė (iki 2002-12-31 Visagino miesto savivaldybė) įsteigta 1995 metais.

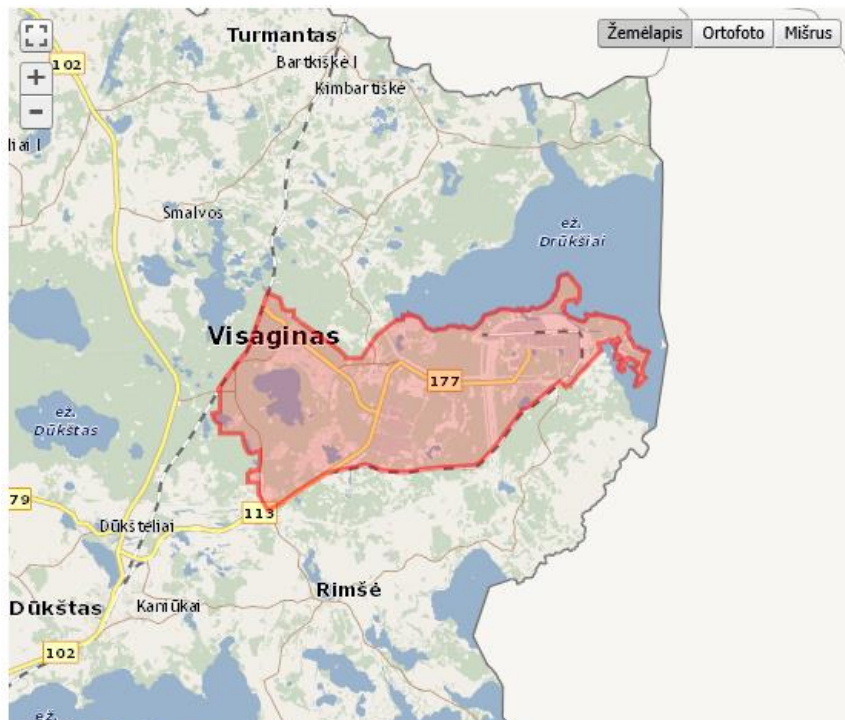

1 pav. Visagino m. VVG teritorija Lietuvoje

Visaginas – jauniausias Lietuvos miestas. Pradėjus Ignalinos atominės elektrinės statybas, pradėti kurti ir

naujo miesto planai. Gražus, šiuolaikinis miestas užaugo toje pačioje vietoje, kur anksčiau buvo Paliaudanės ir Visagino kaimai. 1975 m. vasarą jėgainės statybininkai atvežė ir prie pirmųjų daugiabučių namų pamatų pastatė didžiulį riedulį, kurio kontūrai daug kam primena Lietuvą. Šis riedulys tapo kertiniu miesto akmeniu, o jo pastatymo diena – miesto gimimo diena.

Visagino savivaldybė yra Utenos apskrityje. Jos centras yra 8 km nuo IAE išsidėstęs Visagino miestas, pastatytas ant šiaurinio Visagino ežero kranto, kuriame 2015 m. pradžioje gyveno 20249 gyventojai. Bendras savivaldybės plotas - 58 km², gyventojų tankumas - 349,12 žm./ km². Visagino savivaldybės plotas užima 0,09 proc. Lietuvos bei 0,8 proc. Utenos

2 pav. Visagino VVG teritorija

apskrities teritorijos ploto.

Šiaurės rytuose Visagino savivaldybės teritorija ribojasi su Baltarusijos Respublikos Vitebsko sritimi, šiaurės vakaruose – su Zarasų rajonu, pietuose – su Ignalinos rajonu. Visagino padėtis kitų didžiųjų Lietuvos miestų atžvilgiu nėra palanki. Atstumas iki Vilniaus yra 141 km, Kauno – 306 km, Klaipėdos – 400 km. Visaginas yra netoli Latvijos ir Baltarusijos pasienio, tačiau Baltarusijos pusėje šalia Visagino dideliu

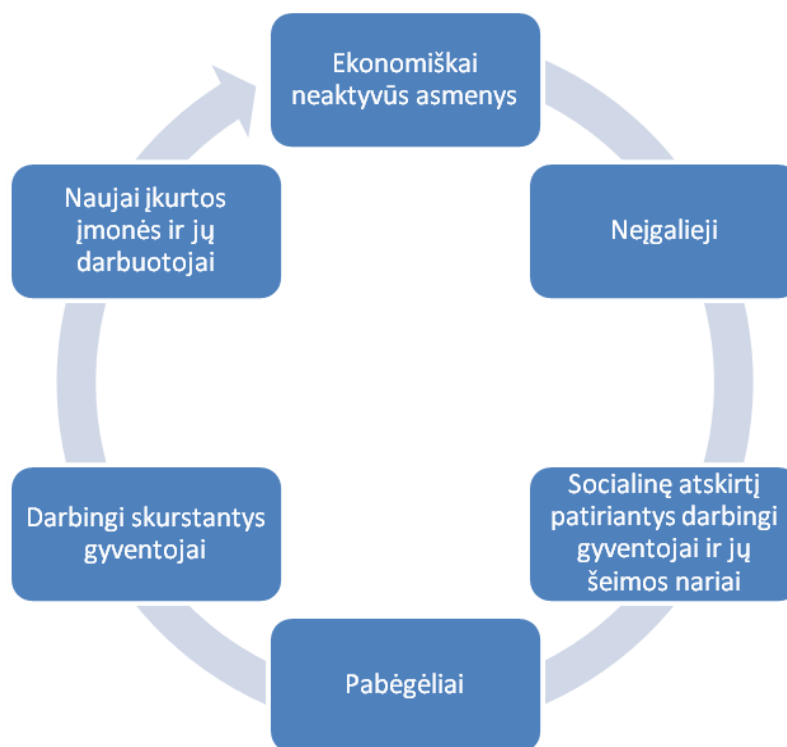
spinduliu nėra miestų, kurie galėtų būti strategiškai svarbūs prekybiniai centrai. Tuo metu Latvijos pusėje yra Daugpilis, antras pagal gyventojų skaičių Latvijos miestas. Jis nuo Visagino nutolęs 52 km.

Ignalinos ir Zarasų rajonų teritorijose išsidėstęs Aukštaitijos nacionalinis parkas. Yra daugiau kaip 100 ežerų ir ežerėlių, telkšo Visagino ežeras. Žemės ūkio naudmenos sudaro 5,9 % visos savivaldybės teritorijos, miškai – 56 %, keliai – 3,2 %, užstatyta teritorija – 14 %, vandenys – 5,8 %, kita žemė – 15 %.

Savivaldybės teritorijoje 1983-2009 veikė vienintelė Lietuvoje atominė elektrinė. Pastatytas ir plėtojęs kaip IAE miestas palydovas, Visaginas turi unikalią Lietuvai 25-erių metų monoindustrinio miesto plėtros patirtį. Vykdamas Vyriausybės nutarimus pirmasis IAE blokas buvo sustabdytas 2004 m. gruodžio pabaigoje, antrasis blokas - 2009 m. gruodžio 31 d. Šiandien tai teritorija, kurioje susiklosčiusi socialinė ir ekonominė sistema, valdymo struktūros dirba pagal parengtas metodikas, sukurtas valdymo sprendimų priėmimo modelis. Lietuvos Respublikos Vyriausybės priimtas sprendimas dėl pirmalaikio IAE uždarymo stipriai paveikė susiklosčiusią stabilią socialinę ir ekonominę situaciją Visagine. Pastarųjų metų pasikeitimai, vykstantys svarbiuose sektoriuose (ekonomikos, socialiniame) liudija, kad Visaginas įžengia į pereinamąjį laikotarpį. Miesto bendruomenės nuomone, tik valdoma, planuojama Visagino plėtra laikantis partnerystės principų yra vienintelis būdas išvengti socialinės ir ekonominės krizės Visagino mieste.

Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. įgyvendinimo tikslinės grupės

Atsižvelgiant į Visagino m. VVG teritorijos specifinius poreikius, atliktą SSGG analizę bei įvertinus pagal 2014-2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8.6 investicinį prioritetą (Bendruomenės inicijuojamų vietos plėtros strategijų įgyvendinimas) numatytas finansuoti veiklas bei remiamas tikslines gyventojų grupes, išskirtos šios pagrindinės Visagino m. VVG strategijos tikslinės grupės:

3 pav. Visagino miesto vietos plėtros strategijos tikslinės grupės

Ekonomiškai neaktyvūs asmenys. Ekonomiškai neaktyvių asmenų statistika nepateikiama, tačiau tokiai asmenų grupei priskiriami darbingo amžiaus niekur nedirbantys, nesimokantys ir dėl vienokių ar kitokių priežasčių nedalyvaujantys visuomeniniame darbe. Gyventojai, kurie turi pragyvenimo šaltinius ir savo noru atsisako dalyvauti ūkinėje veikloje, yra eliminuojami iš darbo jėgos išteklių ir tampa ekonomiškai neaktyviais gyventojais. Ekonomiškai neaktyvių gyventojų grupei priskiriami nedirbantys moksleiviai ir studentai (jeigu

nedirba ir nieiško darbo), nedirbantys pensininkai, darbingo amžiaus neįgalieji, darbingo amžiaus piliečiai, nedirbantys dėl įvairių priežasčių (namų šeimininkės, kaliniai, asocialūs asmenys, rentininkai).

Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. viena iš tikslinių grupių pasirinkta ekonomiškai neaktyvių gyventojų grupė. Kadangi šiai gyventojų kategorijai priskiriami gyventojai labai įvairūs, išskiriamos šios sukonkretintos ekonomiškai neaktyvių gyventojų grupės, į kurias nukreipiami strategijoje numatyti veiksmai:

- Priešpensijinio amžiaus Visagino gyventojai (iki senatvės pensijos amžiaus likus penkeriems metams), besinaudojantys galimybe gauti išankstinę pensiją ar planuojantys pasinaudoti šia galimybe;
- Jaunos, mažamečius vaikus auginančios moterys, laikinai nedalyvaujančios darbo rinkoje ir prarandančios anksčiau turėtą kvalifikaciją bei gebėjimus;
- 16-29 metų nedirbantys jaunuoliai.

Priešpensijinio amžiaus Visagino gyventojai. Visagino miesto gyventojų, gaunančių socialines išmokas analizė parodė, kad mieste kaip niekur kitur Lietuvoje gausu galimybe gauti išankstinę senatvės pensiją pasinaudojusių ar planuojančių pasinaudoti žmonių. Visagino m. VVG teritorijoje išankstinę pensiją gaunančių asmenų skaičius 2014 m. buvo 211 (27,7% visų Utenos apskrityje išankstines pensijas gaunančių asmenų). Kaip rodo tyrimai, didelė dalis anksčiau į senatvės pensiją išėjusių asmenų norėtų ir toliau dirbti, tačiau dėl esamos nedarbo situacijos, profesinių ar asmeninių barjerų pasirenka gaunamas socialines išmokas, garantuojančias bent minimalų pragyvenimą. Nedirbančių ir išankstinę senatvės pensiją gaunančių asmenų grąžinimą į darbo rinką galėtų teigiamai paveikti didesnės profesinio mokymo galimybės (sudarytos sąlygos tobulinti kvalifikaciją), platesnis atipinio užimtumo formų pasirinkimas bei darbo vietų pritaikymas prie pakitusių vyresnio amžiaus žmonių fizinių galimybių. Tokių asmenų grąžinimas į darbo rinką padėtų efektyviai mažinti socialinių išmokų našą bei suteiktų galimybę žmonėms patiems užsidirbti.

Visuomenės senėjimo fone ši anksčiau laiko iš darbo pasitraukiančių asmenų problema tampa vis aktualesnė, todėl vis dažniau kalbama apie įvairias priemones, padedančias reintegruoti šiuos asmenis į socialinį gyvenimą.

Jaunos, mažamečius vaikus auginančios moterys. Vertinant Visagino demografinę situaciją matyti, jog Visagino savivaldybėje naujagimių skaičius 1000 gyventojų buvo didžiausias Utenos apskrityje (11,8 naujagimiai 1000 gyventojų), ir gerokai viršijo Lietuvos Respublikos vidurkį. Užfiksuotas ir didžiausias naujagimių skaičiaus pokytis lyginant 2014 ir 2013 metus - 2014 metais gimė 39 naujagimiais daugiau (teigiamas rodiklis). Ši statistika rodo, jog laikinai pasitraukusių iš darbo rinkos moterų skaičius yra pakankamai didelis, tačiau tuo pačiu svarbi tampa ir jaunų mamų grįžimo į darbą problema (58,1% visų Utenos darbo biržos Visagino skyriuje 2015 m. registruotų bedarbių sudaro būtent moterys). Auginančioms vaikus moterims motinystė ir šeimos pareigos yra svarbi kliūtis, trukdanti išlaikyti darbo vietą ir ieškoti kitos. Daug moterų dėl motinystės yra patyrusios įvairių sunkumų darbe. Dažnai paaiškėja, jog moterų teises ginantys įstatymai apeinami arba atsigręžia prieš pačias moteris. Statistikos departamentas nepateikia informacijos apie tai, kas labiausiai trukdo moterims, grįžtančioms po motinystės atostogų, adaptuotis darbe, bet pateikia kitą informaciją, kad Lietuvos demografinė padėtis žada niūrią ateitį.

Susidarius šiandieninei demografini ir ekonominei situacijai Lietuvoje, iškyla būtinybė inicijuoti papildomus projektus, kuriais būtų siekiama ne tik sukurti darbo vietas mamoms ar jas įdarbinti, bet ir suteikti joms visapusišką paramą, palaikymą, palydėjimą įsitvirtinti darbo rinkoje ar verslo kūrimosi procese, nuolat skatinti jų motyvaciją aktyviai dalyvauti visuomeniniame gyvenime. Būtinai bendradarbiavimas su įvairių sričių specialistais, įvairiomis verslo grupėmis, lyderiais, tuo siekiant padidinti bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių mamų motyvaciją, galimybes kurti ekonominę vertę.

16-29 metų nedirbantys jaunuoliai. Bendrieji demografiniai statistikos duomenys rodo, jog Visagine jaunimo skaičius mažėja sparčiau, nei bendras gyventojų skaičius (14-29 m. amžiaus grupėje Visagino gyventojų skaičius 2015 m. pradžioje lyginant su 2014 m. sumažėjo 6,03%, tuo tarpu kai bendras gyventojų skaičiaus pokytis buvo -1,8%). Jaunų žmonių (14-29 m. amžiaus) skaičius savivaldybėje mažėja ir Visaginas iš jaunimo miesto palaipsniui tampa mažiausią jaunimo procentą turinčia Lietuvos savivaldybe. Statistikos departamento paskelbtais duomenimis, 2013 m. rugpjūčio mėnesį Visagino savivaldybėje jaunimas sudarė mažiausią jaunų gyventojų procentą visoje šalyje (~18,0 proc.), 2014 m. paskelbtais analogiškais duomenimis jaunimo skaičius buvo dar mažesnis (17,1 proc.). Faktinis ir oficialiai skelbiamas jaunimo skaičius savivaldybėje nesutampa ir, galimai, yra dar mažesnis (daug prisiregistravusių, bet faktiškai negyvenančių Visagino savivaldybėje).

Pagrindinės jaunimo problemos savivaldybėje: ilgalaikė jaunų žmonių emigracija į užsienį; darbo vietų su patraukliu jauniems žmonėms darbo užmokesčiu stoka; mažėjanti jaunų žmonių motyvacija įsitraukti į savanorišką veiklą; ribotos vietinės finansinės galimybės remti nevyriausybinį sektorių; jaunimo organizacijų pasyvumas, inertiškumas. Nepakankamos valstybinės kalbos žinios sukuria jauniems žmonėms diskomfortą stojant į Lietuvos mokymosi įstaigas arba įsidarbinant už savivaldybės ribų, todėl jie mokosi užsienio kalbos ir palankiau vertina galimybes mokytis / įsidarbinti užsienyje.

Dėmesys ir parama vaikų, paauglių integracijai į miesto socialinį gyvenimą, motyvacijos grįžti į gimtąjį miestą kūrimas bei jaunuolių skatinimas įsitraukti į darbo rinką, kurti savarankiškus verslus yra prioritetinis dalykas kaip prevencija sprendžiant socialinės atskirties problemas (kad kuo mažesnė dalis vaikų dėl šios priežasties patektų į socialinę atskirtį).

Neįgalieji. 2015 m. rugsėjo mėnesį Visagino savivaldybėje gyveno 277 neįgalūs asmenys, beveik pusė jų (49,8%) - darbingo amžiaus, ir tik 13 neįgaliųjų dirbo. Palyginus menkas dirbančių neįgaliųjų skaičius savivaldybėje rodo, jog esamos Darbo biržos taikomos programos nėra efektyvios, todėl būtina ieškoti kitų alternatyvių sprendimų. Fizinę negalią turintiems žmonėms atsiranda didesnės galimybės pradėti aktyvią veiklą virtualioje erdvėje, nes elektroninio verslo veiklai nesvarbi jo dalyvių buvimo vieta, tačiau neretai jiems stokoja paskatinimo bei informacijos, kuri padėtų pradėti savo verslą ar imtis darbo. Įvertinus statistikos informaciją, jog pagal kompiuterinį gyventojų raštingumą, kompiuterių skaičių namų ūkiuose bei elektroninių paslaugų naudojimą Visaginas yra pirmaujantis Lietuvoje, potencialas vystyti tokio pobūdžio veiklas šioje teritorijoje yra didžiulis.

Dar viena papildoma galimybė neįgaliesiems grįžti į darbo rinką yra ir socialinis verslas, kuris taip pat dažnai įdarbina žmones iš labiausiai socialiai pažeidžiamų grupių, todėl ženkliai prisideda prie socialinės sanglaudos didinimo, naujų darbo vietų kūrimo ir socialinės nelygybės mažinimo. Europos Sąjungoje daugiausiai tokių organizacijų veikia trijose srityse: integracija į darbo rinką (mokymai bedarbiams ir reintegravimas į darbo rinką); asmeninės paslaugos (pvz., vaikų priežiūra, paslaugos senjorams, „nuotolinės“ paslaugos, pagalba socialiai atskirtiems žmonėms ir t.t.) ir socialiai atskirtų vietovių vystymas (pvz., socialiniai verslai labai nutolusiose kaimo vietovėse, gyvenamųjų rajonų vystymas/reabilitacinės programos kaimo vietovėse ir t.t.). Dėl savo geografinės padėties (savivaldybė nutolusi nuo apskrities centro, izoliuota transporto požiūriu), demografinių iššūkių (gyventojai senėja, sparčiau auga socialines paslaugas gaunančių asmenų skaičius) bei gyventojų mentaliteto Visaginas gali tapti vienu iš socialinio verslo inkubatorių Lietuvoje bei socialinių inovacijų kūrėju bei pritraukti socialinių fondų investicijas. Socialinių verslų investiciniai fondai remia verslus, kurie padeda savo bendruomenėms, teikdami joms reikalingas socialines paslaugas, remia tokius verslus ne tik investicijomis, bet ir ekspertų patarimais bei parama tam, kad šios įmonės taptų stabiliomis ir ilgalaikėmis. Socialinių verslų investicijų tikslas – skatinti efektyvesnę ir veiksmingesnę socialinę veiklą, paremti bendruomenės aktyvistų, savanorių ir verslininkų, vykdančių socialinę veiklą, darbą.

Socialinę atskirtį patiriantys gyventojai bei jų šeimos nariai. Socialinė atskirtis yra kompleksinis reiškinys, atspindintis tam tikrų asmenų ar grupių negalėjimą ar nesugebėjimą naudotis visuomenės sukuriamomis gėrybėmis, dalyvauti darbinėje veikloje, bendruomenės gyvenime. Jos atsiradimo priežastys siejamos su daugybe priežasčių ar aplinkybių: nepakankamų pajamų dydžiu, ligos, neįgalumo, ilgalaikio nedarbo išmokomis, priklausomybės nuo psichotropinių medžiagų, kalbos nemokėjimo ir pan.

Dažniausiai išskiriamos asmenų kategorijos, patiriančios socialinę atskirtį: neįgalieji, pagyvenę asmenys, neturintys pakankamos darbinės kvalifikacijos, šeimos su vaikais, grįžę iš įkalinimo, turintys priklausomybių asmenys, tautinės mažumos, smurto, prekybos žmonėmis aukos, ilgalaikiai bedarbiai. Prie minėtos socialinės atskirties rizikos grupės priskiriami ir vienišos motinos/tėvai, vaikų namų auklėtiniai ir kt.

Pabėgėliai. Lietuva yra palyginti jauna prieglobsčio valstybė - pabėgėlius priima nuo 1997 metų. Lietuva nuo pabėgėlių priėmimo pradžios suteikė prieglobstį kiek daugiau nei 1 tūkst. žmonių. Dalis jų itin sėkmingai integrovosi į visuomenę: puikiai kalba lietuviškai, dirba, kuria verslą, moka mokesčius ir yra naudingi šaliai. Į Lietuvą atvažiaavę pabėgėliai pirmiausia apgyvendinami Užsieniečių registracijos centre Pabradėje. Vėliau pabėgėliai perkeltami į Pabėgėlių priėmimo centrą Rukloje, trečiajame integracijos etape pabėgėliai važiuoja gyventi į konkrečias savivaldybes. Lietuvą turėtų pasiekti 505 pabėgėliai iš karinių konfliktų apimtų zonų Artimuosiuose Rytuose ir Šiaurės Afrikoje, 2017-aisiais – dar 600. Neturėdama laiko patikrintos pabėgėlių integracijos sistemos, valstybė susiduria su dideliais pabėgėlių integracijos iššūkiais - tiek finansiniais, socialiniais, tiek ir moraliniais.

Visaginas, kaip unikali Lietuvoje savivaldybė, kurioje darniai gyvena 43 tautybių gyventojai, turi įvairių kultūrinį ir tautinį mentalitetą turinčių gyventojų integravimo patirties. Nemaža dalis nenaudojamų gyvenamosios paskirties patalpų, valstybinės kalbos mokymo metodikos, pritaikytos užsieniečiams, bei pačių miesto gyventojų tolerancija yra pagrindinės priežastys, lemiančios Visagino m. VVG sprendimą dalyvauti pabėgėlių integracijos procesuose ir teikti atvykusiems reikalingą socialinę pagalbą.

Darbingi skurstantys asmenys. Remiantis Lietuvos Statistikos departamento duomenimis, 2014 m. Lietuvoje skurdo rizikos riba buvo 241 euras per mėnesį vienam gyvenančiam asmeniui ir 506 eurai šeimai, susidedančiai iš dviejų suaugusių asmenų bei dviejų vaikų iki 14 metų amžiaus. Nors 2008–2014 m. vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Visagine ir sumažėjo (arba auga ne tokiu tempu kaip Lietuvoje), tačiau vis tiek išliko didesnis negu vidutiniškai Lietuvoje. Statistikos departamento duomenimis, 2015 m. 1 ketv. vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis Visagino savivaldybėje buvo 578,5 Eur (1997 Lt) bei viršijo šalies vidurkį (543,6 Eur), taip pat ir kitų Utenos apskrities savivaldybių vidutinio neto darbo užmokesčio vidurkius, tačiau Visagino savivaldybės darbo užmokesčio vidurkį daugiausia lėmė darbuotojų, dirbančių Ignalinos AE, darbo užmokestis.

Nepaisant aukštesnių nei Lietuvos vidurkis darbo užmokesčio rodiklių, 2014 m. Statistikos departamento atlikta apklausa rodo, kad 28 proc. Utenos apskrities gyventojų savo namų ūkį priskiria prie labai sunkiai arba sunkiai besiverčiančių. Bendrieji Statistikos departamento pateikiami duomenys rodo, kad 8,3% dirbančių ir 24,2% ekonomiškai neaktyvių gyventojų patenka į skurdo rizikos grupę.

Apibrėžiant darbingų skurstančių Visagino gyventojų priklausymą šiai tikslinei grupei bus naudojama Statistikos departamento pateikiama skurdo rizikos riba, kuri 2014 m. vienam gyvenančiam asmeniui sudarė 241 EUR/mėn., o dviejų suaugusių ir dviejų vaikų šeimai - 506 EUR/mėn. Ši skurdo rizikos riba bus tikslinama kiekvienais metais, Statistikos departamentui pateikus naujus duomenis.

Naujai įkurtos įmonės ir jų darbuotojai.

Kadangi, kaip rodo tolesnė Visagino miesto ekonominės situacijos analizė, mieste mažėja naujai steigiamų įmonių skaičius, Visagino miesto vietos plėtros strategijoje 2016-2022 m. numatyta remti naujai besisteigiančias įmones ir jų darbuotojus. Šiai tikslinei grupei priskiriami Visagino miesto gyventojai -

verslininkai, kurie yra pradėję vykdyti ūkinę komercinę veiklą Visagino mieste ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose. Pagal verslo liudijimą, kuris galioja vienerius metus ar trumpiau, dirbantis asmuo priskiriamas šiai tikslinei grupei, jei jam verslo liudijimas atitinkamai veiklai yra išduotas pirmą kartą arba yra praėję ne mažiau kaip 3 metai nuo anksčiau jam šiai veiklai išduoto verslo liudijimo galiojimo pabaigos.

Tikslinėms grupėms skirtos strategijos veiklos, pagal 2014-2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ įgyvendinimo priemonę Nr. 08.6.1-ESFA-V-911 pateikiamos žemiau esančioje lentelėje.

Priemonės 3.1. veiklos	<ul style="list-style-type: none"> • Socialinę atskirtį patiriantys darbingi gyventojai ir jų šeimos nariai (rizikos šeimos, neįgalieji)
Priemonės 3.2. veiklos	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomiškai neaktyvūs gyventojai (jaunos mamos, auginančios vaikus, priešpensijinio amžiaus gyventojai, 16-29 metų nedirbantys jaunuoliai)
Priemonės 3.3. veiklos	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomiškai neaktyvūs gyventojai (jaunos mamos, auginančios vaikus, priešpensijinio amžiaus gyventojai, 16-25 metų nedirbantys jaunuoliai) • Darbingi skurstantys asmenys • Naujai įkurtos įmonės ir jų darbuotojai.

4 pav. Visagino miesto vietos plėtros strategijos tikslinės grupės pagal Nr. 08.6.1-ESFA-V-911 priemonės veiklas.

II. Visagino miesto VVG teritorijos analizė

Visagino miesto VVG demografinė situacija

2015 m. pradžioje Lietuvos Statistikos departamento duomenimis Visagino savivaldybės teritorijoje gyveno 20249 gyventojai. Statistikos departamento duomenys pateikiami visos savivaldybės mastu, todėl nėra galimybės atskirai išskirti Visagino m. VVG teritorijoje (t.y. Visagino mieste) gyvenančių gyventojų skaičiaus, o tolesnėje analizėje bus naudojami bendri Visagino savivaldybės duomenys, kadangi kaimiškojoje teritorijoje gyvena apie 260 gyventojų, kurie sudaro 1,2% visų savivaldybės gyventojų. 2015 m. pradžioje Visagine gyveno 14,45% visų Utenos apskrities gyventojų, ir pagal gyventojų skaičių Visagino savivaldybė yra viena didžiausių savivaldybių apskrityje (gyventojų skaičius didesnis nei Visagino savivaldybėje yra tik Utenos ir Anykščių rajonų savivaldybėse).

Utenos apskrities gyventojų skaičius 2015-ųjų metų pradžioje sumažėjo labiausiai lyginant su kitų apskričių gyventojų skaičiaus pokyčiais (-10,99%). Lyginant 1996 ir 2014 m. pradžios duomenis, sparčiausiai gyventojų skaičius mažėjo nuo didžiųjų miestų nutolusiose savivaldybėse: Visagine (-34,2 proc.), Akmenės (-31,8 proc.), Ignalinos (-30,8 proc.) ir Skuodo (-30,2 proc.) rajonuose. Šis rodiklis yra daugiau kaip 8 proc. didesnis, nei bendras Lietuvos rodiklis, ir nemažą įtaką šiam rodikliui daro būtent Visagino savivaldybės gyventojų skaičiaus pokyčiai, kadangi Visagino savivaldybėje gyventojų skaičius mažėjo labiausiai (-15,60%) (Žr. Priedą „Statistinė informacija“, 1 lentelė).

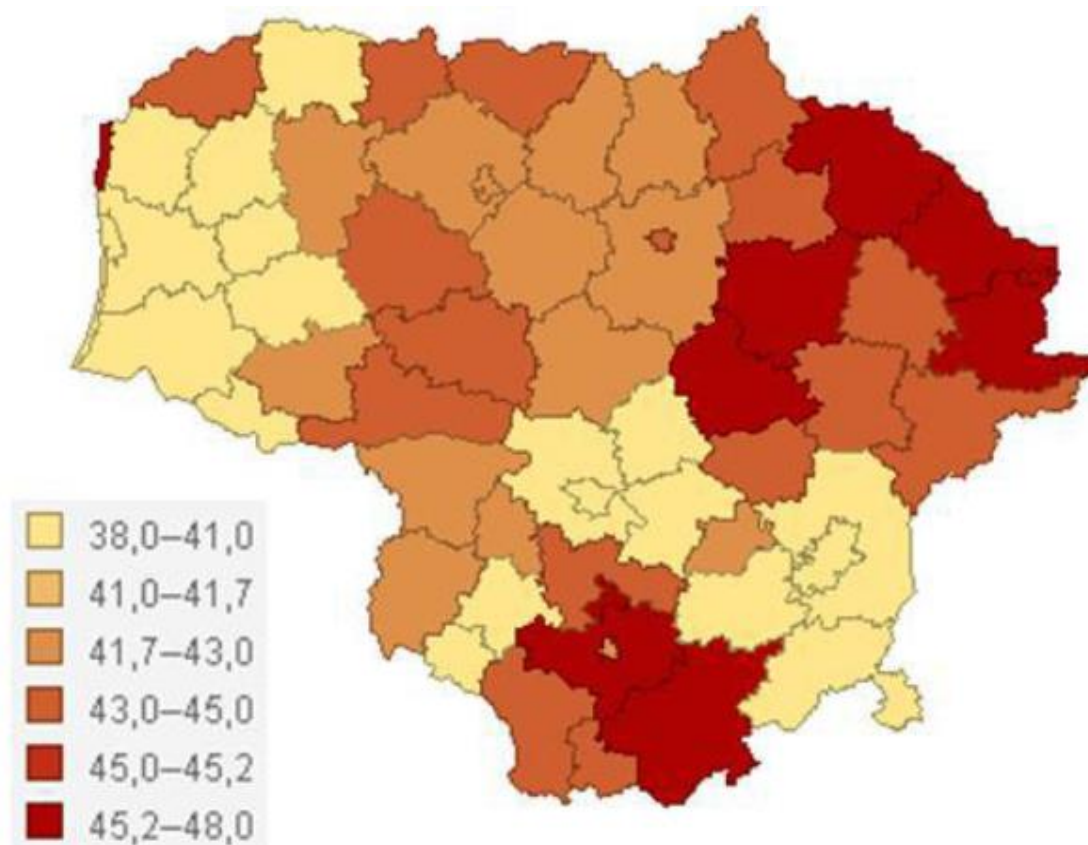
Visaginas išsiskiria itin didele darbingo amžiaus gyventojų dalimi. 2015 m. pradžioje darbingo amžiaus gyventojų Visagino savivaldybėje buvo 13302. Šios grupės gyventojų dalis Utenos apskrityje yra viena mažiausių Lietuvos Respublikoje (2015 m. pradžioje ji sudarė 60,62% visų gyventojų, ir buvo mažiausias Respublikoje), tačiau Visagino savivaldybėje darbingo amžiaus gyventojų 2015-ųjų metų pradžioje buvo 65,69 proc., ir tai didžiausia dirbančiųjų dalis Utenos apskrityje. Rodiklis 3,7 proc. viršija Lietuvos Respublikos vidurkį, ir daugiau darbingo amžiaus asmenų Lietuvoje gyvena tik Neringos savivaldybėje (68,01%).

Visagine gyvenančių darbingo amžiaus gyventojų skaičius 2015 m. pradžioje sumažėjo 3,51% (0-15 metų amžiaus gyventojų skaičius mažėjo 0,13%, pensinio amžiaus gyventojų dalis augo 2,86%). Įvertinus bendrą Lietuvos tendenciją, kad darbingo amžiaus žmonių skaičius pastaruosius kelerius metus nors ir nespārčiai, bet auga (po 0,14% 2014 ir 2015 m.), Visagino miesto situacija nėra teigiama, nors ir turėtų būti vertinama ganėtinai palankiai. Didėjanti pensinio amžiaus gyventojų dalis ir mažėjantis darbingo amžiaus ir vaikų skaičius bendroje gyventojų sudėtyje, sąlygoja tolimesnę neigiamą natūralios gyventojų kaitos tendenciją ir gyventojų skaičiaus mažėjimą. Darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus mažėjimas daro neigiamą įtaką ekonominei situacijai, nes nėra poreikio kurti naujas darbo vietas, o tai savo ruožtu trukdo siekiant pritraukti naujas investicijas į regioną (Žr. Priedą „Statistinė informacija“, 2 lentelė).

Vertinant darbingo amžiaus gyventojų skaičių ir gyventojų struktūrą pagal amžių, Visagino savivaldybėje pravartu atskirai išskirti ir dar vieną Statistikos departamento naudojamą kriterijų - demografinės senatvės koeficientą. Šis rodiklis – tai pagyvenusių (60 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus. Demografinės senatvės koeficientas Utenos apskrityje yra didžiausias Lietuvos Respublikoje (188, kai Lietuvos Respublikos rodiklis - 129). Tai rodo, kad apskrityje gyvena santykinai didesnė dalis vyresnio amžiaus žmonių, kurie jau esamu momentu yra arba artimiausiu metu taps nedarbingi ir kuriems greičiausiai artimiausiu metu prireiks ir vienokios ar kitokios rūšies socialinės rūpybos ir globos paslaugų.

Visagino savivaldybės demografinės senatvės rodiklis (105) yra geriausias Utenos apskrityje ir geresnis, nei bendras Lietuvos Respublikos rodiklis (teigiamas rodiklis). Šis koeficientas Visagino savivaldybėje stabiliai auga nuo 2010-ųjų, ir didžiausias augimas užfiksuotas 2015 m. pradžioje (padidėjo 7 punktais). Statistikos departamento pateikti duomenys rodo, kad nepaisant to, jog Visagino savivaldybės gyventojai yra ganėtinai jauni, darbingo amžiaus, savivaldybės gyventojų struktūra ganėtinai sparčiai keičiasi, o gyventojai sensta (Žr. Priedą „Statistinė informacija“, 3 lentelė).

Medianinis gyventojų amžius (gyventojų amžiaus reikšmė, kuri atitinka gyventojų variacinės eilutės vidurinę reikšmę, t. y. dalija gyventojus į dvi vienodas dalis taip, kad pusė jų yra jaunesni nei medianinio amžiaus, kita pusė – vyresni) visoje Lietuvoje didėja, tačiau Visagine 2014 m. jis buvo vienas iš didžiausių – 48 metai (šalyje – 42 metai, apskrityje – 47 metai).

5 pav. Savivaldybių pasiskirstymas pagal vidutinį gyventojų amžių 2014 m. pradžioje (Šaltinis - oficialioji Statistikos departamento informacija)

Vieni reikšmingiausių kriterijų, lemiančių gyventojų skaičių, yra gyventojų gimstamumas ir mirtingumas. Utenos apskrities gimstamumo rodikliai yra vieni mažiausių visoje Lietuvos Respublikoje (8,2 naujagimių 1000 gyventojų, kai tuo tarpu Lietuvos Respublikos vidurkis - 10,4), nors lyginant 2014 ir 2013 metais gimusiųjų skaičių pastebimas gimstamumo didėjimas apskrityje (2014 metais gimė 32 naujagimiais daugiau). Visagino savivaldybėje naujagimių skaičius 1000 gyventojų buvo didžiausias Utenos apskrityje (11,8 naujagimiai 1000 gyventojų), ir gerokai viršijo Lietuvos Respublikos vidurkį. Užfiksuotas ir didžiausias naujagimių skaičiaus pokytis lyginant 2014 ir 2013 metus - 2014 metais gimė 39 naujagimiais daugiau (teigiamas rodiklis).

Visagino m. VVG teritorijoje 2014 m. gimusiųjų skaičius buvo tik šiek tiek mažesnis, nei mirusiųjų: 239 naujagimiai ir 251 mirusieji. Vertinant tai, jog Lietuvos Respublikoje 100 gimusiųjų tenka 132 mirusieji (Utenos apskrityje ši tendencija dar prastesnė: 100 gimusiųjų tenka 216 mirusieji), Visagino mieste gimstamumo situacija vertintina teigiamai (Žr. Priedą „Statistinė informacija“, 4 lentelė).

Mirusiųjų skaičius, tenkantis 1000 gyventojų, Utenos apskrityje yra didžiausias Lietuvos Respublikoje - 17,79 mirusieji 1000 gyventojų, tuo tarpu kai Lietuvos vidurkis - 13,78 (neigiamas rodiklis). Visagino savivaldybėje mirusiųjų skaičius 1000 gyventojų yra mažiausias Utenos apskrityje (12,40), ir mažesnis nei Lietuvos vidurkis. 2014 metais mirusiųjų skaičius Visagino savivaldybėje mažėjo lyginant su 2013-aisiais (mirė 26 gyventojais mažiau).

Vertinant natūralios gyventojų kaitos rodiklius (natūrali gyventojų kaita - tai gyventojų skaičiaus, sudėties pakitimai, susiję su gimimais ir mirimais), dėl didesnio nei vidutinis gimstamumo bei mažesnio mirusiųjų skaičiaus Visagino rodiklis geriausias Utenos apskrityje (-12 gyventojų) (Žr. Priedą „Statistinė informacija“, 5 lentelė).

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

Dar vienas ne mažiau svarbus kriterijus - gyventojų migracija. Utenos apskrityje 2014 metais imigrantų skaičius augo labiausiai visoje Lietuvos Respublikoje (+18,2%) ir viršijo Lietuvos Respublikos rodiklį (10,4%). Atvykusiųjų į Visagino savivaldybę skaičius 2014 metais augo 11 proc., ir sudaro 34 proc. visų atvykusiųjų į Utenos apskritį gyventojų.

Visagino savivaldybės imigracijos rodiklis atitinka bendrą vidurkį, tačiau vertinant imigravusių asmenų skaičių savivaldybėje, Visagino savivaldybės rodiklis (363 atvykę asmenys 2014 metais) yra vienas didžiausių (didesnis rodiklis (721 atvykę asmenys) yra tik Vilniaus rajono savivaldybėje, kuri beveik keturis kartus yra didesnė pagal bendrą gyventojų skaičių).

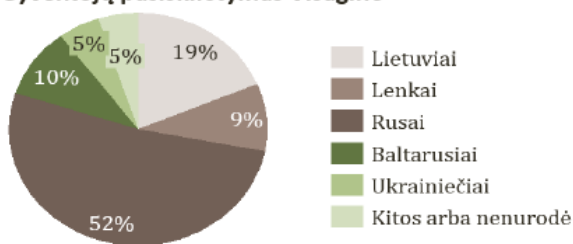
Lyginant 2013 ir 2014 metus emigravusiųjų gyventojų skaičius Utenos apskrityje mažėjo labiausiai (-12,1 proc.). Emigravusių iš Visagino savivaldybės skaičius 2014 metais mažėjo 14,3%, tačiau vis dar sudarė žymią dalį (38%) emigravusių iš Utenos apskrities gyventojų dalį. Atsižvelgiant į tai, jog atvykusiųjų į Utenos apskritį skaičius 2014 metais buvo didesnis, o emigravusiųjų iš apskrities pokytis buvo didžiausias Lietuvos Respublikoje, tarptautinės migracijos rodikliai apskrityje yra pakankamai geri - turėdama -577 neto migracijos rodiklį apskritis užima trečią vietą Lietuvoje.

Tarptautinės migracijos rodiklis Visagino savivaldybėje yra -268, ir Visaginas vis dar lieka daugiausiai gyventojų prarandančia savivaldybe tiek Utenos apskrityje, tiek ir bendrame lyginamų savivaldybių sąraše. (Žr. Priedą „Statistinė informacija“, 6 lentelė).

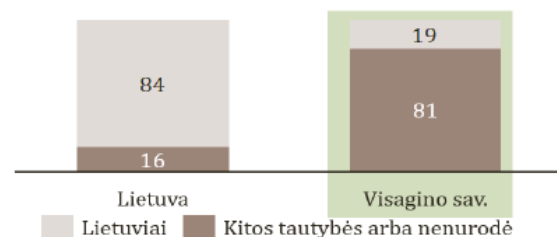
Visagino m. VVG veiklos teritorijos gyventojų pasiskirstymas pagal lytį su mažais nukrypimais atitinka tiek Lietuvos Respublikos, tiek ir Utenos apskrities statistiką: 2015 m. pradžioje Visagino gyveno 9 522 vyrai ir 10 727 moterys (atitinkamai 47,02% ir 52,98%). Lietuvos Respublikos gyventojų pasiskirstymas pagal lytį yra 46,08% vyrų ir 53,92% moterų, Utenos apskrityje - 46,84% vyrų ir 53,16% moterų.

Remiantis 2011 m. visuotinio gyventojų surašymo duomenimis, Visaginas išsiskiria didele ne lietuvių tautybės gyventojų dalimi. 52 proc. gyventojų buvo rusai, tuo metu lietuviai sudarė tik 19 proc. Pastebima tendencija, kad gyvendami gana uždaroje Visagino bendruomenėje, gyventojai nemato poreikio bei paskatos mokytis lietuvių kalbos. Atliekant apklausas, dalis respondentų ši broožą nurodė kaip neigiamą siekiant pritraukti investicijas. Taip pat, remiantis darbo biržos duomenimis, dauguma darbo ieškančių gyventojų neturi gerų lietuvių kalbos žinių ir tai trukdo jiems kelti arba įgyti naują kvalifikaciją.

Gyventojų pasiskirstymas Visagino

Lietuvių ir nelietuvių tautybės gyv. pasiskirstymas

6 Pav. Gyventojų pasiskirstymas pagal tautybę 2011 m. visuotinio gyventojų surašymo duomenimis (Šaltinis - oficialioji Statistikos departamento informacija).

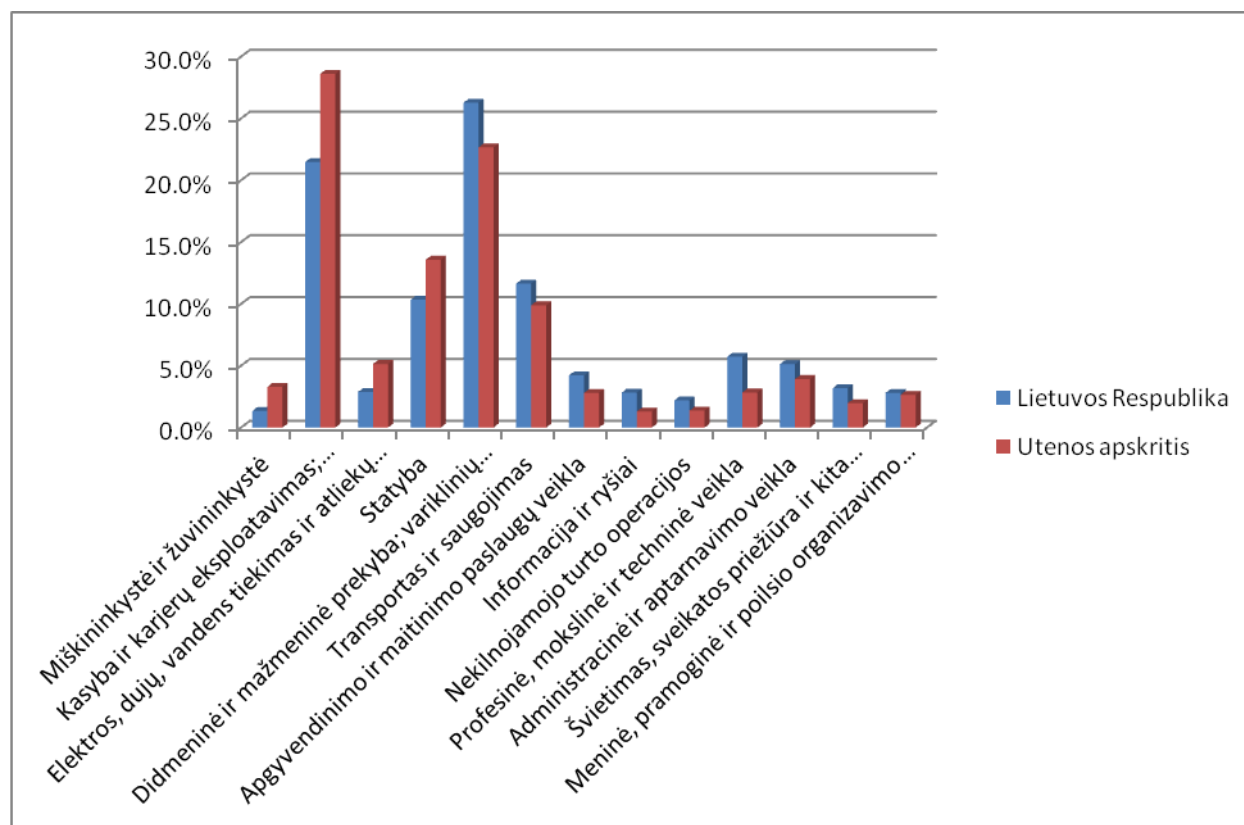
Dirbantieji pagal EVRK

Pagal pateikiamus Statistikos departamento duomenis, 2013 m. Utenos apskrityje daugiausia gyventojų dirbo kasybos ir karjerų eksploatavimo bei apdirbamosios gamybos srityse (8 5237 gyventojai, arba 28,6% visų dirbančiųjų). Visagino miesto plėtros plane prioritetingomis laikomos tokios pramonės įmonės, kurios

nerikalauja labai didelių energetinių išteklių, tačiau kurių veiklose dalyvaujantys darbuotojai turi turėti aukštą kvalifikaciją. Plėtros plane įvardintos ir pagrindinės vystytinos veiklos kryptys: energetikos įrenginių remontas ir aptarnavimas; energiją taupančios technologijos; medžio apdirbimas; metalo apdirbimas.

Kita labai svarbi regionui veiklos sritis - didmeninė ir mažmeninė prekyba bei variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas. Šiose srityse dirba 22,7 proc. darbuotojų, tačiau įvertinus tai, jog Lietuvos Respublikos mastu šiose srityje dirba daugiau nei ketvirtadalis visų dirbančiųjų, galima teigti, jog srities potencialas regione nėra išnaudojamas iki galo.

Daugiau nei Lietuvos Respublikos vidurkis Utenos apskrityje yra dirbančių statybos, elektros, dujų, vandens tiekimo ir atliekų tvarkymo srityse. Didesnį nei vidutinis dirbančiųjų skaičių miškininkystės ir žuvininkystės sektoriuose lemia regiono gamtinė situacija.

7 Pav. Dirbantieji pagal EVRK (Šaltinis - oficialioji Statistikos departamento informacija)

Statistikos departamento duomenimis, 2015 m. 1 ketv. vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis Visagino savivaldybėje padidėjo, palyginus su 2011 m. 1 ketv., ir buvo 578,5 Eur (1997 Lt) bei viršijo šalies vidurkį (543,6 Eur), taip pat ir kitų Utenos apskrities savivaldybių vidutinio neto darbo užmokesčio vidurkius. Visagino savivaldybės darbo užmokesčio vidurkį daugiausia lėmė darbuotojų, dirbančių Ignalinos AE, darbo užmokestis. Be to, padidėjimui galėjo turėti įtakos minimaliojo darbo užmokesčio padidinimas 2012–2015 m. (Žr. Priedą „Statistinė informacija“, 7 lentelė).

Bedarbystė

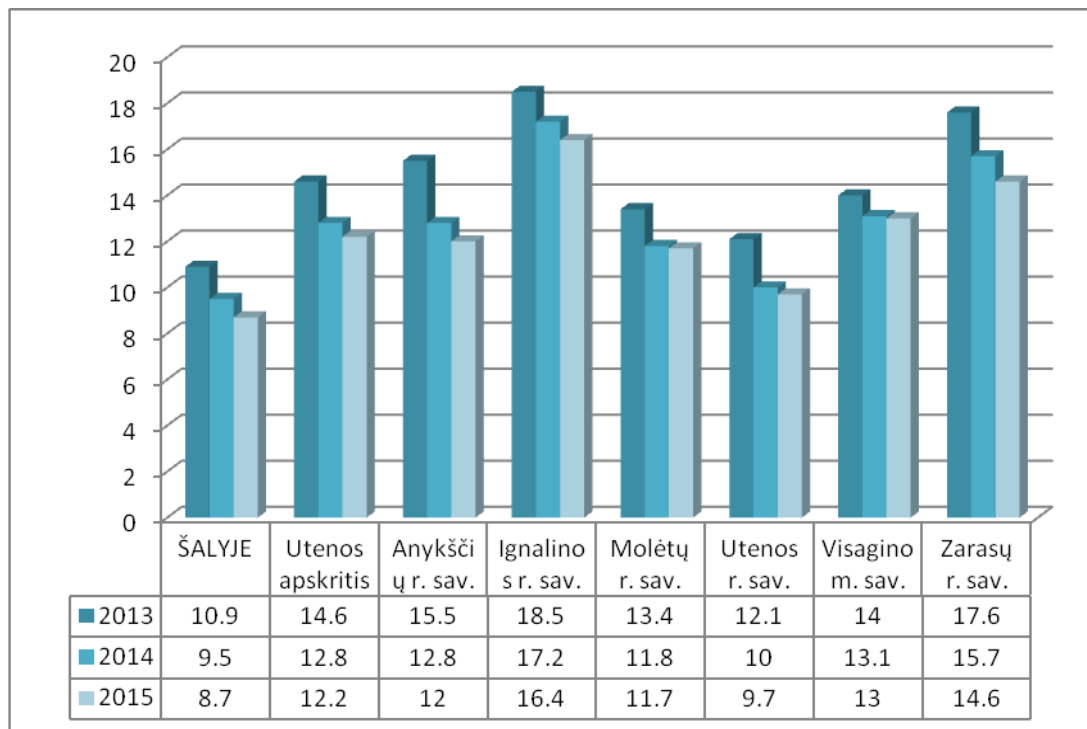
Nepaisant vis gerėjančių šalies ekonomikos rodiklių bedarbystės problema išlieka viena aktualiausių, skaudžiausiai paliejančių atskirų regionų gyventojus. 2014 metais ir Lietuvos Respublikoje, ir Utenos apskrityje registruotų bedarbių skaičius buvo mažiausias per pastaruosius ketverius metus. Nuo 2013 m. vidutinis metinis bedarbių skaičius nuo darbingo amžiaus gyventojų Lietuvoje sumažėjo nuo 10,9 iki 8,7 proc. (2,2 proc.), Utenos apskrityje - nuo 14,6 iki 12,2 proc. (2,4 proc.), tačiau bedarbystės problema Utenos regione

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

lieka viena opiausių Lietuvoje. Utenos apskrityje registruotų bedarbių skaičius 2014 m. sumažėjo 14% ir atitinka bendrą Lietuvos Respublikos bedarbių skaičiaus mažėjimo tendenciją (14,1%).

2014 m. pabaigoje vidutinis bedarbių skaičius nuo darbingo amžiaus asmenų sudarė 12,8% (prastesnis rodiklis užfiksuotas tik Alytaus apskrityje - 13,7%), kai tuo tarpu Lietuvos to laikotarpio vidurkis yra 9,5%. 2014 m. registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus asmenų santykis (Vidutinio metinio registruotų bedarbių skaičiaus ir vidutinio metinio darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus santykis, išreikštas procentais) Utenos rajone buvo vienas didžiausių Lietuvos Respublikoje (12,8%) ir gerokai viršijo bendrą Respublikos vidurkį (9,5%). Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus asmenų santykis Visagino savivaldybėje yra vienas nepalankiausių visoje Utenos apskrityje (13,1%), ir šiek tiek viršija šį Utenos apskrities rodiklį (12,8%). Prastesni rodikliai 2014 m. Utenos apskrityje užfiksuoti tik Ignalinos (17,2%) ir Zarasų (15,7%) savivaldybių teritorijose.

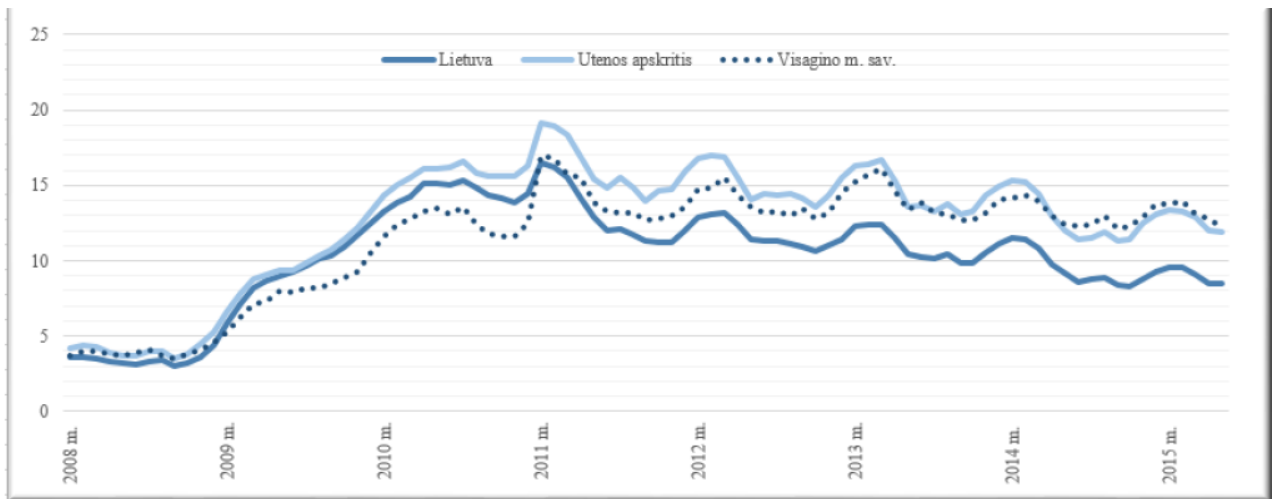
2014 m. pabaigoje Lietuvoje buvo registruota 169 228 bedarbiai, Utenos apskrityje - 11 287 (6,6% visų Lietuvoje registruotų bedarbių), o Visagino mieste - 1901 bedarbiai (16,8% Utenos apskrityje registruotų bedarbių). Visagino savivaldybėje registruotų bedarbių skaičius Utenos apskrityje yra vienas didžiausių, be to, Visagino savivaldybėje registruotų bedarbių skaičiaus mažėjimas 2014 m. yra mažiausias visoje apskrityje (10 proc.) ir gerokai mažesnis, nei Utenos apskrities rodiklis (14%) (neigiama tendencija).

8 Pav. Vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų (Šaltinis - oficialioji Statistikos departamento informacija)

Utenos teritorinės darbo biržos duomenimis, 2015 m. birželio 1 d. buvo registruoti 10226 bedarbiai – tai 11,9 proc. visų teritorijos darbingo amžiaus gyventojų. Jaunimo iki 29 metų – 1535 asm. 2015 m. birželio 1 d. daugiausiai bedarbių registruota Ignalinos r. – 16,2 proc. ir Zarasų r. – 14,4 proc. Mažiausiai – Utenos r. savivaldybėje – 9,3 proc. Lietuvos darbo biržos duomenimis, 2015 m. birželio 1 d. Visagino savivaldybėje buvo užregistruoti 1678 bedarbiai, kurie sudarė 12,2 proc. visų darbingo amžiaus savivaldybės gyventojų, ir tai yra daugiau už šalies bei Utenos apskrities vidurkį.

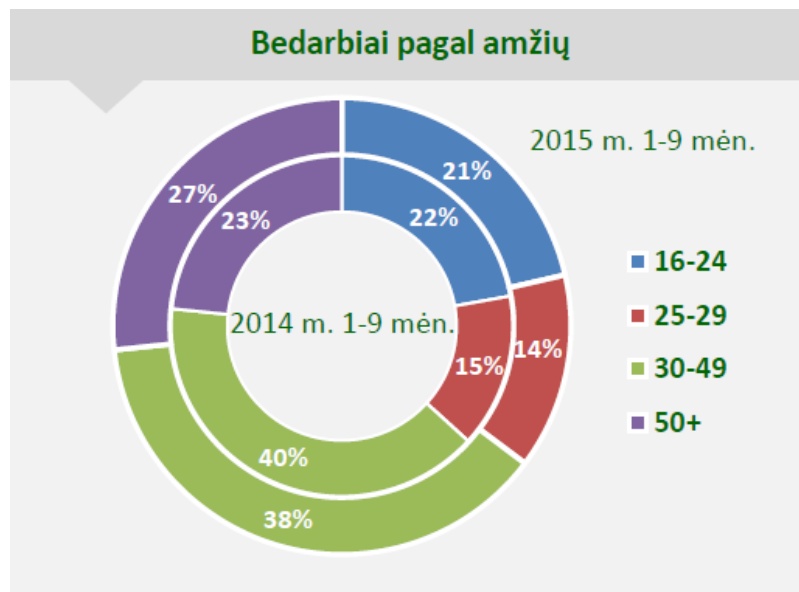

9 Pav. Registruotų bedarbių dalis nuo darbingo amžiaus gyventojų, proc. (Šaltinis - oficialioji Statistikos departamento informacija)

2014 m. pabaigoje Lietuvos darbo biržos duomenimis, Lietuvoje vidutinis metinis laisvų darbo vietų skaičius buvo 5844,8, Utenos apskrityje - 191,5 (3,27% visų Lietuvoje vidutiniškai registruotų darbo vietų), o Visagine - 48,9 (25,5% visų laisvų darbo vietų Utenos apskrityje). Nepaisant Visagine esančios didesnės laisvų darbo vietų pasiūlos, bedarbystės problema šiame mieste tebėlieka neišspręsta problema. (Žr. Priedą „Statistinė informacija“, 8 lentelė).

Jaunimo bedarbystė

Jaunų žmonių (14-29 m. amžiaus) skaičius savivaldybėje mažėja, ir Visaginas iš jaunimo miesto palaipsniui tampa mažiausią jaunimo procentą turinčia Lietuvos savivaldybe. Statistikos departamento paskelbtais duomenimis, 2013 m. rugpjūčio mėnesį Visagino savivaldybėje jaunimas sudarė mažiausią jaunų gyventojų procentą visoje šalyje (~18,0 proc.), 2014 m. paskelbtais analogiškais duomenimis jaunimo skaičius dar buvo mažesnis (17,1 proc.). Faktinis ir oficialiai skelbiamas jaunimo skaičius savivaldybėje nesutampa ir, galimai, yra dar mažesnis (daug prisiregistravusių, bet faktiškai negyvenančių Visagino savivaldybėje).

10 Pav. Utenos apskrities bedarbių pasiskirstymas pagal amžių (Teritorinės darbo biržos pateikiama oficiali informacija)

Utenos teritorinės darbo biržos duomenimis, per devynis 2015 m. mėnesius didžiausią darbo biržoje registruotų asmenų dalį (38%) sudarė asmenys nuo 30 iki 49 metų amžiaus. Daugiau nei kas penktas darbo biržoje registruotas asmuo pateko į amžiaus grupę nuo 16 iki 24 metų amžiaus, o 14% visų bedarbių sudarė asmenys, sulaukę 25-29 metų. Apibendrinus dvi jaunimo amžiaus grupes galima teigti, jog viena didžiausių

bedarbystės problemų yra tarp asmenų nuo 16 iki 29 metų amžiaus (38%). Ir nors šios amžiaus grupės bedarbių skaičius pastaruoju metu mažėja, darbo biržoje registruotų jaunų žmonių skaičius kelia nerimą.

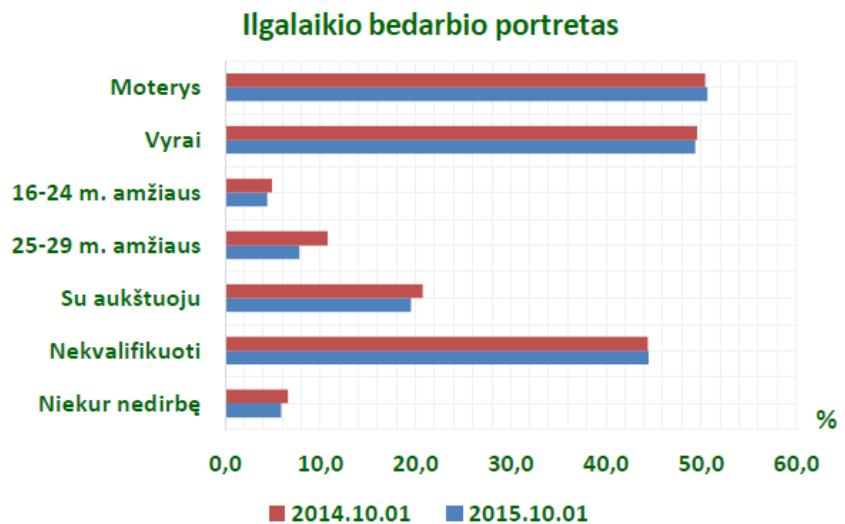
Bedarbystė jaunimo (asmenų nuo 15 iki 24 metų amžiaus) tarpe Utenos apskrityje yra didžiausia Lietuvos Respublikoje ir siekia 29 proc., nors pastaruosius penkerius metus stebima pastovi mažėjimo tendencija. Didesnė bedarbystė stebima jaunų moterų tarpe (nors 2014 metų duomenyse nėra jaunų moterų bedarbystės lygio duomenų, tačiau atsižvelgiant į tai, jog bendras jaunimo nedarbas sudaro 29%, o nedarbas jaunų vyrų tarpe sudaro 26,8%, galima teigti, jog moterų tarpe nedarbas yra didesnis).

Kaip rodo Utenos teritorinės darbo biržos pateikiama analizė, jaunimo grupė sudaro nemažą dalį ilgalaikių bedarbių tarpe (išskiriama kaip viena svarbių ilgalaikio bedarbio portreto dalių). Tai rodo, jog dar tik kuriantys savo gyvenimą asmenys susiduria su sunkiai sprendžiama bedarbystės problema ir laiku neįgyja reikalingų darbo įgūdžių bei patirties.

2015 m. rugsėjo mėnesį Utenos teritorinė darbo birža atliko jaunų asmenų ir absolventų integravimo į darbo rinką tyrimą, kurio metu buvo vertinama jaunimo motyvacija ir įsidarbinimo galimybės apskrityje. Kaip rodo gautieji tyrimo rezultatai, Visagino teritorinės darbo biržos respondentų tarpe beveik kas trečias (31%) bedarbis neturi jokios darbo patirties, o 33% turi iki vienerių metų patirtį.

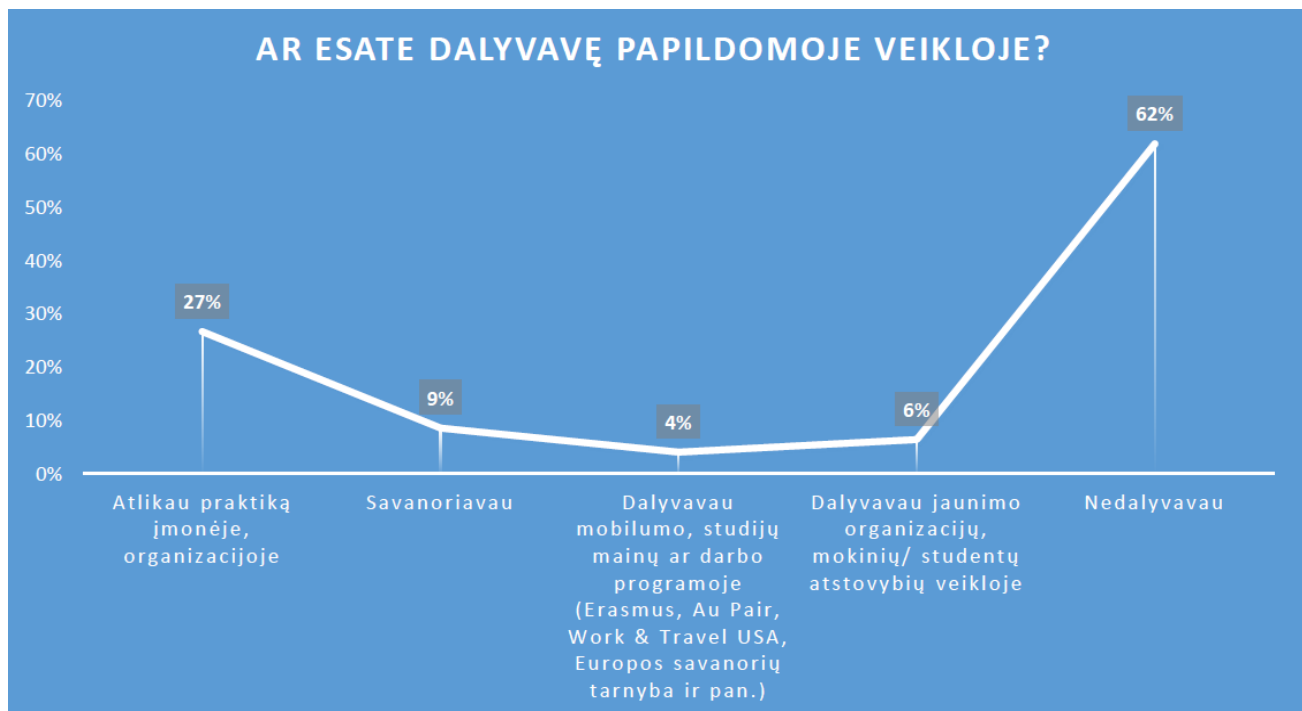
Vertinant darbo ieškančio jaunimo Visagine išsilavinimą matyti, jog kas trečias darbo ieškantis jaunuolis ne tik neturi reikalingos darbo patirties, ir turi vidurinį išsilavinimą su profesine kvalifikacija. Kas trečias Visagine registruotas jaunas bedarbis yra įgijęs aukštąjį universitetinį arba neuniversitetinį išsilavinimą (bendra aukštąjį išsilavinimą turinčių jaunuolių dalis darbo biržoje yra viena didžiausių apskrityje). Įvertinus faktą, jog bendrame bedarbių skaičiuje asmenys su aukštuoju išsilavinimu sudaro 23 proc., galima teigti, kad ką tik aukštąsias mokyklas baigę ir išsilavinimą įgiję jaunuoliai sudaro nemažą dalį aukštąjį mokslą įgijusių, bet darbo nerandančių asmenų.

Galimybes sėkmingai įsidarbinti užtikrina ne tik reikalinga darbo patirtis bei įgytas tinkamas išsilavinimas, tačiau ir papildomos savanoriškos veiklos, kurių imasi darbo ieškantys jaunuoliai, tačiau net 62% visų apklausoje dalyvavusių jaunuolių niekada nėra dalyvavę papildomose veiklose, ir tik beveik kas dešimtas (9%) turi patirties savanorystėje. Savanorystė yra vienas iš būdų, galinčių padėti jaunuoliui įgyti trūkstamus darbo įgūdžius ir sėkmingai įsidarbinti. Savanoriška veikla yra puiki galimybė jaunuoliui ugdyti darbo rinkai reikalingus gebėjimus ir įgyti darbo patirties konkrečioje įstaigoje/organizacijoje. Žinias ir darbo patirtį, įgytą savanorystės metu, asmuo gali panaudoti darbo paieškoje. Be to į asmenis, savo gyvenimo aprašyme įtraukusius informaciją apie savanorišką veiklą, darbdaviai žiūri palankiau ir jų galimybes susirasti darbą tampa didesnės. Vienas iš pagrindinių savanorystės tikslų yra ugdyti jauno asmens asmenines, socialines ir profesines kompetencijas ir taip prisidėti didinant jo užimtumo galimybes, tačiau kaip rodo aukščiau pateikiami apklausos duomenys, šia galimybe jaunuoliai naudojasi pakankamai retai.

11 Pav. Utenos apskrities ilgalaikio bedarbio portretas (Teritorinės darbo biržos pateikiama oficiali informacija)

Pažymėtina, kad jaunimo nedarbo problema sprendžiasi savaime jauniems žmonėms išvykstant (į kitus šalies miestus, į užsienį), tačiau darbo vietos nesukuriamos pačioje savivaldybėje. Nesukuriamos jaunimui darbo vietos viešiesiems darbams (Visagino savivaldybė nesukūrė nei vienos darbo vietos jaunimui viešiesiems darbams, palyginti Zarasų savivaldybė 2014 m. tokių darbo vietų jaunimui pasiūlė net 30).

12 Pav. Jaunų bedarbių dalyvavimas papildomose veiklose (Teritorinės darbo biržos 2014 m. atliktos apklausos duomenys)

Šalinant jaunimo nedarbo problemas, svarbiausia yra užtikrinti sisteminius ir kompleksinius sprendimus, tiek tobulinant jaunimo darbo potencialo formavimo, tiek jo įdarbinimo priemones – lanksti kompleksinė jaunimo nedarbo prevencijos ir jo mažinimo sistema turėtų pradėti veikti bendrojo lavinimo mokykloje ir baigtis mokesčių lengvatų įvairove darbdaviams, įdarbinantiems atitinkamų grupių jaunimą bei specialiai į jaunimo grupes orientuotomis verslumo programomis.

Ekonomiškai neaktyvūs gyventojai

Ekonomiškai neaktyvūs gyventojai – tai įvairaus amžiaus asmenys, kurie nedirba ir neieško darbo (vaikai, nedirbantys mokiniai ir studentai, namų šeimininkės ir šeimininkai, neįgalieji, nedirbantys pensinio amžiaus žmonės, nuteistieji, asmenys, praradę viltį rasti darbą ir jo nebeieškantys, kiti asmenys, kurie nenori dirbti). 2011 m. visuotinio gyventojų surašymo duomenimis, Utenos apskrityje buvo 62 245 ekonomiškai neaktyvūs asmenys (5,54% visų ekonomiškai neaktyvių Lietuvos gyventojų). Visagino mieste tokių asmenų buvo 6 721 (10,79% apskrities ekonomiškai neaktyvių gyventojų). Įvertinus tai, jog 2011 m. Visagine gyveno 22708 gyventojai, ekonomiškai neaktyvūs gyventojai sudarė 29,59% visų Visagino gyventojų (Lietuvos vidurkis - 36,78%, Utenos apskrities - 40,79%).

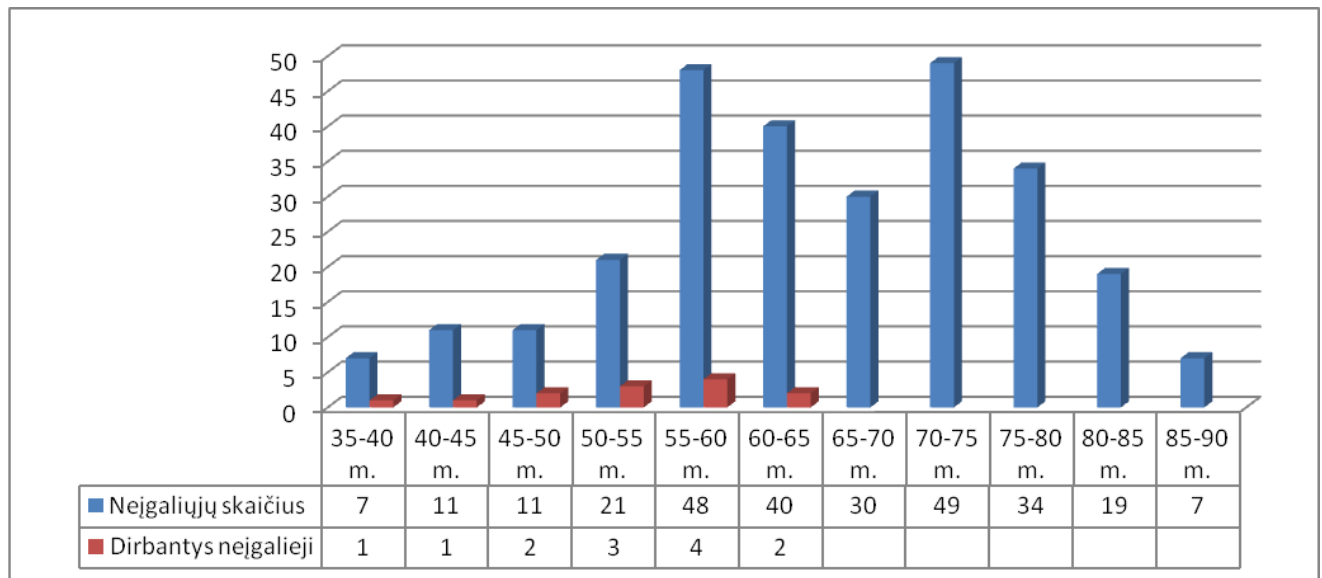
Nemažą dalį ekonomiškai neaktyvių gyventojų tarpe sudaro pensinio amžiaus žmonės arba asmenys, nusprendę anksčiau laiko išeiti į pensiją. Statistikos departamentas 2012 m. atliko perėjimo nuo darbinės veiklos prie pensijos tyrimą, kurio rezultatai rodo, kad kas dešimtas (10,2 proc.) 50–69 metų nedirbantis ir senatvės pensiją gaunantis vyras ir kas devinta (8,5 proc.) nedirbanti ir senatvės pensiją gaunanti šio amžiaus moteris norėtų tęsti darbinę veiklą. Kaip rodė Utenos teritorinės darbo biržos duomenys, šios amžiaus grupės bedarbiai bendrame bedarbių skaičiuje sudaro 27%. Nedirbančių ir senatvės pensiją gaunančių asmenų grąžinimą į darbo rinką galėtų teigiamai paveikti didesnės profesinio mokymo galimybės (sudarytos sąlygos tobulinti kvalifikaciją), platesnis atipinio užimtumo formų pasirinkimas bei darbo vietų pritaikymas prie

pakitusių vyresnio amžiaus žmonių fizinių galimybių. Tokių asmenų grąžinimas į darbo rinką padėtų efektyviai mažinti socialinių išmokų našta bei suteiktų galimybę žmonėms patiems užsidirbti.

Visagino savivaldybėje didžioji dalis gyventojų (virš 80%) yra atvykę iš kitų šalių, savivaldybėje gyvena 43 tautybių žmonės. Dėl to miestas išsiskiria specifiškumu, tautiniu ir kultūriniu išskirtinumu, gyventojų mentalitetu ir gyvenimo būdu – todėl kyla pakankamai daug įvairių socialinių ir integracijos į šalies gyvenimą problemų. Viena esminių šio amžiaus Visagino gyventojų problema - nepakankamas valstybinės kalbos mokėjimas, apribojantis jų galimybes tiek įsidarbinti viešajame sektoriuje, tiek ir dirbti prekybos ar paslaugų teikimo srityse.

Neįgalūs ir riboto darbingumo asmenys

Siekiant įgyvendinant Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatas, didesnis dėmesys turės būti skiriamas specialioms priemonėms, sudarančias galimybę gerinti neįgaliųjų padėtį įvairiose srityse. Lietuvoje 2013 m. neįgalieji sudarė 8,6 proc. visų gyventojų – tai santykinai net šiek tiek mažiau nei Europos vidurkis (Jungtinių Tautų Organizacijos duomenimis, Europoje neįgaliųjų yra 10–15 proc.). Tačiau pagal netekto darbingumo pensijų gavėjų skaičių žemyno vidurkį lenkiame daugiau nei dvigubai: Eurostato duomenimis, palyginti su visų darbingų gyventojų skaičiumi, Lietuvoje jas gauna 11,6 proc., o Europoje – 5,2 proc. asmenų. Lietuvoje dirba tik 18 proc. neįgaliųjų, o, pavyzdžiui, Skandinavijos šalyse – apie pusę.

13 Pav. Neįgaliųjų skaičius pagal amžių ir dirbančių neįgaliųjų skaičius (SODROS pateikiami oficialūs duomenys)

Neįgalių asmenų skaičius Utenos apskrityje 2015 m. rugsėjo mėnesį buvo 3390 asmenys (arba 5,51% visų Lietuvos neįgaliųjų). Visagino savivaldybėje neįgaliųjų skaičius šiuo laikotarpiu buvo 277 asmenys - mažiausias skaičius iš visų apskrities savivaldybių. Visagine gyvenančių neįgaliųjų skaičius, tenkantis tūkstančiui gyventojų, taip pat mažiausias visoje apskrityje (13,68) ir gerokai mažesnis nei apskrities (24,18) ar Lietuvos (21,05) (Žr. Priedą „Statistinė informacija“, 9 lentelė).

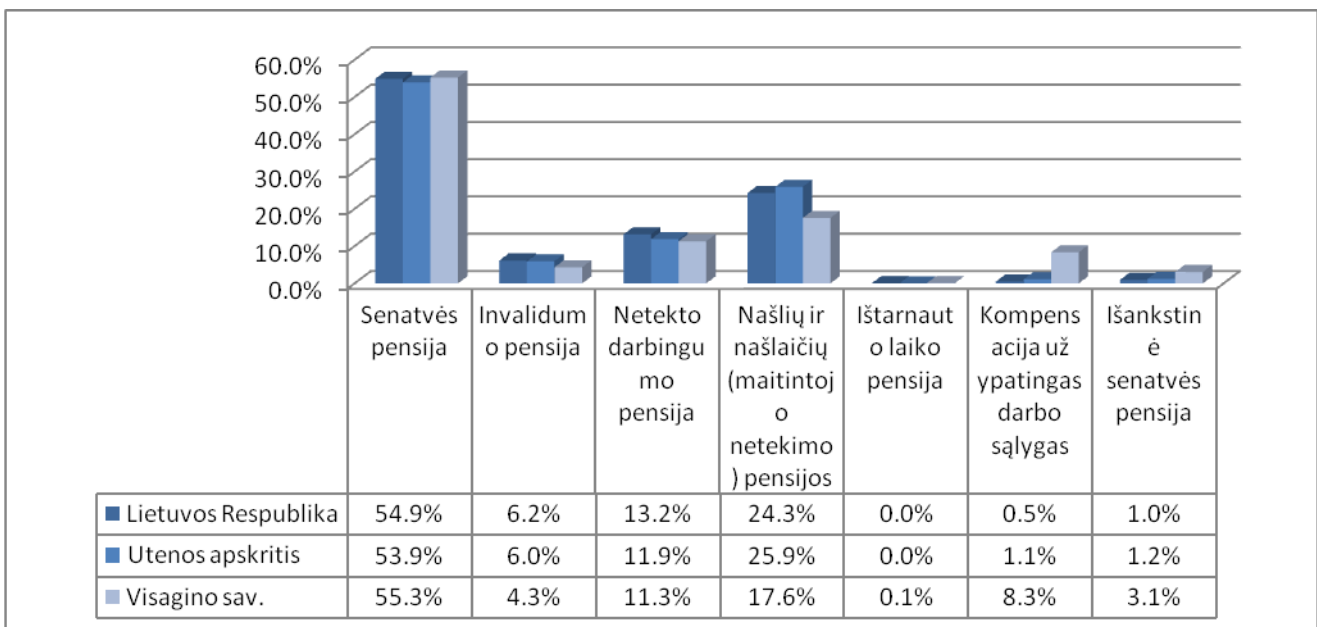
2015 m. rugsėjo mėnesį Utenos apskrityje dirbusių neįgalių asmenų buvo 144, ir daugiau nei 30% dirbančių neįgaliųjų gyveno Utenos savivaldybėje. Visagino savivaldybėje nagrinėjamu laikotarpiu dirbo 13 neįgaliųjų (tik 4,7% savivaldybėje gyvenančių neįgaliųjų). Tokie statistikos rodikliai rodo, jog neįgaliųjų atskirtis Visagino savivaldybėje yra gerokai didesnė, nei Lietuvoje bendrai (kur dirba 6,3% neįgaliųjų), nors ir šiek tiek mažesnė, nei Utenos apskrityje (dirba 4,25% neįgaliųjų). Analizuojant neįgaliųjų asmenų grupes pagal amžių matyti, jog beveik pusė (49,8%) visų Visagine gyvenančių neįgaliųjų yra darbingo amžiaus, tačiau tik maža jų dalis dar yra likę aktyvūs darbo rinkoje.

Valstybinio socialinio draudimo pensijas gaunantys asmenys

Valstybinio socialinio draudimo pensijas gaunančių asmenų skaičius Utenos apskrityje 2014 m. mažėjo 1,3% (daugiau, nei LR vidurkis - 0,9%). Mažėjimo tendencija stebima pastaruosius ketverius metus, tačiau Visagino savivaldybėje (vienintelėje visoje Utenos apskrityje) pensijas gaunančių asmenų skaičius 2014 m. augo 2,7%, ir augimo tendencija (priešingai nei bendroje LR situacijoje ir Utenos apskrityje) stebima pastaruosius ketverius metus (Žr. Priedą „Statistinė informacija“, 12 lentelė).

Daugiau nei pusė Valstybinio socialinio draudimo pensijas gaunančių asmenų Visagine gauna senatvės pensijas (LR dalis - 54,9%, Utenos apskrities - 53,9%, ir rodiklis mažesnis už LR rodiklį). Antroje vietoje pagal gaunančių asmenų skaičių yra našlių ir našlaičių (maitintojo netekimo) pensijas gaunančių asmenų grupė, kuri Utenos apskrityje yra didesnė (25,9%), nei LR (24,3%).

Visagino savivaldybėje senatvės pensijas gaunančių asmenų dalis (55,3%) yra didesnė, nei Utenos apskrities vidurkis, ir viena didžiausių tarp apskrities savivaldybių (didesnė tik Ignalinos rajone - 56,1%).

14 Pav. Vidutinė metinė valstybinio socialinio draudimo pensijų gaunančių asmenų struktūra 2014 m. | %
(Šaltinis - oficialioji Statistikos departamento pateikiama informacija)

Visagino savivaldybė Utenos apskrities savivaldybių kontekste išsiskiria didesne dalimi asmenų, gaunančių socialinio draudimo kompensacijas už ypatingas darbo sąlygas (8,3%) bei išankstines senatvės pensijas gaunančių asmenų (3,1%) dalimi. Šie abu rodikliai yra gerokai didesni nei apskrities vidurkiai (atitinkamai 1,1% ir 1,2%), o asmenų, gaunančių kompensacijas už ypatingas darbo sąlygas bei išankstines pensijas gaunančių asmenų dalis bendrame pensijas gaunančių asmenų skaičiuje didžiausia visoje LR. Šie statistikos rodikliai parodo, jog priešpensijinio amžiaus Visagino gyventojai yra linkę savo noru anksčiau pasitraukti iš aktyvios darbo rinkos ir žymia dalimi papildo ekonomiškai neaktyvių gyventojų dalį.

Socialines paslaugas namuose gaunantys gyventojai

Senstant visuomenei, vis didesnė dalis gyventojų patiria senatvės ir negalios riziką, todėl socialines paslaugas gaunančių asmenų skaičius turi bendrą didėjimo tendenciją. Socialines paslaugas namuose gaunančių gyventojų skaičius Utenos apskrityje pastaruosius ketverius metus nuolat auga, ir 2014 m. pasiekė 1182 gyventojų. Vertinant socialines paslaugas namuose gaunančių gyventojų skaičių, tenkantį 1000 apskrities gyventojų, Utenos apskrities rodiklis yra didžiausias visoje Respublikoje (8,4, kai tuo tarpu LR vidurkis - 6,2). (Žr. Priedą „Statistinė informacija“, 10 lentelė).

Visagino savivaldybėje socialines paslaugas namuose gaunančių gyventojų skaičius 2014 m. mažėjo 14%, ir 1000 apskrities gyventojų teko 4,9 paslaugų gavėjai. Geresnį rodiklį apskrityje turi tik Utenos savivaldybė (3,7). Kaip pažymima Utenos regiono integruotų teritorijų vystymo programoje 2015-2020 metams, dėl demografinių tendencijų ir nepakankamo socialinio paslaugų tinklo išvystymo bei teikiamų socialinių paslaugų įvairovės, Utenos regiono gyventojai susiduria su iššūkiu suderinti įsipareigojimus šeimai bei aktyvų dalyvavimą darbo rinkoje. Neretai šeimos narys privalo aukoti savo profesinę karjerą ir slaugyti ligonį ar prižiūrėti pagyvenusį šeimos narį.

Socialinių paslaugų plėtra sudarytų galimybę ne tik padidinti socialinių paslaugų prieinamumą, kompleksiskumą, tęstinumą bet ir vykdyti nuoseklią neįgaliųjų bei pagyvenusių asmenų socialinę integraciją, tačiau taptų ir papildoma galimybe kurti naujas darbo vietas bei sudaryti galimybes šeimoms nariams sėkmingai derinti įsipareigojimus šeimai su savo profesine karjera.

Socialinės rizikos šeimos

Socialinės rizikos šeima laikoma šeima, kurioje auga vaikų iki 18 metų ir kurioje bent vienas iš tėvų piktnaudžiauja alkoholiu, narkotinėmis, psichotropinėmis ar toksinėmis medžiagomis, yra priklausomas nuo azartinių lošimų, dėl socialinių įgūdžių stokos nemoka ar negali tinkamai prižiūrėti vaikų, naudoja prieš juos psichologinę, fizinę ar seksualinę prievartą, gaunamą valstybės paramą panaudoja ne šeimoms interesams ir todėl iškyla pavojus vaikų fiziniams, protiniams, dvasiniams, doroviniams vystymuisi bei saugumui. Socialinės rizikos šeimai priskiriama ir šeima, kurios vaikui įstatymų nustatyta tvarka yra nustatyta laikinoji globa (rūpyba).

2013 m. Utenos apskrityje gyveno 770 socialinės rizikos šeimos, jose augo 1505 vaikai. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, Utenos apskrityje kas 17 vaikas auga socialinės rizikos šeimoje (šalyje – kas 29). Blogiausia padėtis Zarasų rajono savivaldybėje – kas 11 vaikas, Ignalinos rajono savivaldybėje – kas 12 vaikas, Molėtų rajono savivaldybėje – kas 13 vaikas auga socialinės rizikos šeimose.

Visagino savivaldybėje 2014 m. pradžioje buvo registruota 81 socialinės rizikos šeima, kuriose augo 141 vaikas (4,1% visų vaikų). Lyginant su bendrais Lietuvos Respublikos duomenimis, vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose, dalis Visagine yra šiek tiek didesnė (Lietuvos vidurkis 2014 m. - 3,7%), tačiau viena geriausių apskrityje (mažiau - 3,9% - vaikų socialinės rizikos šeimose gyvena tik Utenos savivaldybėje). Lietuvos statistikos departamento duomenimis, per paskutinius trejus metus vaikų skaičius Lietuvoje sumažėjo beveik 24 000. Tačiau vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose, ir bendras vaikų skaičiaus šalyje santykis nekito – 2011 m., 2012 m. ir 2013 m. jis buvo 3,8 %. Girtavimas ir psichotropinių medžiagų vartojimas (46,3%) bei šeimų socialinių įgūdžių stoka (41,5%) išlieka pagrindinėmis priežastimis, dėl kurių daugiausia šeimų įrašoma į apskaitą visoje Lietuvoje.

Socialinės rizikos šeimoms, auginančioms vaikus, teikiamos tiek bendrosios (informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas, aprūpinimo būtiniausias drabužiais, avalyne bei kt.), tiek specialiosios (socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo) socialinės paslaugos.

Bendrieji ekonominiai rodikliai

	Utenos apskrities reikšmės	Apskrities vieta šalyje	Visagino savivaldybės reikšmės	Visagino dalis apskrityje
Plotas, km ²	7 201	5	58	0,8%
Gyventojų skaičius 2015 m. sausio 1 d.	140 170	9	20 249	14,45%

Gyventojų tankis 2015 m. sausio 1 d.	19,46	10	349,12	-
Bendrasis vidaus produktas, mln. EUR 2013 m.	1 118,8	9	ND	ND
Apskritis sukurta BVP dalis, % 2013 m.	3,2	9	ND	ND
BVP vienam gyventojui, tūkst. EUR 2013 m.	26,8	7	ND	ND
BVP vienam gyventojui, palyginti su šalies vidurkiu, % 2013 m.	65,8	7	ND	ND
Materialinės investicijos, tūkst. EUR 2013 m.	209 266	7	91 827	43,88%
Materialinės investicijos vienam gyventojui EUR, 2013 m.	1 492	5	4 323,92	-
Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, 2014 m.	458,0	7	555.3	-
Bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų 2014 m.	12,8	9	13,1	-
Užimtųjų skaičius, tūkst. 2014 m.	58,3	8	9,5	16,28%
Vidaus ir tarptautinė migracija 2014 m. (Neto migracija)	-1 052	3	-366	34,79%

Bendrasis vidaus produktas

Bendrasis vidaus produktas, sukurtas Utenos apskrityje 2013 m. pasiekė 3 870,4 mln. Lt ir bendroje vidaus produkto struktūroje sudarė 3,21 proc. Bendrasis vidaus produktas vienam gyventojui 2013 m. sudarė 26,8 tūkst. Lt. BVP rodiklio pagal savivaldybes oficialioji Statistikos departamento informacija nepateikia dėl nepatvirtintos tokio skaičiavimo metodikos.

Materialinės investicijos

Utenos apskrityje materialinių investicijų suma 2013 m. siekė 209 266 tūkst. EUR. Tarp apskričių - 7 vietoje (mažiau yra Alytaus, Marijampolės ir Tauragės apskrityse). Materialinės investicijos vienam gyventojui apskrityje 2013 m. sudarė 1435,69 EUR, arba 74,76 proc. šalies vidurkio. Visagino savivaldybės materialinės investicijos sudaro 43,9% visų Utenos apskrities investicijų. Vertinant investicijų dydžius, tenkančius vienam gyventojui, Visagino gyventojams tenka didžiausia materialinių investicijų suma Lietuvoje - 4323,92 EUR, kai tuo tarpu Lietuvos vidurkis - 1996,65 EUR. Šią situaciją iš esmės lemia investicijos į Ignalinos atominę elektrinę, tačiau tuo pačiu tai tampa ir akivaizdžiu Visagino svarbos bendrame Lietuvos kontekste įrodymu.

Verslas ir pramonė

Paskutiniaisiais metais Visagino savivaldybėje mažėja veikiančių įmonių skaičius (per paskutinius 5 metus daigiausiai veikiančių įmonių (338) buvo 2011 m., mažiausiai – 2014 m. pradžioje (290), tuo tarpu Lietuvoje paskutiniaisiais metais ryškėja veikiančių įmonių augimo tendencija. 2015 m. pradžioje Visagino savivaldybėje buvo įregistruoti 1 212 ir veikė 426 ūkio subjektai (arba 35,1 proc.). Daugiausia tai uždarnosios akcinės bendrovės (221) ir individualios įmonės statusą turinčios įmonės (67). 2015 m. pradžioje dauguma Visagino savivaldybėje veikusiu ūkio subjektų veiklą vykdė didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto (24,65 proc.), statybos (11,5 proc.) ir kitose aptarnavimo srityse (17,37 proc.). (Žr. Priedą „Statistinė informacija“, 11 lentelė).

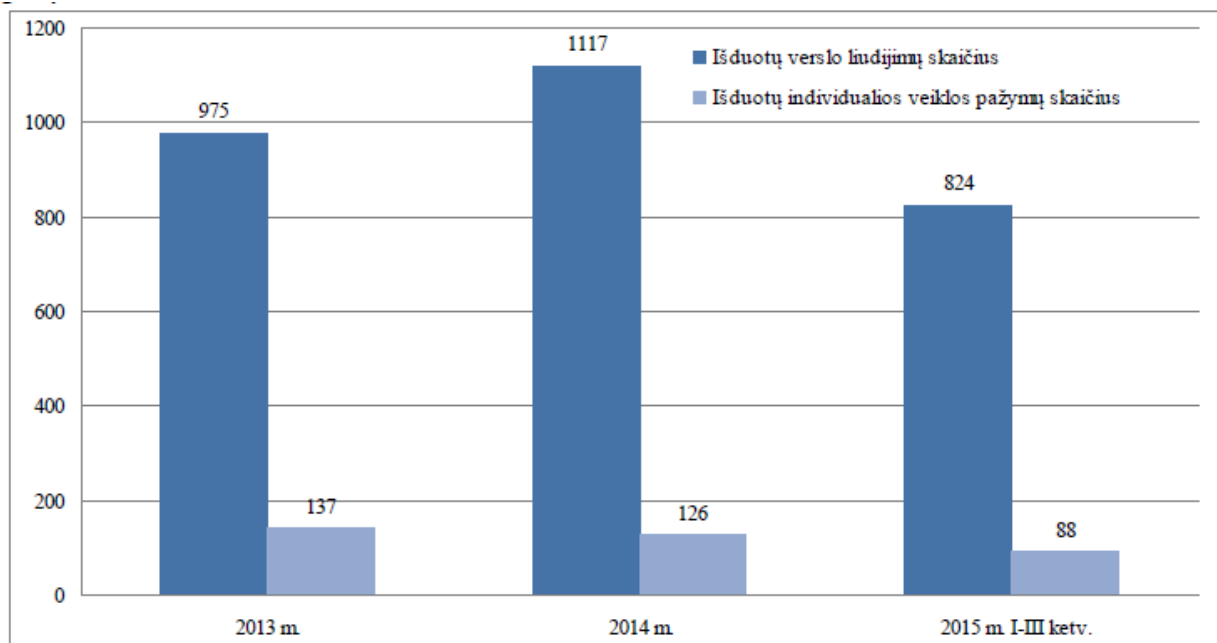
2015 m. pradžioje 299 (arba 70,2 proc.) Visagino savivaldybėje veikusiu ūkio subjektų buvo mažos ir vidutinės įmonės, kuriuose dirba 2 983 darbuotojai (lyginant su 2014 m. pradžia, veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius savivaldybėje padidėjo (+12 vnt.), tačiau jose dirbančių darbuotojų skaičius sumažėjo (-82).

2015 m. pradžioje šalyje mažos ir vidutinės įmonės sudarė 81,8 proc., apskrityje – 74,8 proc., Visagino savivaldybėje – 70,2 proc. visų veikusiu ūkio subjektų. 2015 m. pradžioje 1000-iai Visagino savivaldybės

gyventojų vidutiniškai teko 14,77 veikiančios mažos ir vidutinės įmonės (šalyje – 26,04; Utenos apskrityje – 13,52).

Didžiausios įmonės (be Ignalinos AE) UAB „Visagino linija“ (baldų gamyba), UAB „Kogus“ (maisto pramonė), UAB „Visatex“ (tekstilės pramonė), UAB „Vilstata“ (statybos pramonė), UAB „Monrema“ (statybos pramonė), UAB „Visagino tiekimas ir statyba“ (statybos pramonė), UAB „Evikonas“ (statybos pramonė), UAB „Specialus montažas“ (statybos pramonė).

15 Pav. Išduotų verslo liudijimų ir individualios veiklos pažymų skaičius (VMI oficialioji informacija)

Remiantis Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis, pagal verslo liudijimus iki 2015 m. rugsėjo mėn. pabaigos Visagino savivaldybėje buvo išduota 824 verslo liudijimai, pagal individualios veiklos pažymas dirbo 88 fiziniai asmenys.

Pagal Visagino savivaldybės atliktą verslininkų apklausą (2015 m.) dėl SVV vystymo galimybių ir perspektyvų Visagino savivaldybėje, pagrindinės (pažymėtos kaip turinčios labai didelę ar didelę reikšmę) verslininkų problemos yra pagrindinio kapitalo verslui stoka, sudėtingas verslui tinkamos vietos, patalpų suradimas, kvalifikuotų darbuotojų trūkumas, maža rinka, maža perkamoji galia, biurokratizmas, didelis verslą kontroliuojančių institucijų skaičius, dideli verslo mokesčiai, sudėtingos teritorijų planavimo ir statybos procedūros. Respondentų nuomone, Visagino savivaldybės administracijos šiuo metu taikomos verslo skatinimo priemonės yra naudingos, bet taip pat reikia paramos naujų darbo vietų kūrimui, supaprastinti mokesčių administravimą, taikyti mokesčių lengvatas labai mažoms ir mažoms įmonėms, teikti metodinę paramą verslininkams, kurie rengia paraiškas ES paramai gauti, ir daugiau nemokamos verslo informacijos.

Ignalinos AE regiono verslo inkubatorius

Pagrindinis Visagino mieste įkurto Ignalinos AE regiono verslo inkubatoriaus tikslas – sumažinti pradedančių veikti ir jau veikiančių įmonių veiklos riziką, padėti inkubuojamiems ūkio subjektams pasiekti tokį lygį, kad jie galėtų savarankiškai užsiimti ūkine-komercine veikla ir konkuruoti rinkoje bei tokiu būdu skatinti naujų darbo vietų regione steigimą; teikti informacines, konsultacines ir mokymo paslaugas regiono verslininkams, skatinti naujų technologijų diegimą versle. Teikiamos paslaugos: patalpų, techninės ir biuro įrangos nuoma; verslo informacijos, konsultavimo ir mokymo paslaugų teikimas.

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

Dabartinė Ignalinos AE regiono verslo inkubatoriaus situacija gana sudėtinga: turimų patalpų nebepakanka. Pigesne inkubatoriaus siūloma patalpų nuona naudojasi nemažai ilgesnį laiką dirbančių įmonių, todėl naujiems verslams ir neseniai įsteigtos įmonėms patalpų stokoja.

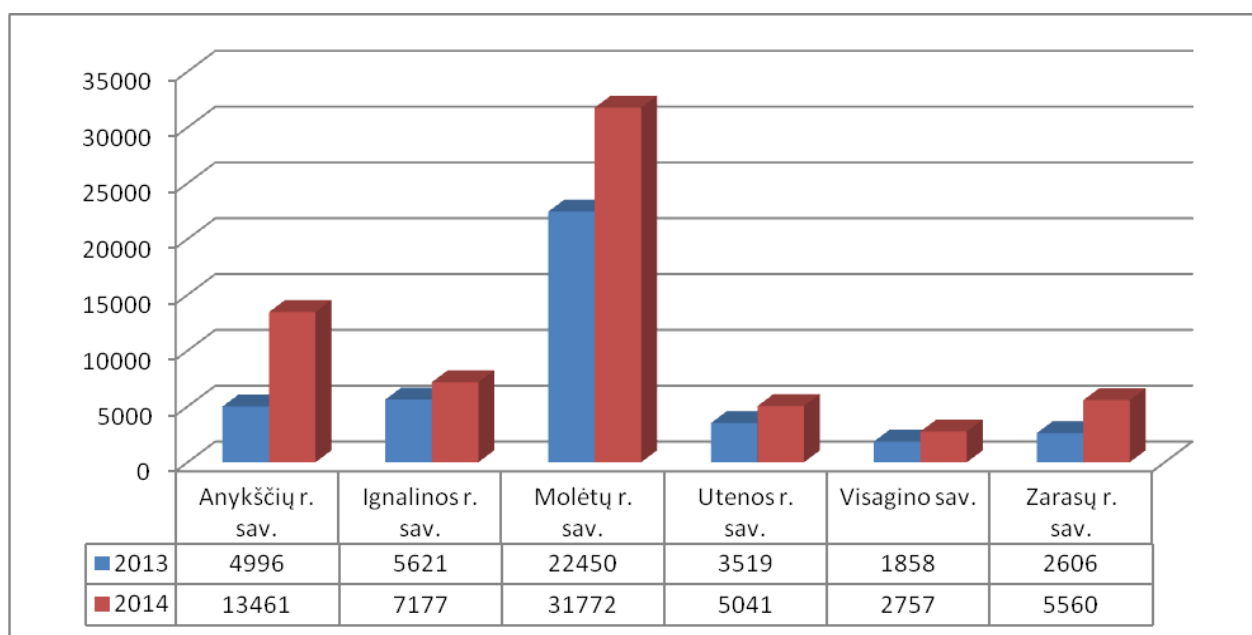
Transporto infrastruktūra

Visaginas yra nutolęs nuo pagrindinių šalies transporto koridorių, todėl nepaisant pakankamai geros geografinės padėties (savivaldybės teritorija yra šalia Lietuvos Respublikos sienos su Latvija ir Baltarusija) padėtis tarptautinių transporto koridorių atžvilgiu yra nepatogi. Dėl tokio geografinio išsidėstymo Visagino, kaip logistikos centro, potencialas yra žemas. Atitinkamai žemas ir Visagino potencialas pritraukti tas pramonės šakas, kurios yra stipriai priklausomos nuo logistikos.

Visagino savivaldybė turi patogų susisiekimą geležinkelių transportu su Vilniumi ir Latvija. Visaginą kerta geležinkelio linija Vilnius–Turmantas, tačiau 2015 m. Visagino gyventojai prarado galimybę tiesiogiai geležinkeliu pasiekti Daugpilį ir Sankt-Peterburgą, nes atsisakyta keleivinių maršrutų. Šiuo metu planuojama Visagino miesto strategijoje numatyti galimybę atnaujinti šiuos maršrutus, tačiau Latvijos geležinkelių atstovai skaičiuoja, ar toks maršrutas būtų ekonomiškai naudingas. Linija Vilnius–Turmantas susijungia su atšaka, einančia iki Ignalinos AE. Ši atšaka taip pat nutiesta pro Visagino pramoninę zoną. Nepaisant to, jog geografiškai Visagino savivaldybė ribojasi su Baltarusijos Respublika, susisiekimas su Baltarusija geležinkelių transportu yra komplikotas, todėl norint krovinius vežti į šią šalį, susidarytų apylanka. Iki 2007 m. buvusioje karinių dalinių teritorijoje veikė Visagino užkarda, kurią uždarius Visaginas neteko praėjimo į Baltarusijos teritoriją.

Turizmo paslaugos ir infrastruktūra

Iki 2013 m. infrastruktūra nebuvo pakankamai išplėtotą, kad būtų pritaikyta turistų poreikiams. Per 2007-2013 m. laikotarpį miesto infrastruktūrai gerinti buvo skiriamos didelės investicijos: sutvarkytos viešosios erdvės, ženkliai pagerinta gyvenimo kokybė ir suplanuotos vietos paslaugų verslui plėtoti: sukurta poilsio ir sporto zona Visagino ežero pakrantėje, sutvarkyta miesto infrastruktūra, įrengta informacinė infrastruktūra. Tačiau šiuo metu turizmo ir pramogų paslaugų pasiūla yra nepakankama. Privačios iniciatyvos ir investicijos labai atsilieka nuo viešojo sektoriaus investicijų. Todėl būtina finansinė parama smulkiam ir vidutiniam verslui šiam paslaugų sektoriui plėtoti.

16 Pav. Apgyvendintų turistų skaičius. (Šaltinis - oficialioji Statistikos departamento informacija)

Nepaisant itin tinkamų turizmui gamtinių sąlygų, Statistikos departamento duomenimis 2014 m. iš viso Utenos regione buvo 74 apgyvendinimo įstaigos (be kaimo turizmo sodybų), tai sudarė 5,3 proc. visų šalies apgyvendinimo įstaigų skaičiaus. Visagino savivaldybėje 2014 m. apgyvendinimo paslaugas teikiančių įmonių skaičius buvo vienas mažiausių apskrityje - 6. Nors ir Anykščių savivaldybėje veikiančių apgyvendinimo paslaugas teikiančių įmonių skaičius yra toks pat, jų lankytojų skaičius daugiau kaip keturis kartus didesnis, nei Visagine. Tai rodo, jog Visagino teritorijoje esančios apgyvendinimo įstaigos neatitinka turizmo paslaugomis besinaudojančių lūkesčių, o nemažai daliai jų reikalingos ir papildomos investicijos renovacijai. Atsižvelgiant į stabiliai jau kelerius metus augantį turistų, apsistojančių apgyvendinimo paslaugas teikiančiose įmonėse, skaičių, galima teigti, jog Visagine neišnaudojamos turizmo galimybės ir nesudaromos sąlygos plėtoti šios srities verslą.

Atsižvelgiant į šią situaciją, 2014 m. parengta Visagino savivaldybės įvaizdžio formavimo ir investicijų pritraukimo galimybių studija, kurioje buvo nustatyta potencialiausia strateginė kryptis investicijoms pritraukti: Visaginas – energetikos kompetencijų centras. Tikslingai įgyvendindamas pasirinktą strateginę kryptį, Visaginas turi visas galimybes tapti energetikos kompetencijų centru, kuriame glaudžiai bendradarbiaus mokslas ir verslas, kartu su ES ir pasaulio energetikos lyderiais bus kuriamos technologijos ir vystomos inovacijos. Įgyvendinant šiuos tikslus, apgyvendinimo paslaugų poreikis bei turizmo paslaugoms vystyti reikalinga infrastruktūra neginčytinai augs.

2014 m. Visagine veikė 2 viešbučiai ir kelios privačios apgyvendinimo paslaugas teikiančios įmonės. Pačiame Visagino centre yra viešbutis „Aukštaitija“ - išskirtinis turizmo infrastruktūros objektas, neturintis analogų Lietuvoje ir aplinkiniuose miestuose. Viešbutis skirtas apgyvendinti 200 žmonių, tačiau dėl didelės tuščių gyvenamųjų patalpų pasiūlos (tai galimybė ilgesniam laikui atvykusiems statybininkams ar kitiems darbininkams apsistoti privačiame sektoriuje mokant tik už komunalines paslaugas) ypač žiemos sezono metu nėra pilnai užpildytas. 2015 m. Visagino meno galerijos iniciatyva miesto centre buvo įrengta konferencijų salė.

Apie 42 proc. apklaustų gyventojų Visagino savivaldybės turizmo informaciją ir teikiamų paslaugų kokybę vertina blogai ir labai blogai, apie 45 proc. vertina vidutiniškai. Jų manymu, savivaldybėje labiausiai trūksta vandens pramogų (17,8 proc.), turizmo maršrutų (14,6 proc.) bei edukacinių turizmo aplinkų ir programų (14,4 proc.).

Inžinerinė ir energetinė infrastruktūra

Kompaktiška miesto infrastruktūra, suprojektuota gyvenamiesiems rajonams Ignalinos AE darbuotojams. Išvystytas gatvių ir privažiavimų tinklas (atskiros atkarpos reikalauja modernizavimo dėl nusidėvėjimo). Išvystyta inžinerinė požeminė infrastruktūra: apšvietimo, lietaus nuotekų, vandens tiekimo ir nuotekų sistemos. 100 % gyventojų prijungti prie centralizuoto šildymo, vandens tiekimo ir nuotekų sistemos. Mieste didelis skaičius apleistų (nenaudojamų)/nebaigtų statyti pastatų: buvusių visuomeninių ir daugiabučių (5, 9 a.). Dėl didelės migracijos iš miesto, kasmet išvykstant keliems šimtams gyventojų, mieste daugėja tuščių ir nenaudojamų buvusių vaikų darželių pastatų.

VĮ Ignalinos atominė elektrinė (Ignalinos AE)

Ignalinos atominė elektrinė yra vienintelė Baltijos šalyse veikusi branduolinė jėgainė. 2009 m. gruodžio 31 d. elektrinės veikla buvo nutraukta. Nors abu reaktoriai ir sustabdyti, tačiau vyksta eksploatacijos nutraukimo darbai, kurie reikalauja kompetencijos branduolinio kuro ir radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir panašiose srityse (2013 m. darbuotojų skaičius siekė 2053, planuojama, kad 2029 m. darbuotojų skaičius bus apie 1100 žmonių). Stambūs branduoliniai objektai esantys Visagino savivaldybės teritorijoje (kietųjų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir saugojimo kompleksas, panaudoto branduolinio kuro laikina saugykla, labai mažo aktyvumo radioaktyviųjų atliekų kapinynas ir saugykla, Ignalinos AE) - savivaldybės teritorija socialiai ir

ekonomiškai pažeidžiama, todėl būtini netradiciniai sprendimai dėl šios teritorijos urbanizuotumo išsaugojimo ir šalies saugumo užtikrinimo.

Nepriklausomai nuo to, jog Ignalinos atominė elektrinė nėra Visagino miesto teritorijoje, jos veiklos turi tiesioginės įtakos Visagino miesto gyventojams, kurių didžioji dalis yra pačios elektrinės arba ją aptarnaujančių įmonių darbuotojai. Įvertinus socialinį Visagino m. vietos plėtros strategijos pobūdį, ignoruoti Ignalinos atominės elektrinės veiklą ar ją išimti iš strategijos įgyvendinimo teritorijos būtų neteisinga. Uždarant elektrinę atleidžiami jos darbuotojai papildo būtent Visagino miesto bedarbių gretas, o elektrinės veiklos daro ir darys bene didžiausią įtaką ir visaginiečių socialiniam gyvenimui.

Švietimas ir neformalus ugdymas

Visagine veikia 5 bendrojo lavinimo mokyklos (iš jų 1 pagrindinė, 2 vidurinės, 2 gimnazijos), 5 ikimokyklinės įstaigos, 4 neformaliojo ugdymo įstaigos (Kūrybos namai, Č.Sasnausko meno mokykla, Sporto centras (su Akrobatikos centru), Sporto kompleksas).

Visagino technologijos ir verslo profesinio mokymo centras (VTVPMC)

Visagino technologijos ir verslo profesinio mokymo centras buvo įsteigtas 1989 m. kaip profesinė technikos mokykla, visų pirma turėjusi rengti Ignalinos atominei elektrinei reikalingus specialistus. Šiuo metu Visagino technologijos ir verslo profesinio mokymo centre rengiami: automatinių sistemų eksploatavimo mechatronikai, jėgos ir apšvietimo tinklų elektrikai, elektros įrenginių priežiūros ir taisymo elektromonteriai, elektros ir automatikos įrenginių derintojai, elektros įrenginių elektromechanikai, automatinių sistemų eksploatavimo mechatronikai bei kt. Nuo 2014 m. Visagino technologijos ir verslo profesinio mokymo centre pradėjo veikti Energetikos sektoriaus praktinio mokymo centras, kurio įkūrimas sudarė sąlygas teikti naujas, paklausias darbo rinkoje profesijas ne tik pagal pirminio, bet ir pagal tęstinio profesinio mokymo programas, perkvalifikavimą ir kvalifikacijos kėlimą, gerinti mokymo kokybę, mokinių pasirengimą praktinei veiklai. VTVPMC aprūpintas nauja, modernia įranga praktinio mokymo laboratorijose – elektros instaliacijos, elektros įrenginių, elektrotechnikos ir elektronikos, valdymo sistemų, elektrohidraulikos ir elektropneumatikos bei dirbtuvėmis: suvirinimo elektra, suvirinimo pusautomačiais, suvirinimo dujomis ir metalo apdirbimo. Centras bendradarbiauja su universitetais, kolegijomis, gimnazijomis, bendrojo lavinimo ir profesinėmis mokyklomis.

Sveikatos ir socialinė apsauga

Socialinių paslaugų poreikis Visagine auga, kadangi Visagino gyventojai senėja, vis didesnę jų dalį sudaro vyresniojo amžiaus gyventojai, kuriems reikalingos papildomos ne tik sveikatos priežiūros, tačiau ir socialinės paslaugos. Bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas pagyvenusiems asmenims, žmonėms su negalia, be tėvų globos likusiems vaikams, socialinės rizikos šeimoms savivaldybėje teikia dvi savivaldybės socialinių paslaugų įstaigos – Visagino socialinių paslaugų centras ir Visagino paramos vaikui centras. (Žr. Priedą „Statistinė informacija“, 12 lentelė)

Kaip pažymima Utenos regiono integruotų teritorijų vystymo programoje 2014-2020 metų laikotarpiui, būtina plėtoti ir populiarinti žymiai patrauklesnes žmonėms bei jų šeimos nariams nestacionarias socialinių paslaugų formas, tokias kaip savarankiško gyvenimo namai, socialinė globa namuose, dienos socialinės globos centrai ir kiti.

Visagino savivaldybėje veikia dar nemažai socialinės paskirties savivaldybės biudžetinių arba nevyriausybinių organizacijų, jų padalinių: Visagino pagalbos mokiniui, mokytojui ir mokyklai centras, Visagino ligoninės Vaikų raidos sutrikimų ankstyvosios rehabilitacijos tarnyba, Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Visagino Viltis“, Visagino miesto neįgaliųjų sporto klubas „Visaggalis“, Visagino šeimos židinio bendrija „Draugiška šeima“, Labdaros ir paramos fondas „Atgaivos sala“, visuomeninė organizacija „Būkime kartu“, visuomeninės organizacijos „Tėvai prieš narkotikus“ Visagino padalinys, visuomeninės

organizacijos „Vilties žingsniai“ Visagino filialas, onkologinių ligonių draugija „Kovok ir nugalėk“, Visagino šeimos krizių centras, Maltos ordino pagalbos tarnyba, Visagino pensininkų klubas, Visagino neįgaliųjų draugija, Černobylių draugija, tačiau šios įstaigos ar organizacijos nėra socialinių paslaugų teikėjai, iš kurių Visagino savivaldybės administracija galėtų pirkti socialines paslaugas ar nusiųsti savivaldybės gyventojus užtikrinama jiems kokybišką socialinių paslaugų teikimą.

Pažymėtina, jog vis dar nemaža dalis nestacionarių socialinių paslaugų (aprūpinimas būtiniaisiais drabužiais ir avalyne, maitinimo organizavimo, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos, apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose) savivaldybės gyventojams nėra teikiamos. Paslaugoms teikti savivaldybei nepakanka lėšų, nevyriausybiniam sektoriuje naujos socialinių paslaugų rūšys taip pat menkai plėtojamos.

Atsižvelgiant į savivaldybės gyventojų apklausos rezultatus (2015 m.), didžioji respondentų dalis (65 proc.) socialinių paslaugų kokybę Visagino savivaldybėje vertina vidutiniškai. Ketvirtadalis respondentų (24,62 proc.) šias paslaugas vertina gerai ir labai gerai, 10,38 proc. – blogai ir labai blogai. Aktualiausiomis savivaldybėje tyrimo dalyviai išskyrė ilgalaikę socialinę globą (senelių globos namus), vaikų su negalia dienos socialinės globos paslaugas bei integralios (slaugos ir globos) pagalbos namuose paslaugas.

Visuomenės saugumo užtikrinimas

Visagino m. VVG teritorijoje gyvenančių gyventojų saugumą užtikrina Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Visagino rajono policijos komisariatas. Visagino savivaldybės teritorijoje priešgaisrinę apsaugą organizuoja Visagino priešgaisrinę gelbėjimo valdyba.

Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Visagino policijos komisariato duomenimis, 2014 m. Visagino policijos komisariate buvo užregistruota 5119 įvykių (2013 m. – 5565, 2012 m. – 5720), tai yra pastebimas užregistruotų įvykių mažėjimas (- 8,01 proc.). 2013 m. Visagino policijos komisariate 2014 m. buvo užregistruota 395 nusikalstamos veikos (2013 m. – 411, 2012 m. – 357), tai yra pastebimas užregistruotų nusikalstamų veikų skaičiaus mažėjimas (- 4 proc.).

Visagino savivaldybėje gerėja ištirtų nusikalstamų veikų dalis. 2014 m. Visagine ištirta 328 arba 79 proc. užregistruotų nusikalstamų veikų (daugiau nei Lietuvos vidurkis (56 proc.) ir apskrities vidurkis (67 proc.)), iš jų nusikaltimų – 281 (79 proc.), baudžiamųjų nusižengimų – 47 (78 proc.).

Visagino priešgaisrinės gelbėjimo valdybos pareigūnai, vykdydami savo veiklą, gesina gaisrus bei atlieka gelbėjimo darbus. 2014 m. buvo išgelbėti 3 žmonės. Deja, 2014 m. gaisre žuvo 1 žmogus, traumotų nebuvo (2013 m. – 1 žuvo, traumotų nebuvo). 2014 m. Visagino savivaldybėje kilo 95 gaisrai (2013 m. – 50, 2012 m. – 64, 2011 m. – 90, 2010 m. - 64). Pagrindinės gaisrų kilimo priežastys, kaip ir anksčiau, yra žmonių neatsargus elgesys su ugnimi, neatsargumas rūkant, padegimai. Gyvenamuosiuose daugiabučiuose pastatuose kilo 19 gaisrų. 10 gaisrų kilo sodininkų ir sodybų pastatuose (3 pastatai sunaikinti ir 7 statiniai apgadinti). 59 gaisrai kilo savivaldybės atvirose teritorijose.

Bendruomenės ir nevyriausybinių organizacijos

Pirmosios asociacijos (tada vadinosi visuomeninės organizacijos) susikūrė 1991 m. 2003 m. jų buvo 108, 2015 m. jų jau yra daugiau nei 180. Daugiausia savivaldybėje yra sporto, kūno kultūros ir aktyvaus sportavimo asociacijų (45), socialinės krypties nevyriausybinių organizacijų, nacionalinių NVO atstovybių, klubų ir jaunimo organizacijų (po 19).

17 Pav. Visagino m. VVG teritorijos NVO struktūra (Visagino m. VVG atliktos apklausos duomenys)

Stengiantis įvertinti Visagino m. VVG teritorijoje veikiančių nevyriausybinių organizacijų potencialą bei galimybes aktyviai dalyvauti įgyvendinant parengtą Visagino miesto vietos plėtros strategiją 2016-2022 m. 2015 m. spalio-lapkričio mėnesiais atlikta detali Visagino mieste veikiančių nevyriausybinių organizacijų analizė: pasitelkti ir išanalizuoti juridinių asmenų registro duomenys, atlikta nevyriausybinių organizacijų apklausa, įvertinta viešai skleidžiama informacija apie nevyriausybinių organizacijų veiklą. Tyrimo rezultatai parodė, kad nemaža dalis Visagino m. VVG teritorijoje veikiančių nevyriausybinių organizacijų tėra tik formalios, realiai nevykdančios savo veiklą, tačiau registruose rodomos kaip veikiančios. Nepaisant to, jog Juridinių asmenų registro duomenimis Visagino mieste veikia 187 nevyriausybinių organizacijos, tik 60 jų (32%) yra aktyvios, ir tik apie 130 NVO veiklą galima rasti bent minimalios viešai prieinamos informacijos.

Nevyriausybinių organizacijų veiklas vykdo ir kai kurios visuomeninės organizacijos ar viešosios įstaigos, kurios propaguoja ir organizuoja labdarinę veiklą, masinius viešuosius renginius, labdaros koncertus ir pan. Daugiau nei 50 Visagino m. VVG teritorijoje veikiančių organizacijų turi sukaupusios teigiamos projektinės veiklos patirties tiek rengiant, tiek ir įgyvendinant ar viešinant ES bei kitų finansavimo šaltinių remiamus projektus. Nors kai kurių respublikinių nevyriausybinių organizacijų skyriai Visagine atskirai neregistruoti, jos taip pat aktyviai vykdo savo veiklą. Tokiu pavyzdžiu reiktų laikyti „Maisto banką“, kuris nuo 2009 m. jau yra sukūręs efektyviai veikiančią akcijų organizavimo sistemą, geba pritraukti savanorių iš kitų nevyriausybinių organizacijų ar vyresniųjų klasių moksleivių.

Visuomeninio sektoriaus finansavimo nutraukimas (nuo 2005 m.) neigiamai atsiliepė asociacijų veiklos kokybei: trūkstant būtiniausių kompetencijos ugdymo mokymų, sustojo lyderių rengimo programos, susilpnėjo partnerystės ryšiai su šalies savivaldybėmis, dalis asociacijų iš viso išaldė veiklą. Tuo pačiu labai susilpnėjo ne tik asociacijų vaidmuo viešajame gyvenime, bet ir jų motyvacija dalyvauti savivaldybės viešajame gyvenime. Pastebimai kritus asociacijų kompetencijoms (projektinių paraiškų rengimo, projektų valdymo), tik nedaugelis iš jų dalyvauja regioniniuose (Ignalinos AE regiono) ir tarptautiniuose konkursuose. Kaip pažymima Utenos regiono integruotų teritorijų vystymo programoje 2014-2020 metų laikotarpiui, siekiant didinti visuomeninio sektoriaus vaidmenį viešajame savivaldybės gyvenime yra tikslinga atnaujinti vietinių iniciatyvų konkurso (finansuojamo savivaldybės lėšomis) organizavimą.

Visagino m. VVG organizuotoje nevyriausybinių organizacijų apklausoje dalyvavo 20 įvairiose srityse dirbančių organizacijų (11 proc.), daugiausia veikiančių kultūros, socialinių reikalų srityse ar atstovaujančių respublikos mastu veikiančias NVO. Tik 2 organizacijos (abi veikiančios socialinėje srityje) nurodė, kad turi etatinių darbuotojų. Kas trečia apklausoje dalyvavusi organizacija teigė šiuo metu dirbanti su konkrečiais projektais. Didžioji dauguma nevyriausybinių organizacijų (85 proc.) teigė, jog jų veiklose dalyvauja savanoriai, tačiau tik 6 proc. visų apklaustų organizacijų sudaro savanoriškos veiklos sutartis su jų veiklose dalyvaujančiais savanoriais. Apklausa atskleidė ir kai kurias savanoriškos veiklos plėtojimo Visagino mieste neigiamas tendencijas: jei 2014 m. nevyriausybinių organizacijų veiklose dalyvavo 3 procentais daugiau savanorių nei prieš tai buvusiais metais, tai 2015 m. savanorių skaičius organizacijose sumažėjo 6 proc.

Vertinant NVO veiklose dalyvaujančių savanorių struktūrą, verta pastebėti, jog apklaustųjų organizacijų teigimu didžiąją dalį savanorių sudaro darbingo amžiaus dirbantys asmenys. Nemažai savanorių gali būti priskirti ir aktyvių senjorų kategorijai, tačiau nė viena iš organizacijų nepateikė duomenų, jog jų veiklose dalyvauja niekur nedirbantys ir nesimokantys 16-29 jaunuoliai arba darbingo amžiaus nedirbantys asmenys.

Tokia situacija rodo, jog nevyriausybines organizacijas Visagino m. VVG teritorijoje pastaruoju metu susiduria su dideliais iššūkiais - dėl nepakankamo finansavimo stokoja galimybių viešinti savo veiklas, neturi aiškios organizacinės struktūros ir etatinių darbuotojų, nuolat vystančių veiklas. NVO sudėtinga pritraukti ir savanorius, įtraukti į šias veiklas jaunos asmenis ar darbingo amžiaus nedirbančius asmenis. Šias NVO veiklos spragas galima užpildyti papildomomis veiklomis įgyvendinant Visagino miesto vietos plėtros strategiją 2016-2022 m. ir suteikiant galimybę strategijos tikslinių grupių atstovams realizuoti save aktyviai prisijungiant prie įvairių sričių nevyriausybinių organizacijų veiklų. Jauniems nedirbantiems ir nesimokantiems asmenims tokiu būdu būtų suteikiama galimybė įgyti reikalingos darbinės veiklos patirties, papildomų kompetencijų bei gebėjimų, o ilgesnį laiką nedirbusiems asmenims suteiktų galimybę sugrįžti į aktyvų socialinį gyvenimą bei palengvintų jų integraciją į darbo rinką. Tuo pačiu socialinėje srityje veikiančios nevyriausybines organizacijas galėtų reikšmingai praplėsti teikiamų socialinių paslaugų spektrą bei pagerinti šių paslaugų kokybę.

Teigiamą nevyriausybinių bei visuomeninių organizacijų įtraukimo į strategijos kūrimo ar įgyvendinimo veiklas pagrindžia ir ankstesnė Visagino patirtis: 2002 - 2009 metais mieste aktyviai veikė visuomeninė Visagino vystymo taryba, vienijusi 22 miesto visuomenines organizacijas. Taryba buvo sukurta kaip strateginės miesto plėtros vystymo įtraukiant miesto gyventojus instrumentas. Pirmą kartą Lietuvoje 2004 metais iniciatyvos „iš apačios“ tvaraus vystymo principu buvo sukurta miesto vystymo strategija, kurią kuriant dalyvavo daugiau nei 150 miesto gyventojų, nevyriausybinių organizacijų, verslo ir valdžios atstovų. Pasibaigus strategijos įgyvendinimo laikotarpiui tarybos veikla buvo sustabdyta, nes Respublikoje jau buvo įtvirtintas būtinas reikalavimas įtraukti visuomenę į strateginio planavimo procesus. 6 Visagino miesto VVG nariai aktyviai dalyvavo visuomeninės Visagino vystymo tarybos veiklose.

Nuo 2012 m. Visagino kūrybos namuose veikia Atviras jaunimo centras (kaip biudžetinės įstaigos struktūrinė dalis), ši įstaiga ne tik organizuoja jaunimo veiklas, bet ir teikia paramą (patalpomis, priemonėmis ir įranga, žmogiškaisiais ištekliais) nevyriausybiniams organizacijoms, kitoms biudžetinėms įstaigoms.

Utenos regiono integruotų teritorijų vystymo programoje nurodyta, jog Visagine trūksta daugiafunkcinių centrų NVO ir bendruomenių veiklos bei verslo projektų vykdymui, bendruomeniškumo ir verslumo ugdymui.

Svarbiausi Visagino miesto VVG teritorijos socialinei ir ekonominei būklei darantys įtaką veiksniai

Išorinės aplinkos analizė apima tokias sritis kaip ekonominę, politinę, teisinę, socialinę, technologinę bei kitas aplinkas, todėl dažnai išorinei aplinkai analizuoti naudojamas PEST modelis, pateikiamas kaip Visagino miesto vietos plėtros strategijos Priedas Nr. 2.

Visagino m. VVG stiprybių, silpnųjų, galimybių ir grėsmių analizė

Surinkta objektyvi statistinė informacija, išryškėję Visagino miesto gyventojų poreikiai buvo svarstomi miesto VVG tarybos posėdžių, susitikimų su gyventojais, savivaldos atstovais ir vietos verslininkais metu, apibendrinti ir identifikuoti. 2015 m. rugsėjo 22 d. Visagino m. VVG taryba sukvietė visus pageidaujančius dalyvauti rengiant strategiją visaginiečius į bendrą diskusiją, kurios metu buvo apibrėžtos svarbiausios Visagino stiprybės, silpnybės, grėsmės ir galimybės. Susitikime dalyvavo 83 įvairių organizacijų ir vietos gyventojų atstovų (13 nevyriausybinų organizacijų atstovų, 12 švietimo įstaigų atstovų, po 9 verslo organizacijų ir viešojo sektoriaus institucijų atstovus, po 5 socialines paslaugas teikiančių organizacijų ir tautines mažumas vienijančių NVO atstovus, po 4 vietos gyventojų, kultūros įstaigų ir kultūros srityje veikiančių NVO atstovus, po 3 atstovus iš Ignalinos atominės elektrinės ir saviveiklos kolektyvų, po 2 atstovus iš Visagino policijos komisariato bei sodų bendrijų, po 1 atstovą iš Utenos teritorinės darbo biržos Visagino skyriaus, gyvūnų globos organizacijų, jaunimo organizacijos ir verslo inkubatoriaus atstovas, daugiabučių namų bendrijos atstovas bei menininkas.

2015 m. rugsėjo 22 d. susirinkusiems Visagino gyventojams buvo pristatyta detali statistinė ekonominės, demografinės bei socialinės padėties Visagino teritorijoje informacija, kuria remdamiesi dalyviai ir formulavo SSSG analizę, pateikiamą žemiau esančioje lentelėje. Susitikimo dalyviai reitingavo identifikuotas stiprybes, silpnības, grėsmes ir galimybes vertindami jas 5 balų sistemoje, kai 1 balas reiškia, jog problema nėra prioritetinga, o 5 balais vertinti tie aspektai, kurie turi didelės reikšmės Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. įgyvendinimui. Visagino m. VVG teritorijos SSSG analizė pateikiama kaip Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. Priedas Nr. 3.

Vietos plėtros strategijos sąsaja su Visagino m. VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir integruotos teritorijos vystymo programa

Stengiantis užtikrinti, kad Visagino m. VVG parengta Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m. atitinka kitus strateginius teritorijos plėtros dokumentus ir integruotoje teritorijos vystymo programoje numatytas priemones, atlikta analizė, kurios metu apibrėžtos ir išryškintos sąsajos su minėtais dokumentais:

- **Visagino VPS sąsaja su Visagino savivaldybės 2016–2022 metų strateginiu plėtros planu**

Visagino savivaldybės 2016–2022 metų strateginis plėtros planas (toliau – strateginiu plėtros planu), atsižvelgiant į 2015 m. kovo 26 d. Visagino savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-25 patvirtintą Visagino savivaldybės 2016–2022 metų strateginis plėtros plano rengimo grafiką, plėtros plano projekto paskelbimas ir viešasis svarstymas numatytas 2015 m. gruodžio mėnesį, tačiau 2015 m. gruodžio 15 d. dar nebuvo paskelbtas viešajam svarstymui. Atsižvelgiant į šį nuo Visagino m. VVG nepriklausantį vėlavimą, Visagino VPS sąsajos su Visagino savivaldybės strateginio planavimo dokumentais buvo atliekamas vadovaujantis Visagino savivaldybės 2015-2017 metų strateginio plėtros plano projektu.

- **Visagino VPS sąsaja su Utenos regiono 2014–2020 metų integruotu plėtros planu**

Utenos regiono 2014-2020 m. integruotas plėtros planas galioja nuo 2014 m. sausio 1 d. ir yra patvirtintas 2013 m. spalio 15 d. Utenos regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 51/7S-88, atnaujintas 2014 m. gruodžio 19 d. Utenos regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 51/7S-47 ir patikslintas 2015 m. spalio 13 d. Utenos regiono plėtros tarybos sprendimu Nr. 51/7S-24. Visagino VPS sąsajai su Utenos regiono 2014-2020 m. integruotu plėtros planu naudota aktuali atnaujinta plėtros plano redakcija.

Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2020 m. sąsajos su miesto teritorijos strateginiais dokumentais ir integruotos teritorijos vystymo programa prioritetų, tikslų ir uždavinių lygmenimis pateikiama Priede Nr.4.

III. Vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir jų įgyvendinimo stebėsenos rodikliai bei integruoto ir novatoriško strategijos pobūdžio apibūdinimas

Visagino m. VVG teritorijos plėtros vizija. Įvertinus Visagino m. VVG teritorijos būklę ir atskirų sektorių plėtros galimybes bei tendencijas, suformuluota teritorijos strateginė vizija:

Visaginas - šiuolaikiškas subalansuotos ir stabilios plėtros europietiškas miestas, kuriame bendruomenės narių gyvenimo kokybė atitinka šiuolaikinį Europos Sąjungos lygį. Tai unikalus Lietuvoje ir Europoje daugiakultūrinis regionas, darniai integruota Lietuvos dalis, kurioje atsiskleidžia įvairių tautybių gyventojų tautinis identitetas. Čia sukurta aukštomis ir intelektualiomis technologijomis grindžiama infrastruktūra palanki smulkiam ir vidutiniam verslui vystyti ir energetinės sritys inovacijoms kurti, aktyviai sportuoti ir ilsėtis.

Atsižvelgiant į suformuluotą Visagino strateginę viziją, Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m. siekiama spręsti šias svarbias miestui problemas:

1. Visagino nevyriausybines organizacijos neapima kai kurių socialinę atskirtį patiriančių gyventojų grupių (pvz., maža organizacijų, dirbančių su vienišomis mamomis, pagyvenusiais gyventojais ir kai kuriomis kitomis socialinės atskirties gyventojų grupėmis), o dalis socialiai pažeidžiamų asmenų negali pasinaudoti teikiamomis paslaugomis.
2. Visagine veikia daug nevyriausybinių organizacijų, tačiau informacijos apie jų veiklą stokojama, o pačios organizacijos menkai bendradarbiauja tarpusavyje. Tokiu būdu plačiau neišnaudojama organizacijų sukaupta geroji praktika, o pačioms organizacijoms reikia daugiau lėšų, stengiantis pasiekti tas pačias gyventojų grupes. Neišvengiama NVO veiklų dubliavimo, kas neužtikrina teikiamų paslaugų kokybės bei pasiekiamumo.
3. Mieste veikiančios nevyriausybines organizacijos ne visuomet turi savo veikloms pritaikytas patalpas, o ir turinčios tokias patalpas organizacijos nėra sukonzentruotos vietoje, kuri būtų patogi socialinėms paslaugoms norintiems pasinaudoti asmenims. Tokia situacija trukdo efektyviai skleisti informaciją apie teikiamas socialines paslaugas bei riboja socialinę atskirtį patiriančių gyventojų galimybes vienoje vietoje gauti ir pačias socialines paslaugas, tiek ir informaciją apie NVO turimas galimybes.
4. Mieste vyrauja dvikalbystė, kai dalis žmonių neturi reikalingų valstybinės kalbos įgūdžių, o kitiems sunkiai suprantama rusų kalba pateikiama informacija. Būtinybė teikti informaciją dviem kalbomis riboja naudojamų komunikacijos kanalų arsenalą, didina informacijos sklaidai reikalingų finansinių išteklių poreikį bei apsunkina informacijos perdavimą socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams.
5. Nemaža dalis nevyriausybinių organizacijų veiklą plėtoja fragmentiškai (veikla vykdoma atskirų projektų rėmuose, pasibaigus projektui, nutrūksta ir vykdytos veiklos arba keičiasi jų pobūdis), todėl socialinę atskirtį patiriantys gyventojai netiki, kad jų veikla gali efektyviai padėti spręsti konkrečias jų problemas ilgesnį laiką. Dėl fragmentinio veiklos pobūdžio atsiranda ir papildomų komunikacijos trikdžių tarp NVO ir socialinę atskirtį patiriančių gyventojų, tampa sudėtinga pritraukti bei ilgesnį laiką išlaikyti savanorius.
6. Socialinėms paslaugoms teikti savivaldybei nepakanka lėšų, socialinės rizikos šeimose augančių, socialines paslaugas ir pašalpas gaunančių asmenų skaičius vis auga, o

nevyriausybiname sektoriuje naujos socialinių paslaugų rūšys taip pat menkai plėtojamos. Stokojama paslaugų, padedančių grąžinti socialinę atskirtį patiriančius žmonės į normalaus gyvenimo vėžes ir paskatinti jų socialinius įgūdžius.

7. Visagino mieste gyvena 43 tautybių žmonės, turintys skirtingą mentalitetą bei kultūrinę patirtį, tačiau dėl bendruomenės polinkio į saviizoliaciją nesiimant aktyvių veiksmų, kuriais būtų siekiama išsaugoti gyventojų identitetą, žmonės vis labiau mieste nesijaučia savo gyvenimo šeiminkais, prastėja jų gyvenimo kokybė lemianti didėjančią emigruojančių gyventojų skaičių.
8. Visagino nevyriausybiniams organizacijoms sudėtinga pritraukti savanorių, pageidaujančių teikti socialines paslaugas, o esami savanoriai neretai būna trumpalaikiai.
9. Nors Visagine nedarbas yra didesnis, nei Lietuvos vidurkis, mieste trūksta kvalifikuotų darbuotojų, o miesto galimybės pritraukti jaunus kvalifikuotus specialistus yra ribotos dėl nepatrauklaus miesto įvaizdžio. Šios priežastys riboja verslininkų galimybes plėtoti savo veiklas ir kurti naujas darbo vietas.
10. Mieste yra ribotos kvalifikacijos kėlimo ir mokymo galimybės (kai kurias ribotas suaugusiųjų neformaliojo švietimo paslaugas teikia Visagino valstybinės kalbos centras, taip pat asociacija Trečiojo amžiaus universiteto Visagino filialas, veikianti nuo 2000 m.), menkai išvystytos neformaliojo ugdymo ir profesinio rengimo veiklos, o esama neformaliojo ugdymo sistema skirta daugiau vaikų neformaliajam ugdymui.
11. Vidutinio ir smulkaus verslo įmonės, sudarančios daugumą Visagine veikiančių įmonių, neturi galimybių pasiūlyti praktinių įgūdžių tobulinimo darbo vietose programų dėl ribotų finansinių ir personalo galimybių. Visagino įmonės suinteresuotos priimti į darbą asmenis, turinčius konkretaus darbo patirties bei reikalingų įgūdžių, tačiau profesinio rengimo mokyklas baigę jaunuoliai tokios patirties neturi.
12. Visagine nėra profesinio orientavimo sistemos, kuri suteiktų jaunuoliams galimybes įvertinti, kokia profesija jiems atrodytų patraukliausia ir kokios yra kiekvienos profesijos teikiamos galimybės mieste ir Lietuvoje.
13. Menki gyventojų valstybinės kalbos įgūdžiai apsunkina galimybes naudotis Lietuvoje veikiančiomis verslo konsultavimo paslaugomis, o nuošali miesto geografinė padėtis tampa kliūtimi pritraukiant įvairių sričių verslo konsultavimo specialistus iš kitų Lietuvos miestų ar aukštojo mokslo įstaigų.
14. Neišnaudota esama miesto infrastruktūra, reikalaujanti renovacijos ir atnaujinimo.
15. Dėl nepalankios geografinės padėties, ribotų transporto ir logistikos galimybių bei menkai išvystyto gyventojų verslumo mažėjantis naujai besisteigiančių įmonių skaičius.
16. Ribotas jaunimo dalyvavimas Visagino visuomeniniame gyvenime ir jaunimo aktyvumo darbo rinkoje stoka.
17. Didėjantis bedarbių ir išankstines senatvės pensijas gaunančių asmenų skaičius, susijęs su Ignalinos AE uždarymu (atleidžiami Ignalinos AE darbuotojai bei mažinamas Ignalinos AE paslaugas teikusių įmonių darbuotojų skaičius).

Įvertinus Visagino m. VVG teritorijos išskirtinumą, miesto silpnybes, stiprybes, grėsmes ir galimybes, pasirinkti šie Visagino m. VVG strategijos prioritetai:

I prioritetas

- **Socialinės atskirties mažinimas.**

II prioritetas

- **Visagino m. gyventojų įsidarbinimo galimybių gerinimas.**

III prioritetas

- **Gyventojų verslumo skatinimas.**

Formuluojant Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. tikslus ir uždavinius bei apibrėžiant jį įgyvendinimo stebėsenos rodiklius, svarstyti alternatyvūs variantai (ne mažiau kaip po du kiekvienam tikslui ir uždaviniui). Pasirinkti tikslai ir uždaviniai vertinti kaip geriausias ir ekonomiškai naudingiausias variantas sprendžiant konkrečias vietos gyventojų problemas, išryškėjusias atliekant SSGG analizę. Detalus stebėsenos rodiklių sąrašas pateikiamas Visagino miesto plėtros strategijos 2016-2022 m. skyriuje „Visagino miesto plėtros strategijos 2016-2022 m. stebėsenos rodikliai“.

	Alternatyva 1	Alternatyva 2	Stiprybių, galimybių išnaudojimo ar grėsmių sumažinimo būdai
1. TIKSLAS - Sukurti naujas, plėtoti esamas bei teikti socialines ir sociokultūrinės paslaugas socialinę atskirtį patiriančių darbingo amžiaus Visagino miesto gyventojų socialinei atskirčiai mažinti.	Kurti ir įgyvendinti kovos su skurdu priemonės.	Didinti NVO organizacijų, teikiančių socialines paslaugas, finansinį savarankiškumą.	Tikslu siekiama sumažinti socialinių paslaugų trūkumą dėl jų centralizavimo ar finansinių išteklių stokos savivaldybėje (mažinti 12 silpnų).
Tikslo pasirinkimo pagrindimas: Nepaisant to, jog skurdas yra viena iš esminių socialinės atskirties priežasčių, atsisakyta Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. remuose didesnę dėmesį skirti kovai su skurdu, kadangi toks požiūris pernelyg siaurai vertina socialines problemas ir sprendžia tik dalį socialinę atskirtį patiriančių asmenų problemų. Alternatyvaus tikslo didinti NVO organizacijų finansinį savarankiškumą atsisakyta dėl netiesioginio poveikio strategijos tikslams (didesnį savarankiškumą įgijusios NVO gebėtų teikti ir daugiau socialinių paslaugų, tačiau socialinės paslaugos šiuo atveju tampa šalutiniu produktu).			
Tikslu sprendžiama problema: Socialinėms paslaugoms teikti savivaldybei nepakanka lėšų, o nevyriausybiname sektoriuje naujos socialinių paslaugų rūšys taip pat menkai plėtojamos. Stokojama paslaugų, padedančių grąžinti socialinę atskirtį patiriančius žmones į normalaus gyvenimo vėžes ir ugdyti jų socialinius įgūdžius.			
	Alternatyva 1	Alternatyva 2	Stiprybių, galimybių išnaudojimo ar grėsmių sumažinimo būdai
Uždavinys 1.1. Teikti socialines paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems darbingiems gyventojams ar darbingų gyventojų šeimos nariams, kurie dėl amžiaus, neįgalumo ar kitų priežasčių negali savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir pilnavertiškai dalyvauti visuomenės gyvenime.	Plėtoti labdarystės idėjas ir per paramą (finansinę ir daiktais) mažinti socialinę atskirtį patiriančių darbingo amžiaus Visagino miesto gyventojų skurdą.	Stiprinti bendruomeniškumą ir socialinėms problemoms spręsti išnaudoti bendruomenių, kaip juridinių asmenų, turimas galimybes.	Uždaviniu siekiama išnaudoti 15 stiprybę - pasinaudoti stiprių socialines paslaugas teikiančių organizacijų patirtimi bei galimybėmis teikti socialines paslaugas ir mažinti 18, 25 ir 26 silpnų (patenkinti augantį socialinių paslaugų poreikį).
Uždavinio pasirinkimo pagrindimas: Nors labdaros kultūros ugdymas ir gali spręsti dalį socialinių tikslinių grupių problemų, sprendžiant socialines miesto			

<p>problemas svarbu užtikrinti socialinės pagalbos kompleksiskumą bei būtinybę suteikti konkrečiam asmeniui visokeriopą pagalbą bei jo palydėjimą į aktyvų socialinį gyvenimą. Bendruomeniškumo skatinimo, kaip vienos iš galimybių mažinti tikslinių grupių socialinę atskirtį bei spręsti socialines problemas, atsisakyta dėl didelės Visagino miesto gyventojų fragmentacijos, susijusios su skirtingų tautų mentalitetu. Mieste nėra nė vienos veikiančios bendruomenės, neįsitvirtino ir seniūnaičių institutas, todėl bendruomeniškumo stiprinimas šiame mieste dar turi pribrešti.</p>			
<p>Uždaviniu sprendžiama problema: Nepaisant to, jog Visagine socialinių paslaugų sektorius yra pakankamai išvystytas, dalis socialinę atskirtį patiriančių žmonių lieka dabartinės socialinių paslaugų veiklos užričiuose dėl psichologinių, informacinių, kultūrinių ar kitų barjerų.</p>			
	Alternatyva 1	Alternatyva 2	Stiprybių, galimybių išnaudojimo ar grėsmių sumažinimo būdai
<p>Uždavinys 1.2.</p> <p>Teikti sociokultūrinės paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems darbingiems asmenims didinant jų socialinę integraciją.</p>	<p>Remti tautinių mažumų pagrindu susivienijusių grupių ir organizacijų veiklas bei didinti jų įsitraukimą į bendruomeninį gyvenimą.</p>	<p>Remti Visagino gyventojų integracijos į Lietuvos kultūrinį bei visuomeninį gyvenimą veiksmus ir veiklas.</p>	<p>Uždaviniu siekiama mažinti 8 grėsmę bei ugdyti gyventojų pilietiškumą, aktyvumą bei gebėjimą savarankiškai spręsti socialines problemas (išnaudoti 12 galimybę).</p>
<p>Uždavinio pasirinkimo pagrindimas: Siekiant didinti Visagino gyventojų integraciją, visgi atsisakyta alternatyvios galimybės remti tautiniu pagrindu susiformavusias grupes ir organizacijas siekiant užtikrinti bendras tokių organizacijų veiklas ir siekį ieškoti bendrų interesų, požiūrių bei galimybių ir tokiu būdu įtvirtinti savo išskirtinumą. Mėginimas papildomomis priemonėmis integruoti Visagino gyventojus į Lietuvos visuomeninį gyvenimą yra rizikingas dėl didelių Visagino gyventojų kultūrinių skirtumų, ribotų valstybinės kalbos įgūdžių, be to, tokios veiklos mažintų Visagino, kaip multikultūrinio miesto, išskirtinumą.</p>			
<p>Uždaviniu sprendžiama problema: Visagino mieste gyvena 43 tautybių žmonės, turintys skirtingą mentalitetą bei kultūrinę patirtį, tačiau dėl bendruomenės polinkio į saviizoliaciją nesiimant aktyvių veiksmų, kuriais būtų siekiama išsaugoti gyventojų identitetą, žmonės vis labiau mieste nesijaučia savo gyvenimo šeiminkais.</p>			
	Alternatyva 1	Alternatyva 2	Stiprybių, galimybių išnaudojimo ar grėsmių sumažinimo būdai
<p>2. TIKSLAS - Didinti Visagino m. gyventojų įsidarbinimo galimybes įgyvendinant neformaliojo ugdymo, praktinių darbo įgūdžių tobulinimo bei profesinio orientavimo programas.</p>	<p>Didinti darbo vietų skaičių mieste pritraukiant naujas investicijas.</p>	<p>Palaikyti naujos Ignalinos atominės elektrinės statybos projektą.</p>	<p>Tikslu siekiama didinti kvalifikuotų specialistų skaičių bei parengti įmonėms reikalingų specialistų (mažinama 7, 13 ir 17 silpnybės).</p>

Tikslo pasirinkimo pagrindimas: Siekiant gerinti Visagino gyventojų įsidarbinimo galimybes mieste, svarstyta galimybė didinti darbo vietų skaičių įgyvendinant investicijų pritraukimo mechanizmus, tačiau atsisakyta šios alternatyvos dėl nepalankios miesto geografinės padėties ir su atominės elektrinės veikla (uždarymu, branduolinėmis saugyklomis ir pan.) susijusių rizikų. Miestui sudėtinga pritraukti naujas investicijas ir dėl ribotų galimybių pritraukti kvalifikuotų specialistų iš kitų Lietuvos miestų ar užsienio šalių. Nors naujos atominės elektrinės statyba išspręstų daugelio energetikos specialistų, gyvenančių Visagine, įdarbinimo klausimus bei paspartintų darbo vietų atsiradimą, tokia alternatyva peržengia Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. galimybes (tai valstybės reikšmės sprendimas, kurį priima ne pats miestas).

Tikslu sprendžiama problema: Tam tikros kvalifikacijos darbuotojų stoka bei menkos miesto galimybės pritraukti jaunus kvalifikuotus specialistus dėl nepatrauklaus miesto įvaizdžio bei geografinės miesto padėties (toli nuo didžiųjų Lietuvos miestų bei apskrities centrų).

	Alternatyva 1	Alternatyva 2	Stiprybių, galimybių išnaudojimo ar grėsmių sumažinimo būdai
<p>Uždavinys 2.1. Sudaryti palankias sąlygas neaktyviems darbingo amžiaus Visagino miesto gyventojams įgyti ir / ar tobulinti darbo rinkos poreikius atitinkančius profesinius bei praktinius darbo įgūdžius, didinančius šios tikslinės grupės įsidarbinimo galimybes.</p>	<p>Papildyti verslo technologijų profesinio rengimo programas naujomis programomis, atitinkančiomis praktinius įmonių poreikius.</p>	<p>Sudaryti palankias sąlygas Visagine steigti techninės krypties mokymo įstaigų filialus ir organizuoti gyventojų perkvalifikavimą juose.</p>	<p>Šiuo uždaviniu siekiama sumažinti 2 (didelė gyventojų emigracija) ir 15 (menki gyventojų valstybinės kalbos įgūdžiai) silpnynes.</p>

Uždavinio pasirinkimo pagrindimas: Verslo technologijų profesinio rengimo centras negali siūlyti naujų programų, kurios atitiktų praktinius įmonių poreikius, nes neturi reikalingos techninės įrangos bei tokias programas įgyvendinti galinčių darbuotojų. Techninės krypties aukštojo, aukštesniojo ir profesinio rengimo įstaigoms nenaudinga atidaryti Visagine savo filialus (nors mieste daug patalpų, kurios galėtų būti pritaikytos tokioms reikmėms, būtų sudėtinga pritraukti pageidaujancius čia studijuoti ar dėstyti).

Uždaviniu sprendžiama problema: Mieste yra ribotos kvalifikacijos kėlimo ir mokymo galimybės (kai kurias ribotas suaugusiųjų neformaliojo švietimo paslaugas teikia Visagino valstybinės kalbos centras, taip pat asociacija Trečiojo amžiaus universiteto Visagino filialas, veikiantis nuo 2000 m.), menkai išvystytos neformaliojo ugdymo ir profesinio rengimo veiklos, o esama neformaliojo ugdymo sistema skirta daugiau vaikų neformaliajam ugdymui.

	Alternatyva 1	Alternatyva 2	Stiprybių, galimybių išnaudojimo ar grėsmių sumažinimo būdai
<p>Uždavinys 2.2.</p>	<p>Skatinti naujų darbo vietų</p>	<p>Didinti darbingo amžiaus</p>	<p>Uždaviniu siekiama mažinti ekonomiškai neaktyvių</p>

<p>Sudaryti palankias sąlygas ekonomiškai neaktyvių darbingo amžiaus gyventojų užimtumui didinti, kuriant ir įgyvendinant ne pilnos darbo dienos ir darbo namuose skatinimo programas.</p>	<p>steigimą.</p>	<p>gyventojų judumą.</p>	<p>gyventojų skaičių (9 silpnybė).</p>
<p>Uždavinio pasirinkimo pagrindimas: Alternatyvūs uždaviniai skatinti naujų darbo vietų kūrimą Visagino mieste bei remti darbuotojų judumą atmesti dėl ekonomiškai neaktyvių miesto gyventojų struktūros: nemažą dalį ekonomiškai neaktyvių gyventojų sudaro arba išankstinės pensijos galimybe pasinaudoję asmenys (didžioji tokių asmenų dalis - vyresnio amžiaus buvę Ignalinos atominės elektrinės darbuotojai, turintys siaurą energetikos srities specializaciją), arba namų šeimininkės, auginančios vaikus. Iš esmės nemaža dalis ekonomiškai neaktyvių gyventojų būtų pasirengę grįžti į darbo rinką nepilnos darbo dienos ar darbo namuose sąlygomis, tačiau tokių darbuotojų poreikis Visagino mieste veikiančiose įmonėse nėra didelis. Galimą darbuotojų judumą taipogi riboja ir minėtosios priežastys, be to, miesto gyventojams dirbant kitose savivaldybėse ekonominė nauja pačiam miestui būtų mažesnė.</p>			
<p>Uždaviniu sprendžiama problema: Didėjantis bedarbių ir išankstines senatvės pensijas gaunančių asmenų skaičius, susijęs su Ignalinos AE uždarymu (atleidžiami Ignalinos AE darbuotojai bei mažinamas Ignalinos AE paslaugas teikusių įmonių darbuotojų skaičius).</p>			
	<p>Alternatyva 1</p>	<p>Alternatyva 2</p>	<p>Stiprybių, galimybių išnaudojimo ar grėsmių sumažinimo būdai</p>
<p>3. TIKSLAS - Sudaryti palankias sąlygas naujų įmonių steigimui bei jų plėtrai, įskaitant savarankišką darbą, paremtą lanksčiomis darbo sąlygomis.</p>	<p>Didinti Visagino smulkiųjų ir vidutinių įmonių konkurencingumą.</p>	<p>Pritraukti investuotojus, suinteresuotus smulkaus ir vidutinio verslo rėmimu Visagine.</p>	<p>Tikslu siekiama skatinti naujų įmonių steigimąsi bei darnią verslo plėtrą Visagine (mažinama 24 silpnybė).</p>
<p>Tikslo pasirinkimo pagrindimas: Atsisakyta didinti Visagine veikiančių smulkių ir vidutinių įmonių konkurencingumą dėl rizikos paskirstyti lėšas bankrutuojančioms ar ekonomiškai neefektyviai dirbančioms įmonėms, neieškančioms inovatyvių sprendimų. Be to, veikiančios įmonės turi alternatyvias galimybes pritraukti reikalingas lėšas iš ES fondų bei kitų veikiančių verslo paramos programų. Atsisakyta inicijuoti aktyvesnius investicijų pritraukimo veiksmus dėl nepalankios miesto geografinės situacijos ir su Ignalinos AE veikla (uždarymu, branduolinių saugyklų ir t.t.) susijusių rizikų. Miestui sudėtinga pritraukti investicijas ir dėl nedidelių galimybių pritraukti kvalifikuotų specialistų iš kitų Lietuvos miestų ar užsienio šalių.</p>			
<p>Tikslu sprendžiama problema: Mažėjantis naujai steigiamų įvairių formų verslo įmonių skaičius.</p>			
	<p>Alternatyva 1</p>	<p>Alternatyva 2</p>	<p>Stiprybių, galimybių išnaudojimo ar grėsmių sumažinimo būdai</p>

<p>Uždavinys 3.1.</p> <p>Teikti ekonomiškai neaktyviems darbingo amžiaus gyventojams arba darbingiems gyventojams, kurių pajamos neviršija namų ūkio skurdo ribos, taip pat verslininkams, kurie yra pradėję vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdyti ūkinę komercinę veiklą ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose bei tokių įmonių darbuotojams kompleksinę pagalbą verslo kūrimui (įskaitant savarankišką darbą pradedančius asmenis) ar pradedamo verslo plėtojimui.</p>	<p>Steigti verslo konsultavimo centrą.</p>	<p>Sukurti sistemą, kuri užtikrintų uždaromos Ignalinos AE atleidžiamų darbuotojų judumą bei galimybes išnaudoti jų kompetencijas kituose energetikos objektuose.</p>	<p>Šiuo uždaviniu siekiama kontroliuoti bei valdyti nedarbo ir naudojimosi galimybe gauti išankstinę senatvės pensiją problemą, kurią kelia ankstesnis nei planuota Ignalinos AE uždarymas (19 silpnybė).</p>
<p>Uždavinio pasirinkimo pagrindimas: Atsisakyta steigti verslo konsultavimo centrą, kadangi dalį galimų tokio centro paslaugų jau galima gauti veikiančiame verslo inkubatoriuje arba teritorinės darbo biržos teikiamose paslaugose. Kadangi verslą steigti suinteresuotiems gyventojams reikalinga specifinė pagalba ir konsultacijos, tačiau jos yra tik laikino pobūdžio (kol įmonė įsteigiama ir pradeda veiklą), nėra tikslinga kurti nuolatinę struktūrą, o būtina rasti lankstų ir gyventojų poreikius atitinkantį sprendimą. Atsisakyta kurti sistemą Ignalinos AE atleidžiamų darbuotojų judumui užtikrinti, nes nemaža dalis atleidžiamų darbuotojų sunkiai prisitaikytų prie iš esmės pasikeitusių gyvenimo sąlygų ir sutiktų keltis gyventi kitur, be to, dalis jų turi ribotus valstybinės kalbos įgūdžius, todėl nebūtų patrauklūs kitiems energetikos objektams.</p>			
<p>Uždaviniu sprendžiama problema: Menki gyventojų valstybinės kalbos įgūdžiai apsunkina galimybes naudotis Lietuvoje veikiančiomis verslo konsultavimo paslaugomis, o nuošali miesto geografinė padėtis tampa kliūtimi pritraukiant įvairių sričių verslo konsultavimo specialistus iš kitų Lietuvos miestų ar aukštojo mokslo įstaigų.</p>			

Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. veiklų pajėgumas įsitraukti į ekonomikos augimo ir inovacijų procesus

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m. orientuota į socialinių inovacijų kūrimą bei diegimą bendruomeninėje veikloje. Pagal plačiausiai naudojamą apibrėžimą socialinės inovacijos aiškinamos kaip nauji socialinių poreikių tenkinimo būdai, galintys efektyviau nei viešosios intervencijos spręsti socialines problemas, įveikti socialinius iššūkius bei kuriantys naujus socialinių santykių, bendradarbiavimo modelius.

Kaip rodo Europos šalių praktika, socialinis verslas, vykdomas nevyriausybinių organizacijų (arba socialinės įmonės) ir orientuotas visų pirma į socialinių paslaugų teikimą bei jų kokybės gerinimą, o ne pelno siekimą (kai už suteiktas paslaugas gautas pelnas skiriamas visų pirma naujoms paslaugoms kurti), įgyvendina socialines inovacijas ir efektyviai sprendžia „minkštąsias“ problemas. Europoje socialinio verslo sukuriama vertė ir sutaupomos socialinėms problemoms spręsti naudojamos valstybių lėšos sudaro apie 10 proc. viso žemyno BVP. Lietuvoje socialinio verslo idėja yra ganėtinai nauja, tad neretai painiojama su socialinių įmonių veikla (socialinės įmonės – tai bendrovės, kurios gauna valstybės paramą, o už tai įdarbina neįgaliuosius ar kitus socialiai pažeidžiamus asmenis).

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m. numato net keliais būdais remti socialinio verslo idėją bei socialinį verslą nusprendusias kurti naujas įmones - planuojama per nevyriausybinių organizacijų tinklaveiką teikti bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas (1.1 uždavinys), sudaryti palankias sąlygas neaktyvių žmonių užimtumui didinti (2.2. uždavinys), skatinti ekonomiškai neaktyvių (iš esmės - priešpensijinio amžiaus gyventojų, pasinaudojusių išankstinės pensijos galimybėmis), užimtumą (3.1. uždavinys) ir padėti šiai gyventojų grupei užsitikrinti papildomas pajamas.

Socialinio verslo modelis, tokios krypties verslo plėtros galimybės bei teikiama ES finansinių mechanizmų pagalba bus pristatoma ir įgyvendinant 3.1. uždavinį - tikslinėms grupėms teikiant kompleksinę pagalbą pradedant naują verslą, konsultuojant naujai įsteigtų įmonių vadovus bei darbuotojus, skleidžiant socialinio verslo idėjas jaunimo tarpe. Nors, kaip rodo praktika, socialinių inovacijų idėjos pasiteisinimui ar išbandymui reikalingi ne mažiau kaip 3 metai, Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. laikotarpis pakankamas, kad būtų galima pajusti įdiegtų inovacijų teikiamą naudą bei išbandyti naują socialinių paslaugų teikimo modelį.

Socialiniai inkubatoriai bei nevyriausybinių organizacijų sudaromi socialiniai klasteriai šiuo metu Lietuvoje sutelkti daugiau miestuose ar apskričių centruose, todėl siekiant užtikrinti efektyvią tokių modelių veiklą būtinas jų perkėlimas į regionus bei panaudojimas socialiai atskirtų vietovių vystymo projektuose. Socialiniai klasteriai apibrėžiami kaip teritoriniu pagrindu veikiančių tarpusavyje susijusių organizacijų tinklas, kuriame bent viena organizacija yra socialinių paslaugų teikėja. Šie klasteriai, kaip rodo Lietuvos ir užsienio šalių praktika, dažniausiai kuriami vaikų, senyvo amžiaus žmonių globos, mokymo ir ugdymo, psichinės ir fizinės sveikatos, pagalbos bedarbiams ar rizikos grupių asmenims srityse. Visagino miesto vietos plėtros strategijoje 2016-2022 m. didinti socialinių paslaugų prieinamumą skatinant nevyriausybinių organizacijų tinklaveiką (1.1. uždavinys) ir tikimasi, jog tai taps impulsu Visagino mieste atsirasti socialiniam inkubatoriui ar klasteriui.

Kitas inovatyvus Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. bruožas - siekis išnaudoti aktyvias meno srityje veikiančias organizacijas bei meno kolektyvus. Vakarų šalyse, ypač Didžiojoje Britanijoje ir Jungtinėse Amerikos Valstijose, jau beveik tris dešimtmečius bendruomenėmis paremti ir bendruomeniniai menai yra ne tik kultūros, bet ir socialinės politikos centre. Ir Lietuvoje dalyvavimo ar reliacinė (santykių) estetika, bendradarbiavimu, bendruomenėmis paremto meno (arba: socialiai angažuoto, intervencinio ar naujojo stiliaus viešojo meno) strategijos tampa vis dažnesnės, tačiau vėlgi yra labiau

koncentruotos didesniuose miestuose bei apskričių centruose, o mažesnių miestų bei socialiai atskirtų teritorijų patirtys šioje srityje dar yra pakankamai ribotos.

Dalyvavimo ar bendradarbiavimo su skirtingomis visuomenės grupėmis (etninėmis, religinėmis, seksualinėmis mažumomis, socialiai pažeidžiamomis grupėmis ir t.t.) strategijomis besiremiantys projektai vis dažniau užpildo galerijų, muziejų ir didžiųjų meno festivalių programas ir jau prieš keletą dešimtmečių tapo daugelio pasaulio valstybių kultūros politikos ašimi: meno projektai imti vertinti pirmiausia dėl reikšmės ir naudos, kurią jie teikia visuomenei. Daugelio Vakarų valstybių kultūros politikos gairėse, kultūros ir meno fondų programose menininkui suteikiamas aktyvaus visuomenės socialinės raidos procesų katalizatoriaus, galinčio stimuliuoti bendruomenės susidomėjimą ir pasididžiavimą savo istorija, vaidmuo. Meno ir bendruomenės bendradarbiavimas sudaro galimybę aktualizuoti neformalias erdves miesto pakraščiuose, darbininkų ir pramonės rajonuose, skatina menininkus ieškoti naujų bendradarbiavimo formų su bendruomenėmis ir įvairių sričių profesionalais. Vienu iš sėkmingų tokio bendradarbiavimo bei marginalių bendruomenės narių įtraukimo į meno veiklas pavyzdžių - Mary Jane Jacob kuruotas ir gausiai analizuotas renginys „Kultūra vyksme: naujasis viešasis menas Čikagoje“ (Culture in Action: New Public Art in Chicago, 1993 m.), kuriame projektų bendraautorais tapo pažeidžiamų visuomenės grupių atstovai: vienišos mamos, fabriku darbininkai, jaunimo grupuočių nariai ir pan.

Visaginas, kaip multikultūrinis miestas, kuriame gyvena daugelio tautinių mažumų atstovai, yra vienas iš didžiausių potencialą vykdyti tokias veiklas turinčių miestų Lietuvoje. Įsitvirtinęs miesto, kaip potencialaus tautinių mažumų problemų šaltinio įvaizdis lemia bendruomenės saviizoliaciją ir atsiribojimą nuo aktyvaus gyvenimo šalies gyvenime. Stengiantis išsaugoti miesto unikalumą bei mažinti saviizoliaciją, Visagino miesto vietos plėtros strategijoje 2016-2022 m. numatyta teikti sociokultūrinės paslaugas (1.2. uždavinys), į šias veiklas maksimaliai įtraukiant vietos meno kolektyvus bei pavienius menininkus. Tikimasi, jog įgyvendinant strategiją bus sukurtos naujos interaktyvios edukacinės pažintinės programos, padedančios atskleisti tautinių mažumų savitumą. Įgyvendinant minėtąjį uždavinį bus kuriama papildoma vertė bendruomenei per viešumo patirtis, atminties aktualizavimą, atsakomybės už viešą erdvę prisiėmimą.

Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. vienas iš prioritetų - siekis gerinti vietines gyventojų įsidarbinimo galimybes, plėtojant neformaliojo ugdymo veiklas bei kuriant ir įgyvendinant naujas praktinių darbo įgūdžių formavimo bei profesinio orientavimo formas. Numatytomis profesinio orientavimo paslaugomis bei priemonėmis, padedančiomis kurti praktinių darbo įgūdžių tobulinimo formas, siekiama padėti visiems asmenims neatsižvelgiant į jų amžių bei gyvenimo tarpsnį, ir ypač iš bendrojo lavinimo mokyklų „iškritusiems“ asmenims, jaunimui be profesinio pasirėngimo bei asmenims, priskiriamiems prie socialiai pažeidžiamų grupių, pasirinkti ar keisti profesiją ir tapti atsakingiems už savo karjerą.

Siekiant aukščiau minėtųjų tikslų, planuojama pasinaudoti visu spektru intervencijų ir darbo su kitais asmenimis bei per kitus asmenis (mokytojus, auklėtojus, tėvus, darbdavius ir kt.) metodų, todėl į veiklas planuojama įtraukti ne tik vidurinio bei profesinio rengimo mokyklas ir jų bendruomenę, bet ir verslo įmones. Tikimasi, jog profesinis orientavimas taps tęstiniu, daugiamačiu procesu, kuris prasideda mokyklose, tęsiasi pereinamuju į suaugusiųjų gyvenimą ar jų darbo veiklą laikotarpiu ir yra pasiekiamas per visą suaugusiųjų gyvenimą. Praktinių darbo įgūdžių formavimo bei profesinio orientavimo idėjos bei modeliai bus įgyvendinami per visuomenei atvirus centrus, atvirus karjeros planavimo renginius bei eksperimentines mokymo klases. Visos šios priemonės peržengia įprastas Teritorinių darbo biržos padalinių siūlomas profesinio orientavimo galimybes, todėl kuria naują, inovatyvų požiūrį į profesijos pasirinkimą įvairiais gyvenimo laikotarpiais, ir didina marginalių gyventojų grupių motyvaciją prisiimti atsakomybę už savo profesinę veiklą bei realizuoti savo gebėjimus geriausiu ir priimtinausiu būdu.

Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. 3.1. tikslas - kurti ir palaikyti verslo vertės kūrimo tinklus bei skatinti verslo įmonių (ypač - naujai įsteigtų) tinklaveiką, teikiant „verslas-verslui“ paslaugas bei Visagino miesto vietos veiklos grupė

realizuojant mentorystės programas. Šiuolaikinis mentorystės modelis yra atėjęs iš Vakarų Europos šalių, kuris ypač sėkmingai buvo taikomas verslo srityje. Idėja, kai sukuriamos verslininkų poros: patyrusios, vadinamos mentorėmis (anglų kalboje *mentor*) ir pradedančios arba ketinančios pradėti verslą (anglų kalboje *mentee*), sistemingai susitinkančios, diskutuojančios ir sprendžiančios verslo įkūrimo ir įgyvendinimo klausimus – atvėrė sėkmės kelius daugeliui Suomijos verslininkų. Tai efektyviausias būdas užtikrinti stabilią, pelningą ir produktyvią įmonės veiklą net ir naujai įsteigtose įmonėse. Visame pasaulyje itin sparčiai populiarėjančios mentorystės programos diegiamos tokiose pažangiose kompanijose kaip Barclays, Coca Cola, The New York Times Corporation ir kt.

Remiantis atliktais organizacijų, įgyvendinusių mentorystės programas, tyrimais, per porą mentorystės programos įgyvendinimo metų skirtingų organizacijų programų dalyviai - mentoriai ir protežė - pasiekė 20 proc. geresnių rezultatų ir 23 proc. dažniau buvo paaukštinti nei tie darbuotojai, kuriems neteko dalyvauti organizacinės mentorystės programose (Forbes, 2011, How becoming a Mentor can boost your Career). Loyola Marymount universiteto Los Andžele (Kalifornija) vadybos profesorė Ellen A. Ensher teigia: „Darbuotojai, kurie dalyvavo mentorystės programose, pasiekia geresnių rezultatų nei tie, kurie dirbo be mentorių. Tai pagrįsta moksliniais tyrimais. Jie uždirba žymiai daugiau ir turi didesnių karjeros galimybių, todėl jaučia didesnę pasitenkinimą darbu“.

Tikimasi, jog į mentorių veiklas įtraukiamos ir marginalios gyventojų grupės paskatins ir socialinės mentorystės tradicijas mieste. Tinkamai parinkti mentoriai gali padėti žmogui išspręsti problemas, nes veiksmingiausia postūmį keisti nusistovėjusį gyvenimą gali suteikti tas asmuo, kuris turėjo tokią pačią problemą ir ją pats sėkmingai išsprendė ir kuris sugeba parodyti savo ugdytiniui, kur glūdi jo sėkmė. Socialinės mentorystės pasekmė – įsidarbinimas, savo verslo įkūrimas arba alternatyvi veikla: įsijungimas į visuomeninę veiklą, naujos specialybės įgijimas.

Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. pajėgumas įsitraukti į ekonomikos augimo procesą akivaizdus:

- Nevyriausybinių organizacijų teikiamos paslaugos taps svaria pagalba savivaldos socialinių paslaugų teikėjams bei mažins socialinėms reikmėms išleidžiamų valstybės biudžeto lėšų poreikį;
- Meno kolektyvų ir bendruomenės bendradarbiavimas padės mažinti socialinę Visagino m. gyventojų atskirtį ir palaikys miesto, kaip multikultūrinio unikumą, įvaizdį.
- Inovatyti profesinio orientavimo sistema bei darbuotojų įgūdžių tobulinimui pritaikyta viešoji infrastruktūra padės mažinti bedarbių skaičių, ir skatins ekonomiškai neaktyvius gyventojus grįžti į darbo rinką;
- Verslo įmonių tinklaveika bei klasteriai didins Visagino įmonių vertę, tuo pačiu didindama įmonių galimybes įdarbinti didesnių skaičių gyventojų, augs Visagino įmonių sukuriama bendrojo vidaus produkto dalis;
- Suformuota verslo mentorystės kultūra ir tradicijos skatins naujų verslų atsiradimą, didins įmonių sukurtų inovacijų skaičių.

IV. Gyvenamosios vietovės bendruomenės dalyvavimo, rengiant vietos plėtros strategiją, apibūdinimas

Visagino miesto vietos veiklos grupė

Vienas iš pagrindinių Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. rengėjų uždavinių - aktyviai dalyvauti rengiant 2015-2020 metų miesto VVG strategiją bei užtikrinti, kad parengta strategija atitinka gyventojų poreikius bei strategiją potencialiai galinčių įgyvendinti organizacijų galimybes.

Visagino miesto VVG atstovai dalyvavo visuose VRM organizuotuose strategijos rengimo mokymuose (2015-10-06 ir 2015-12-07), o mokymų metu gautą informaciją perdavė strategijos rengime dalyvaujančioms organizacijoms. Mokymų metu gauta informacija naudota konsultuojant gyventojus ir nevyriausybinių organizacijas bei verslo įmones formuluojant ir teikiant priešprojektinius siūlymus.

Viešinant strategijos rengimo eigą, informuojant gyventojus bei suinteresuotas ir dalyvaujančias rengiant strategiją organizacijas apie pasirinktas prioritetas strategijos kryptis, iškeltus tikslus, uždavinius bei pasirinktus veiksmus, kuriais bus įgyvendinta strategija bei siekiama užsibrėžtų tikslų, išnudotos visos viešinimo galimybės:

1. Visi su strategijos rengimu susiję dokumentai, informacija apie strategijos rengimo renginius bei jų rezultatai viešinti Visagino savivaldybės tinklapyje www.visaginas.lt;
2. Organizuotos 4 konsultacijos gyventojams ir organizacijoms apie strategijos tikslines grupes, finansuojamas veiklas bei finansavimo apimtį, stengiantis užtikrinti, kad gyventojų ir organizacijų teikiami pasiūlymai būtų struktūrizuoti ir atitiktų pagrindinius VRM nustatytus strategijos reikalavimus.
3. Informacija apie strategijos rengimo eigą bei kvietimai į bendrus renginius lietuvių ir rusų kalbomis publikuoti savaitraštyje „V každyj dom“ (skirtas Visagino gyventojams, nemokamai platinamas per pašto dėžutes visuose Visagino m. butuose) Savaitraštis leidžiamas 46.000 egzempliorių per mėnesį tiražu. Šiame savaitraštyje publikuoti 3 pranešimai.
4. Informacija apie strategijos rengimą viešinta Visagino internetinės žiniasklaidos portale web.tts.lt. Šis informacijos šaltinis turi daugiau nei 4500 prenumeratorių Visagine ir yra atviras visiems interneto vartotojams.
5. Parengti bei ištransliuoti 2 reportažai apie Visagino miesto VVG rengiamą strategiją bei gyventojų galimybes dalyvauti strategijos rengime per UAB „Sugardas“ Visagino telelaidą, platinamą per TV. Reportažai „Dienos naujienų“ skiltyje transliuoti nuo 18.00 iki sekančios dienos 16.00 val. per 2 val. – po 7 kartus, lietuvių ir rusų kalbomis.
6. Organizuoti 4 vieši renginiai, kuriuose buvo kviečiami dalyvauti tiek Visagino gyventojai, tiek nevyriausybinių organizacijų, tiek ir verslo bei biudžetinės įstaigos. Renginiuose dalyvavo 149 asmenys.
7. Organizuoti 5 Visagino miesto VVG valdybos posėdžiai, kurių metu valdybos nariai teikė savo pastabas, siūlymus bei įžvalgas, reikalingas rengiant strategiją.
8. Parengti bei per UAB „Transteleservis“ Visagino telelaidą ištransliuoti 4 reportažai rusų kalba apie Visagino miesto VVG rengiamą strategiją, asociacijos valdybos posėdžius bei juose priimtus sprendimus, susijusius su strategijos rengimu. Reportažuose pristatytos gyventojų, Visagino miesto nevyriausybinių organizacijų, verslo įmonių bei kitų institucijų galimybės dalyvauti strategijos rengime. Ši kabelinė televizija turi apie 2500 abonentų.

9. Visagino mieste buvo pakabinti 3 plakatai A3 formato apie vietos strategijos rengimą: Parko g.7, Taikos pr.52 ir Taikos pr. 80A. Ten yra specialūs stovai gerai matomose Visagino vietose, kur nuolat pateikiama informacija gyventojams, plakatai matomi per stiklą.

Stengiantis užtikrinti kuo aktyvesnį gyventojų, nevyriausybinių organizacijų bei verslo įmonių dalyvavimą, visa su strategijos rengimu susijusi informacija buvo teikiama lietuvių ir rusų kalbomis. Gyventojams buvo sudaryta galimybė laisva forma teikti savo siūlymus lietuvių ar rusų kalbomis.

Viso strategijos rengimo metu Visagino miesto VVG valdybos nariai konsultavo strategijos rengime dalyvaujančias įmones ir organizacijas viešinio renginių, asmeninių susitikimų metu, atsakė į klausimus elektroniniu paštu ir telefonu.

Prioritetų, tikslų, uždavinių formulavimas bei konkrečių strategijos įgyvendinimo veiksmų siūlymai buvo svarstomi Visagino m. VVG priklausančių nevyriausybinių organizacijų (tokius susitikimus organizavo 11 organizacijų, vienijančių ne mažiau kaip 240 narių), verslo įmonių (11 įmonių, kuriose dirba daugiau kaip 260 darbuotojų) susitikimuose.

Prieš patvirtinant Visagino m. VVG parengtą Visagino miesto vietos plėtros strategiją 2016-2022 m. vyko viešieji vietos plėtros strategijos projekto pristatymai, konsultuotasi su miesto VVG veiklos teritorijos gyventojais šiais būdais:

- ✓ 2015-09-29 vietos plėtros strategijos projekto pristatymas Visagino savivaldybės strateginio planavimo komisijai;
- ✓ 2015-12-18 kvietimas viesuomenei susipažinti su strategijos projektu laikraštyje „V každyj dom“ lietuvių ir rusų kalbomis ir tinklalapyje www.visaginas.lt lietuvių ir rusų kalbomis;
- ✓ Nuo 2015-12-19 strategijos projekto pristatymas interneto tinklalapyje www.visaginas.lt rusų ir lietuvių kalba;
- ✓ 2016-01-08 kvietimas dalyvauti susitikime strategijos pristatimui ir viešajam aptarimui 2016-01-15 laikraštyje „V každyj dom“ lietuvių ir rusų kalbomis ir tinklalapyje www.visaginas.lt lietuvių ir rusų kalbomis;
- ✓ 2016-01-14 telereportažai „Sugardas TV“ lietuvių ir rusų kalbomis ir „Transteleservis TV“ rusų kalba;
- ✓ 2016-01-15 strategijos projekto pristatymas ir viešas aptarimas susitikime su Visagino gyventojais;
- ✓ 2016-01-19, 2016-01-20, 2016-01-25 vietos plėtros strategijos projekto pristatymas Visagino savivaldybės komisijų nariams.

Vietos plėtros strategijos rengimo etapai, gyventojų įtraukimo pobūdis ir viešinimo veiksmai

Strategijos rengimo etapas	Strategijos etapo laikas						Gyventojų įtraukimo pobūdis	Viešinimo veiksmai	Rezultatai
	Rugpjūtis	Rugsėjis	Spalis	Lapkritis	Gruodis	Sausis			
Strategijos rengimo grafiko sudarymas ir darbo eigos nustatymas	x						<p>VVG valdyba: Pristatyti pagrindiniai strategijos rengimo etapai, nustatytos bendros taisyklės bei darbų grafikas.</p> <p>Gyventojai ir organizacijų atstovai: Supažindinti su strategijos tikslais, gyventojų dalyvavimo rengiant strategiją galimybėmis.</p>	<p>Straipsniai apie VVG veiklą ir strategiją Visagino laikraštyje „V každyj dom“ (lietuvių ir rusų kalbomis), Visagino savivaldybės tinklapyje www.visaginas.lt, Visagino interneto žiniasklaidos portale web.tts.lt.</p>	<p>Gyventojams bei organizacijoms pristatytas strategijos rengimo planas bei strategijos rengimo ir gyventojų dalyvavimo taisyklės.</p>
Statistinės situacijos SSGG analizei rengimas ir apdorojimas, statistinių įžvalgų formulavimas	x	x					<p>VVG valdyba: Surinkti statistiniai duomenys, suformuotos užklauso Statistikos departamentui bei kitoms statistinę informaciją valdančioms įstaigoms.</p>		<p>Parengtas Visagino miesto VVG teritorijos statistikos sąvadas bei suformuluotos įžvalgos, reikalingos SSGG analizei atlikti.</p>
SSGG analizė		x					<p>VVG valdyba: SSGG analizės darbo grupių suformavimas, dalyvių paskirstymas pagal temines sritis bei darbo organizavimas.</p> <p>Gyventojai ir organizacijų atstovai: Statistinės informacijos įvertinimas bei aktyvus dalyvavimas formuluojant pagrindines SSGG analizės įžvalgas,</p>	<p>Prieš 2015-09-22 vykusią SSGG formulavimo sesiją - kvietimas dalyvauti SSGG įžvalgų formulavimo grupėje Visagino miesto laikraštyje „V každyj dom“ (lietuvių ir rusų kalbomis), Visagino savivaldybės tinklapyje www.visaginas.lt, Visagino interneto žiniasklaidos portale web.tts.lt.</p> <p>Po SSGG įžvalgų formulavimo renginio - vaizdo reportažai ir dalyvių interviu per UAB</p>	<p>Suformuotos bei reitinguotos pagrindinės SSGG analizės įžvalgos, naudojamos formuluojant strategijos prioritetus, keliant tikslus bei apibrėžiant uždavinius.</p>

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

										“Sugardas” Visagino telelaidą, žiniasklaidos portale web.tts.lt	
Strategijos prioritetų, tikslų ir uždavinių formulavimas			x							VVG valdyba: 2015-10-03 posėdžio metu suformuluotos strategijos prioritetinės kryptys, išskelti tikslai ir uždaviniai.	Apibrėžti prioritetai, išskelti tikslai ir uždaviniai. Informacija pateikta gyventojams bei organizacijoms.
Analitinės strategijos dalies rengimas			x	x						VVG valdyba: parengta Visagino miesto VVG teritorijos analizė, apibrėžtos pagrindinės strategijos veiklų tikslinės grupės, suderinti prioritetai bei tikslai ir uždaviniai.	Parengta informacija, reikalinga atrenkant strategijos veiksmus.
Strategijos įgyvendinimo veiksmų formulavimas						x				VVG valdyba: pristatyti pagrindiniai reikalavimai, kuriuos turi atitikti strategijos rėmuose galimi įgyvendinti veiksmai, finansavimo tvarka bei apribojimai. Gyventojai ir organizacijų atstovai: teikė siūlymus, kokie veiksmai turėtų būti įgyvendinti.	Pagal anksčiau apibrėžtas prioritetines kryptis, išskeltus tikslus bei uždavinius pateikti konkretūs veiksmų pasiūlymai.
Visagino miesto VVG strategijos įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos apibrėžimas						x				VVG valdyba: parengta ir valdybos posėdžio metu patvirtinta strategijos valdymo ir stebėsenos tvarka.	Pristatyta ir patvirtinta strategijos valdymo ir stebėsenos tvarka
Visagino miesto VVG strategijos finansinio plano rengimas						x				VVG valdyba: atsižvelgiant į prioritetines kryptis, išskeltus uždavinius, siektiną efektą bei rodiklius ir gyventojų bei organizacijų pateiktas priešprojektines laisvos formos paraiškas rengia strategijos įgyvendinimo finansinį planą..	Parengtas strategijos finansinis planas.
Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-						x	x			VVG valdyba: teikia Visagino miesto VVG parengtą strategiją viešam	

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

2022 m. viešas svarstymas						svarstymui ir surenka gyventojų vertinimus, papildymus bei pasiūlymus. Gyventojai ir organizacijų atstovai: įvertina strategiją bei teikia siūlymus jai tobulinti		
Konsultacijos telefonu su atsakingais Vidaus reikalų ministerijos darbuotojais rengiant Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m.					x	VVG valdyba: gautos VRM pastabos, pagal kurias atliktos strategijos korekcijos ir reikalingi pakeitimai.		
Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. koregavimas pagal gautas pastabas bei siūlymus					X	VVG valdyba: pagal gautus siūlymus koreguoja Visagino miesto vietos plėtros strategiją 2016-2022 m.		Parengta ir papildyta Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.
Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. teikimas Visagino savivaldybei bei Regioninės plėtros departamento prie VRM Utenos skyriui					X	VVG valdyba: pagal gautus siūlymus koreguoja Visagino miesto vietos plėtros strategiją 2016-2022 m.		
Strategijos koregavimas pagal Visagino savivaldybės bei Regioninės plėtros departamento prie VRM Utenos skyriaus pastabas.					x	VVG valdyba: pagal gautus siūlymus koreguoja Visagino m. vietos plėtros strategiją 2016-2022 m., parengia strategijos pateikimui VRM reikalingus dokumentus bei teikia strategiją VRM.		Parengta ir suderinta strategija iki 2016-02-15 pateikiama Vidaus reikalų ministerijai.

V. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo veiksmų planas

1. TIKSLAS. Sukurti naujas, plėtoti esamas bei teikti socialines ir sociokultūrinės paslaugas socialinę atskirtį patiriančių darbingo amžiaus Visagino miesto gyventojų socialinei atskirčiai mažinti. Finansavimo poreikis: iki 174 064 EUR					
Uždaviniai	Veiksmai	Įgyvendinimo pradžia*	Įgyvendinimo pabaiga**	Veiksmo tikslinė grupė	Finansavimo poreikis, EUR
1.1. Teikti socialines paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems darbingiems gyventojams ar jų šeimos nariams, kurie dėl amžiaus, neįgalumo ar kitų priežasčių negali savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir pilnavertiškai dalyvauti visuomenės gyvenime.					
	1.1.1. Teikti bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas (asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo, pagalbos į namus, psichosocialinės pagalbos, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo ir kt.) socialinę atskirtį patiriantiems darbingiems gyventojams.	2018 m. vasaris	2021 m. birželis	Naudos gavėjai - socialinę atskirtį patiriantys darbingi gyventojai ir jų šeimos nariai, neįgalieji, darbingi skurstantys gyventojai.	Iki 37 032 EUR
	1.1.2. Sukurti ir įgyvendinti socialinių įgūdžių tobulinimo programas tikslinėms gyventojų grupėms, siekiant ugdyti bendravimo, namų ūkio tvarkymo, higienos, šeimos finansų valdymo, pozityvaus vaikų auklėjimo ir pan. gebėjimus.	2019 m. spalio	2020 m. rugsėjis	Naudos gavėjai - socialinę atskirtį patiriantys darbingi gyventojai ir jų šeimos nariai, neįgalieji, darbingi skurstantys gyventojai.	Iki 15 000 EUR
	1.1.3. Teikti informavimo ir tarpininkavimo paslaugas gaunant bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas, sukuriant ir palaikant nevyriausybiinių organizacijų, teikiančių tokias paslaugas, tinklaveiką.	2020 m. spalio	2021 m. rugsėjis	Naudos gavėjai - socialinę atskirtį patiriantys darbingi gyventojai ir jų šeimos nariai, neįgalieji, darbingi skurstantys gyventojai.	Iki 15 000 EUR
	1.1.4. Organizuoti krizių įveikimo paslaugoms teikti savanorystės pagrindu veikiančias savipagalbos grupes, siekiant mažinti darbingų asmenų socialinę atskirtį.	2018 m. spalio	2020 m. rugsėjis	Naudos gavėjai - socialinę atskirtį patiriantys darbingi gyventojai ir jų šeimos nariai, neįgalieji, darbingi skurstantys gyventojai.	Iki 30 000 EUR
1.2. Teikti sociokultūrinės paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems darbingiems asmenims didinant jų socialinę integraciją.					
	1.2.1. Sukurti ir įgyvendinti valstybinės kalbos įgūdžių tobulinimo programą, skirtą tikslinėms grupėms asmenims, kurie dėl nepakankamų valstybinės kalbos įgūdžių turi	2018 m. kovas	2021 m. birželis	Naudos gavėjai - socialinę atskirtį patiriantys darbingi gyventojai ir jų šeimos nariai, neįgalieji, darbingi skurstantys gyventojai, pabėgėliai.	Iki 41 032 EUR

	mažesnes bendravimo, asmenybės tobulinimo bei įsidarbinimo galimybes ir patiria socialinę izoliaciją.				
	1.2.2. Organizuoti edukacines-pažintines programas tautinių mažumų savirealizacijai ir savitumui atskleisti, siekiant didinti marginalių bendruomenės grupių integraciją.	2018 m. kovas	2020 m. gruodis	Naudos gavėjai - socialinę atskirtį patiriantys darbingi gyventojai ir jų šeimos nariai, neįgalieji, darbingi skurstantys gyventojai, pabėgėliai.	Iki 36 000 EUR
2. TIKSLAS. Didinti Visagino m. gyventojų įsidarbinimo galimybes įgyvendinant neformaliojo ugdymo, praktinių darbo įgūdžių tobulinimo bei profesinio orientavimo programas. Finansavimo poreikis: iki 178 542,81 EUR.					
Uždaviniai	Veiksmai	Įgyvendinimo pradžia*	Įgyvendinimo pabaiga**	Veiksmo tikslinė grupė	Finansavimo poreikis, EUR
2.1. Sudaryti palankias sąlygas neaktyviems darbingo amžiaus Visagino miesto gyventojams įgyti ir / ar tobulinti darbo rinkos poreikius atitinkančius profesinius bei praktinius darbo įgūdžius, didinančius šios tikslinės grupės įsidarbinimo galimybes.					
	2.1.1. Suteikti ir/ arba tobulinti tikslinės grupės profesinius įgūdžius 4 svarbiausiose Visagino m. srityse (energetikos, daugiabučių namų priežiūros, mažmeninės prekybos (taip pat ir internetu) bei telekomunikacijos sistemų bei vaizdo montavimo, redagavimo ir filmavimo srityse), sukuriant ir įgyvendinant pažangias neformaliojo ugdymo programas.	2018 m. spalio	2020 m. gruodis	Naudos gavėjai - ekonomiškai neaktyvūs darbingi gyventojai.	Iki 100 542,81 EUR
	2.1.2. Teikti neaktyviems darbingo amžiaus gyventojams motyvavimo ir profesinio orientavimo paslaugas, pasitelkiant veikiančio verslo įmonių tinklaveiką bei išnaudojant darbo įgūdžiams tobulinti skirtų erdvių teikiamas galimybes.	2019 m. vasaris	2020 m. sausis	Naudos gavėjai - ekonomiškai neaktyvūs darbingi asmenys.	Iki 18 000 EUR
	2.1.3. Teikti informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ar kitas paslaugas apie įsidarbinimo galimybes neaktyviems darbingo amžiaus gyventojams, siekiant padidinti šios tikslinės grupės įsidarbinimo galimybes.	2020 m. vasaris	2021 m. sausis	Naudos gavėjai - ekonomiškai neaktyvūs darbingi asmenys.	Iki 15 000 EUR
2.2. Sudaryti palankias sąlygas ekonomiškai neaktyvių darbingo amžiaus gyventojų užimtumui didinti, kuriant ir įgyvendinant ne pilnos darbo dienos ir darbo namuose skatinimo programas.					
	2.2.1. Teikti informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ar kitas paslaugas neaktyviems darbingiems gyventojams	2019 m. vasaris	2020 m. sausis	Naudos gavėjai - darbingi skurstantys gyventojai, ekonomiškai neaktyvūs asmenys.	Iki 15 000 EUR

	įsidarbinant ne pilną darbo dieną, sukuriant ir palaikant viešojo maitinimo įstaigų, siūlančių ne pilnos darbo dienos darbą tikslinėms grupėms, bendradarbiavimo tinklą				
	2.2.2. Organizuoti principu „Mamos mamoms“ paremtas vaikų priežiūros paslaugas, pasitelkiant neaktyvias mamas, auginančias mažamečius vaikus, bei skatinant jų užimtumą bei spartesnę grįžimą į darbo rinką.	2018 m. spalio	2019 m. rugsėjis	Naudos gavėjai - darbingi skurstantys gyventojai, ekonomiškai neaktyvūs asmenys.	Iki 15 000 EUR
	2.2.3. Teikti informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, motyvavimo ar kitas paslaugas ekonomiškai neaktyvioms mažamečius vaikus auginančioms mamoms apie laikiną darbą namuose, sukuriant ir palaikant darbą namuose siūlančių įmonių tinklaveiką.	2020 m. sausis	2021 m. vasaris	Naudos gavėjai - darbingi skurstantys gyventojai, ekonomiškai neaktyvūs asmenys.	Iki 15 000 EUR
3. Sudaryti palankias sąlygas naujų įmonių steigimui bei jų plėtrai, įskaitant savarankišką darbą, paremtą lanksčiomis darbo sąlygomis.					
Finansavimo poreikis: iki 55 000 EUR					
Uždaviniai	Veiksmai	Įgyvendinimo pradžia*	Įgyvendinimo pabaiga**	Veiksmo tikslinės grupės	Finansavimo poreikis, EUR
3.1. Teikti neaktyviems darbingo amžiaus gyventojams arba darbingiems gyventojams, kurių pajamos neviršija namų ūkio skurdo ribos, taip pat verslininkams, kurie yra pradėję vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdyti ūkinę komercinę veiklą ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose bei tokių įmonių darbuotojams kompleksinę pagalbą verslo kūrimui (įskaitant savarankišką darbą pradedančius asmenis) ar pradedamo verslo plėtojimui.					
	3.1.1. Teikti tikslinės grupės atstovams konsultavimo paslaugas verslo kūrimo ir plėtros klausimais.	2018 m. kovas	2019 m. vasaris	Naudos gavėjai - darbingi skurstantys gyventojai, neaktyvūs asmenys, naujai įkurtos įmonės.	Iki 15 000 EUR
	3.1.2. Teikti „verslas-verslui“ paslaugas tikslinės grupės atstovams turizmo, energetikos, smulkaus ir vidutinio verslo bei kultūros ir meno srityse, pasitelkiant tinklaveiką bei mentorystę.	2018 m. spalio	2019 m. rugsėjis	Naudos gavėjai - verslininkai, kurie yra pradėję vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdyti ūkinę komercinę veiklą ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose..	Iki 25 000 EUR
	3.1.3. Teikti pagalbą surandant tiekėjus ar klientus jauno verslo atstovų sukurtiems produktams realizuoti, siekiant didinti šios	2020 m. rugpjūtis	2021 m. rugsėjis	Naudos gavėjai - darbingi skurstantys gyventojai, neaktyvūs asmenys.	Iki 15 000 EUR

tikslinės grupės verslumą ir užimtumą.				
--	--	--	--	--

* - Veiksmo įgyvendinimo pradžia laikoma veiksmą įgyvendinančio projekto finansavimo sutarties pasirašymo data;

** - Veiksmo įgyvendinimo pabaiga laikomas projekto galutinės ataskaitos patvirtinimas.

Visus veiksmus įgyvendinančios įmonės, institucijos ar organizacijos atrenkamos atviro konkurso būdu.

Aktyvus bendradarbiavimas su Zarasų VVG numatytas įgyvendinant 1.2 uždavinį („Teikti sociokultūrinės paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems darbingiems asmenims didinant jų socialinę integraciją“) ir 3.1 uždavinį („Teikti ekonomiškai neaktyviems darbingo amžiaus gyventojams arba darbingiems gyventojams, kurių pajamos neviršija namų ūkio skurdo ribos, taip pat verslininkams, kurie yra pradėję vietos plėtros įgyvendinimo teritorijoje vykdyti ūkinę komercinę veiklą ne anksčiau kaip prieš vienerius metus iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose bei tokių įmonių darbuotojams kompleksinę pagalbą pradėdant nuosavą verslą (įskaitant savarankišką darbą pradėdančius asmenis) ar jį plėtojant“).

Bendrasis Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Plėtros strategijos įgyvendinimas	2016 m.				2017 m.				2018 m.				2019 m.				2020 m.				2021 m.			
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1	Parengiamasis etapas																								
1.1.	Visagino miesto plėtros projektinių pasiūlymų atrankos kriterijų ir vidaus tvarkos aprašo nustatymas ir suderinimas su VRM																								
1.2.	Strategijos įgyvendinimą administruojančių asmenų atranka ir įdarbinimas																								
1.3.	Visagino miesto plėtros projektinių pasiūlymų paraiškų vertinimo, vertinimo ataskaitų rengimo ir teikimo Visagino miesto VVG valdybai vidaus tvarkos nustatymas.																								
1.4.	Kvietimų teikti vietos projektų paraiškas dokumentacijos rengimas ir suderinimas su VRM																								
2	Vietos projektų inicijavimas ir vertinimas																								

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

2.1.	Kvietimų teikti vietos projektų paraišką skelbimas																			
2.2.	Pareiškėjų ir projektų vykdytojų mokymas ir konsultavimas																			
2.3.	Vietos projektų vertinimas, projektų atranka bei paramos sumos nustatymas, prioriteto suteikimas projektams																			
2.4.	Visagino miesto plėtros projektų sąrašų (siūlomų finansuoti ir rezervinių) sudarymas bei ketimas																			
2.5.	Vietos projektų vykdymo sutarčių sudarymas (VRM)																			
3	Vietos projektų įgyvendinimo kontrolė																			
4	Strategijos įgyvendinimo stebėseną																			
5	Strategijos įgyvendinimo vertinimas																			
6	Strategijos keitimas (galimybė)																			
7	Visagino miesto VVG darbuotojų, valdymo organų atstovų kompetencijų stiprinimas																			
8	Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metinės ir galutinės ataskaitų rengimas ir pateikimas VRM																			
9	Strategijos įgyvendinimo viešinimas																			
9.1.	Metinės ataskaitos pristatymas gyventojams																			
9.2.	Informacijos skelbimas interneto puslapyje www.visaginas.lt																			
9.3.	Informacijos skelbimas laikraštyje "V každy dom"																			
10	Strategijos įgyvendinimo																			

	administravimas																						
--	------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

VI. Vietos plėtros strategijos valdymo ir stebėsenos tvarka

Už Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. rengimą, strategijos įgyvendinimą bei veiklų koordinavimą ir stebėseną yra atsakinga Visagino miesto VVG, kuri administruoja strategiją, apibrėžia ir nustato nediskriminuojančius ir skaidrius Visagino miesto vietos plėtros strategijai 2016-2022 m. įgyvendinti reikalingų projektų atrankos kriterijus bei atrankos procedūras. Visagino m. vietos veiklos grupė taipogi atranka projektus, sudaro prioritetinių bei rezervinių finansuojamų projektų sąrašus, kuriuos teikia Vidaus reikalų ministerijai tvirtinti, bei tvirtina projektų paramos sumas. Siekdama užtikrinti projektų atrankos skaidrumą bei kuo didesnę vietos gyventojų, nevyriausybinų organizacijų bei verslo atstovų, taip pat kitų suinteresuotų dalyvauti įgyvendinant Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. veiksmus organizacijų dalyvavimą, Visagino m. VVG skelbia ir viešą kvietimus teikti vietos plėtros projektinius pasiūlymus. Pradėjus Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. įgyvendinimą, Visagino m. VVG yra atsakinga už metinės ir galutinės ataskaitos rengimą bei savalaikį ir tinkamą pateikimą VRM, taip pat užtikrina ir kontroliuoja vietos plėtros strategijos bei projektų įgyvendinimo vykdymą.

Stengiantis garantuoti, jog visos Visagino VVG kompetencijai priskirtos strategijos įgyvendinimo veiklos bei funkcijos būtų vykdomos maksimaliai sklandžiai, skaidriai ir racionaliai ekonominiu požiūriu, atskiros funkcijos priskirtos atitinkamiems atsakingiems Visagino m. VVG valdymo organams, kurių atsakomybės apibrėžtos žemiau pateiktoje lentelėje (Žr. Skyrių „Atsakingi Visagino miesto VVG organai“).

Atsakingi Visagino miesto VVG organai

Eil. Nr.	Veiksmo pavadinimas	Vykdytojas	Atsakingas Visagino m. VVG organas arba asmuo
1.	Visagino miesto plėtros projektinių pasiūlymų atrankos kriterijų nustatymas	Strategijos įgyvendinimo darbo grupė	Visagino miesto VVG valdyba visuotinio susirinkimo sprendimu
2.	Visagino m. vietos plėtros projektinių pasiūlymų paraiškų vertinimo, vertinimo ataskaitų rengimo ir teikimo Visagino m. VVG valdybai vidaus tvarkos nustatymas.	Strategijos įgyvendinimo darbo grupė	Visagino miesto VVG valdyba
3.	Kvietimo teikti vietos plėtros projektinius pasiūlymus atrankai parengimas ir paskelbimas lietuvių ir rusų kalbomis interneto tinklapyje www.visaginas.lt ir www.tts.lt , bei Visagino laikraštyje „V každyj dom“	Strategijos vadovas	Visagino miesto VVG valdyba
4.	Visagino m. plėtros rengėjų ir vykdytojų gebėjimų, reikalingų rengti ir administruoti vietos plėtros projektus, stiprinimas (pareiškėjų ir projektų vykdytojų mokymas, konsultavimas)	Strategijos įgyvendinimo darbo grupė	Strategijos vadovas
5.	Visagino miesto plėtros projektų priėmimas	Administratorius	Strategijos vadovas
6.	Visagino miesto plėtros projektų tikslinimas	Vertintojų komitetas	Visagino m. VVG paskirtas vertintojų komitetas
7.	Visagino miesto plėtros projektų vertinimas ir vertinimo ataskaitų rengimas.	Vertintojų komitetas	Visagino m. VVG paskirtas vertintojų komitetas
8.	Visagino miesto plėtros projektų atranka bei paramos sumos nustatymas	Visagino miesto VVG valdyba	Visagino m. VVG valdyba susirinkimo

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

			sprendimu
9.	Prioriteto suteikimas vietos plėtros projektams pagal bendro finansavimo indėlio dydį į vietos plėtros strategiją	Visagino miesto VVG valdyba	Visagino miesto VVG valdyba
10.	Visagino miesto plėtros projektų sąrašų (siūlomų finansuoti projektų ir rezervinių) sudarymas bei keitimas	Visagino miesto VVG valdyba	Visagino miesto VVG valdyba
11.	Strategijos įgyvendinimo stebėseną pagal nustatytą tvarką	Stebėsenos komisija	Visagino m. VVG valdyba susirinkimo sprendimu
12.	Vietos projektų patikrų organizavimas	Asmuo, atsakingas už vietos plėtros strategijos priežiūrą	Asmuo, atsakingas už vietos plėtros strategijos priežiūrą
13.	Strategijos įgyvendinimo vertinimas	Visagino miesto VVG valdyba	Visagino m. VVG visuotinis susirinkimas
14.	Visagino miesto vietos strategijos keitimas	Strategijos įgyvendinimo darbo grupė	Visagino m. VVG visuotinis susirinkimas
15.	Visagino miesto VVG darbuotojų, valdybos narių kompetencijų stiprinimas	Visagino m. VVG strategijos vadovas	Visagino m. VVG valdybos pirmininkas
16.	Visagino miesto bendruomenės (įskaitant Visagino m. plėtros projektų rengėjus ir vykdytojus) informavimas (Visagino m. VVG sprendimų, vietos plėtros projektų atrankos kriterijų, vietos plėtros projektų atrankos procedūrų ir įgyvendinamų vietos plėtros projektų viešinimas).	Administratorius	Visagino m. VVG strategijos vadovas
17.	Visagino miesto plėtros strategijos įgyvendinimo koordinavimas	Visagino miesto VVG valdyba	Visagino m. VVG valdyba susirinkimo sprendimu
18.	Visagino m. plėtros strategijos administravimas	Visagino m. VVG strategijos vadovas, Vietos plėtros strategijos finansininkas, Administratorius	Visagino m. VVG strategijos vadovas
19.	Komunikavimas su Zarasų rajono VVG	Visagino m. VVG valdybos pirmininkas	Visagino m. VVG strategijos vadovas
20.	Duomenų apie pasiektą stebėsenos rodiklio reikšmę registravimas bei apskaičiavimas	Asmuo, atsakingas už vietos plėtros strategijos priežiūrą	Visagino m. VVG strategijos vadovas
21.	Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metinės ir galutinės ataskaitų rengimas	Visagino m. VVG strategijos vadovas Vietos plėtros strategijos finansininkas Asmuo, atsakingas už vietos plėtros strategijos priežiūrą	Visagino m. VVG strategijos vadovas
22.	Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metinės ir galutinės ataskaitų pateikimas	Visagino m. VVG strategijos vadovas	Visagino m. VVG strategijos vadovas
23.	Metinės ataskaitos rengimas ir pristatymas gyventojams	Strategijos vadovas	Visagino miesto VVG valdyba

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktas kai kuriems Visagino m. VVG darbuotojams priskirtas veiklas bei atsakomybes įgyvendinant Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m., žemiau pateikiamos šių atsakingų asmenų atliekamos funkcijos bei apibrėžiami tokiems darbuotojams keliami kompetencijos reikalavimai.

Pareigybė	Funkcijos ir kompetencija
Strategijos vadovas	<ul style="list-style-type: none"> - koordinuoja, kontroliuoja, vykdo strategijos įgyvendinimą, užtikrina savalaikį strategijos įgyvendinimą pagal veiklos planą; - rengia metinę ataskaitą gyventojams; - nuolat prižiūri visus projekto įgyvendinimo aspektus, teikia informaciją tarybai apie numatomas arba esamas problemas rengiant ir įgyvendinant vietos projektus; - bendrauja su vietos projektų pareiškėjais, informuoja, teikia metodinę pagalbą; - kontroliuoja vietos projektų įgyvendinimą; - užtikrina terminų laikymąsi strategijos įgyvendinimo laikotarpiu, laiku teikiamų dokumentų ir duomenų teisingumą; - užtikrina tinkamą strategijos įgyvendinimo ataskaitų parengimą; - užtikrina tinkamą strategijos įgyvendinimo dokumentų parengimą, registravimą, vykdymą, kontrolę; - organizuoja ir vykdo prekių, paslaugų ir darbų viešųjų pirkimų procedūras; - palaiko glaudžius ryšius su LR VRM, ESFA, Visagino m. savivalda, bendruomenėmis, verslininkais, rėmėjais ir kitomis organizacijomis, dalinasi informacija, patirtimi sprendžiant strategijos įgyvendinimo klausimus; - sprendžia iškilusius strategijos įgyvendinimo juridinius klausimus; - kelia kvalifikaciją, gilina žinias, reikalingas tinkamai atlikti strategijos vadovo darbą; - formuluoja užduotis ir pavedimus pavaldiems asmenims, ruošia ir pasirašo įsakymus; - ruošia medžiagą Vietos veiklos grupės visuotiniams ir tarybos susirinkimams, vykdo miesto VVG pirmininko įsakymus, tarybos raštiškus pavedimus; - nagrinėja organizacijų ir kitų asmenų prašymus, pareiškimus, siūlymus, skundus ir savo kompetencijos ribose nustatyta tvarka teikia atsakymus. <p>Reikalingas išsilavinimas ir kompetencija: Turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje.</p>
Strategijos buhalteris arba finansininkas	<ul style="list-style-type: none"> - laikydamasis buhalterinės apskaitos taisyklių ir instrukcijų, organizuoja finansinę – buhalterinę apskaitą, užtikrina finansinių – ūkinių operacijų teisėtumo, organizacijos lėšų naudojimo įstatymų nustatyta tvarka ir tinkamo dokumentų įforminimo kontrolę; - laiku ir kokybiškai parengia ir pateikia finansines ataskaitas reikiamoms instancijoms; - taiko apskaitos ir skaičiavimo darbų kompiuterizavimo šiuolaikines priemones, tobulėnes buhalterinės apskaitos formas bei metodus; - rengia ir teikia informacinę, konsultacinę ir metodinę pagalbą vietos projektų rengėjams finansiniais klausimais; - atlieka viešuosius pirkimus, susijusius su administravimo išlaidomis ir rengia kontraktus ir sutartis; - rengia finansines ataskaitas ir kitus atskaitomybės dokumentus pagal ESFA reikalavimus; - rengia projektų biudžetus, ruošia mokėjimų prašymus ESFA, rengia informaciją projekto vadovui apie projekto biudžeto vykdymą; - rengia Visagino miesto vietos strategijos įgyvendinimo paramos sutarties pakeitimus; - dalyvauja materialinių vertybių inventorizacijų darbe; - rengia dokumentus darbuotojų priėmimui ir atleidimui iš darbo, pildo darbo apskaitos žiniaraščius, teisingai ir laiku apskaičiuoja ir išmoka darbuotojams darbo užmokestį. <p>Reikalingas išsilavinimas ir kompetencija: Turėti ne mažesnę negu 3 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje.</p>
Administratorius	<ul style="list-style-type: none"> - vykdo strategijos įgyvendinimą;

Visagino miesto vietos veiklos grupė

	<ul style="list-style-type: none"> - rengia įvairių vidaus teisės aktų bei tvarkos dokumentų projektus; - registruoja vietos projektų paraiškas, pildo vietos projektų paraiškų registracijos žurnalą; - rengia medžiagą ir informaciją valdybos posėdžiams; - teikia informacinę, konsultacinę ir metodinę pagalbą vietos projektų pareiškėjams; - organizuoja ir vykdo procedūras, susijusias su Visagino miesto bendruomenės (įskaitant Visagino miesto plėtros projektų rengėjus ir vykdytojus) informavimu apie strategijos įgyvendinimo eigą ir rezultatus lietuvių ir rusų kalbomis; - rengia pranešimus visuomenei apie miesto VVG vykdomą veiklą ir VPS įgyvendinimą, iniciatyvas ir jų poveikį gyventojams; - organizuoja ir rengia viešnamąsias konferencijas, miesto VVG veiklos pristatymus: suderina renginių dalyviams tinkamą laiką, parengia scenarijų ir darbotvarkę, ją išplatina renginio dalyviams; - laiku teikia išsamią informaciją žiniasklaidai; - atsako į suinteresuotų asmenų ir organizacijų klausimus apie miesto VVG vykdomą veiklą ir strategijos įgyvendinimą; - tvarko Visagino miesto VVG gaunamus ir siunčiamus dokumentus pagal raštvedybos reikalavimus; - pildo vietos projektų patikrų ataskaitas; - pildo vietos projektų (metinių, galutinių ir užbaigtų) vertinimo ataskaitas; - pagal strategijos vadovo užduotis verčia dokumentus iš arba į rusų kalbą. <p>Reikalingas išsilavinimas ir kompetencija: Turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę negu 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje; rusų kalbos mokėjimas.</p>
Asmuo, atsakingas už vietos plėtros strategijos priežiūrą	<ul style="list-style-type: none"> - duomenų apie pasiektą stebėsenos rodiklio reikšmę registravimas bei apskaičiavimas; - projekto įgyvendinimo tikrinimas projekto vykdymo vietoje; - dalyvauja rengiant vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metinę ir galutinę ataskaitą. <p>Reikalingas išsilavinimas ir kompetencija: Turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę negu 2 m. darbo patirtį projektų vykdymo srityje; rusų kalbos mokėjimas.</p>
Strategijos įgyvendinimo darbo grupė	<ul style="list-style-type: none"> -rengia Visagino miesto plėtros projektinių pasiūlymų atrankos kriterijų aprašą, kvietimo bei paraiškos formas; - rengia Visagino miesto plėtros projektinių pasiūlymų paraiškų vertinimo, vertinimo ataskaitų rengimo ir teikimo Visagino miesto VVG valdybai vidaus tvarką ir daro jo aprašą; - dalyvauja pareiškėjų ir projektų vykdytojų mokyme. <p>Reikalavimai: Darbo grupę sudaro ne mažiau kaip 3 asmenys, išlaikant proporcingumo principą tarp verslo ir nevyriausybinų organizacijų atstovų bei lyčių. Darbo grupės pirmininkas privalo būti Visagino m. VVG valdybos narys, o vienas iš grupės narių - strategiją rengęs konsultantas.</p>
Vertintojų komitetas	<ul style="list-style-type: none"> - pagal poreikį tikslina Visagino miesto plėtros projektus bei su jais susijusią informaciją; - vertina Visagino miesto plėtros projektų paraiškas; - rengia projektų vertinimo ataskaitas pagal iš anksto nustatytus projektų vertinimo kriterijus; - pristato vertinimo rezultatus Visagino miesto VVG valdybai. <p>Reikalavimai: Vertintojų komitetą suformuoja Visagino m. VVG. Komitetas sudaromas iš 5 ekspertų, iš kurių vienas - strategijos administratorius. Vertintojų komiteto nariais negali būti Visagino m. VVG valdybos nariai. Visi komiteto nariai privalo turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę negu 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje.</p>
Stebėsenos komisija	<ul style="list-style-type: none"> - stebi strategijos įgyvendinimo eigą ir informuoja apie padarytą pažangą bei nukrypimus nuo plano;

	<ul style="list-style-type: none"> - teikia siūlymus strategijos įgyvendinimui tobulinti; - turi teisę susipažinti su vietos projektų vykdytojų ataskaitomis, peržiūrėti parengtas strategijos įgyvendinimo ataskaitas bei gauti kitą informaciją, susijusią su strategijos įgyvendinimu. <p>Reikalavimai: Komisiją sudaro 3 Visagino miesto VVG nariai, išlaikant proporcingumo principą tarp verslo ir nevyriausybių bei jaunimo organizacijų atstovų ir lyčių. Komisijos pirmininkas – valdybos narys.</p>
--	---

Projektų atrankos kriterijai

Vietos plėtros projektinius pasiūlymus vertina Visagino miesto VVG valdybos paskirtas Vertintojų komitetas. Jis rengia ir Visagino miesto VVG valdymai teikia vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitas. Pateikti vietos plėtros projektiniai pasiūlymai vertinami pagal projektų vykdytojams nustatytus reikalavimus ir atrankos kriterijus. Prieš atlikdamas vertinimą ir siekdamas nesukelti interesų konflikto, kiekvienas vertintojų komiteto narys turi patvirtinti savo konfidencialumą ir nešališkumą pasirašydamas konfidencialumo ir nešališkumo deklaraciją, kuria įsipareigoja būti nešališkas ir laikytis konfidencialumo.

Vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo metu Vertintojų komitetas gali atlikti vietos plėtros projekto patikrą vietoje.

Paraiškų vertinimo procesą sudarys 2 etapai: 1. administracinės atitikties vertinimas; 2. naudos ir kokybės vertinimas.

Atliekant administracinės atitikties vertinimą bus tikrinama, ar kiekvienas pateiktas projektas:

- atitinka projekto paraiškos pildymo reikalavimus;
- pateikiant vietos plėtros projektą kartu pateikti ir visi reikalingi papildomi dokumentai.
- atitinka projekto paraiškos pateikimo leistinus būdus ir terminus.

Administracinės atitikties vertinimo metu vertintojų komitetas patikrina, ar vietos plėtros projektinio pasiūlymo visi laukai užpildyti, ar pridėti visi pasiūlymo formoje nurodyti dokumentai.

Vietos projekto paraiškos vertintojų komitetui nustačius, kad projekto paraiška netinkamai užpildyta arba su ja pateikti ne visi specialiosiose taisyklėse pareiškėjams nurodyti dokumentai, pareiškėjui siunčiamas arba įteikiamas raštas, kuriame prašoma per nustatytą terminą pateikti trūkstamą informaciją arba/ir dokumentus. Per nustatytą terminą nepateikus ar pateikus ne visus prašomus dokumentus arba/ir informaciją, pareiškėjui raštu siunčiamas pranešimas apie priimtą sprendimą atmeti projekto paraišką, nurodant atmetimo priežastis.

Jeigu paraiška atitinka visus administracinės atitikties reikalavimus, ji teikiama kitam vertinimo etapui - atliekamas paraiškos naudos ir kokybės vertinimas.

Nustatyti šie projektinių pasiūlymų naudos ir kokybės vertinimo kriterijai:

- Atitiktis Visagino miesto vietos plėtros strategijos tikslams, uždaviniams, veiksams.
- Užtikrintas projekto įgyvendinamas Visagino miesto teritorijoje;

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

- Projektu siekiama aiškių ir realių kiekybinių ir kokybinių uždavinių, atitinkančių konkrečiam projektui keliamus stebėsenos rodiklių reikalavimus;
- Atliktis projektų finansavimo sąlygų aprašui;
- Projekto pareiškėjas ir partneris (-iai) yra pajėgūs įgyvendinti projektą ir atitinka jam (jiems) keliamus reikalavimus;
- Projekto veiksmų pagrįstumas, išdėstymas laike, atsakomybės už projekto įgyvendinimą bei rezultatų pasiekimą paskirstymas;
- Projekto išlaidų kofinansavimo šaltinių aiškumas ir pagrįstumas bei užtikrinimas, kad projekto finansavimo atveju projektą įgyvendinanti institucija bus pajėgi užtikrinti pakankamą projekto finansavimą;
- Projekto naudos ir rezultatų pagrįstumas:
  - vietos plėtros projektų prisidėjimo prie vietos plėtros strategijoje numatytų rodiklių pasiekimo pagrįstumas;
  - ar projekto nauda atitinka sąnaudas, kurių reikia planuojamiems projekto rezultatams pasiekti;
- Pagrindimas, kaip bus užtikrintas projekto tęstinumas;
- Pagrindimas, kad projektas, be jam įgyvendinti skirtų lėšų, negalėtų būti įgyvendintas tokios pat apimties, per tokį pat laikotarpį ir tokios pat kokybės;
- Projektiniame pasiūlyme numatytos tinkamos finansuoti projekto išlaidos nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų.
- Pagrindimas, kad projekto rezultatai bus prieinami Visagino bendruomenei;
- Pagrindimas, kad, įgyvendinus projektą, galutiniai naudos gavėjai bus vietos plėtros strategijos dalyje „Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija ir gyventojų, kuriems taikoma vietos plėtros strategija, apibrėžtis“ nurodyti gyventojai.

Atliekant projektinių pasiūlymų naudos ir kokybės vertinimą, bus taikoma dviejų tipų vertinimo sistema: bus vertinamas dalies kriterijų atitikimas reikalavimams (vertinimo metu netaikoma balų sistema), o kitoje dalyje nustatyti kriterijai bus vertinami balais.

Ne balų vertinimo kriterijai yra šie:

Kriterijus	Vertinimas
Ar projektas įgyvendinamas Visagino miesto teritorijoje?	Taip / Ne
Ar projektinis pasiūlymas atitinka Visagino miesto vietos plėtros strategijos tikslus, uždavinius, veiksmus?	Taip / Ne
Ar projektiniame pasiūlyme numatytos tinkamos finansuoti projekto išlaidos nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų?	Taip / Ne
Ar projekto pareiškėjas ir partneris (-iai) yra pajėgūs įgyvendinti projektą ir atitinka jam (jiems) keliamus reikalavimus?	Taip / Ne
Ar projektinis pasiūlymas atitinka projektų finansavimo sąlygų aprašo reikalavimus?	Taip / Ne
Ar projekto išlaidų kofinansavimo šaltiniai aiškiai nustatyti ir užtikrinti?	Taip / Ne

Visagino miesto vietos veiklos grupė

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

Nustačius, jog pateiktieji projektiniai pasiūlymai atitinka aukščiau nurodytus reikalavimus, toliau atliekamas jų vertinimas balais. Balais vertinami kriterijai yra šie:

- Projektu siekiama aiškių ir realių kiekybinių ir kokybinių uždavinių;
- Projekto veiksmai pagrįsti, tinkamai išdėstyti laike, nustatytos projektą įgyvendinančių asmenų ar organizacijų atsakomybės už projekto įgyvendinimą;
- Projekto nauda ir rezultatai pagrįsti:
  - vietos plėtros projektai prisideda prie vietos plėtros strategijoje numatytų rodiklių pasiekimo;
  - projekto nauda atitinka sąnaudas, kurių reikia planuojamiems projekto rezultatams pasiekti.
- Užtikrintas projekto tęstinumas;
- Pagrįsta, kad projektas be jam įgyvendinti skirtų lėšų negalėtų būti įgyvendintas tokios pat apimties, per tokį pat laikotarpį ir tokios pat kokybės;
- Pagrįsta, kad projekto rezultatai bus prieinami Visagino miesto bendruomenei, o įgyvendinus projektą galutiniai naudos gavėjai bus vietos plėtros strategijos dalyje „Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija ir gyventojų, kuriems taikoma vietos plėtros strategija, apibrėžtis“ nurodyti gyventojai.

Naudos ir kokybės vertinimą vertintojų komitetas atlieka pagal vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašą. Vidaus tvarkos aprašas nustato vietos plėtros projektinių pasiūlymų paraiškų vertinimo, vertinimo ataskaitų rengimo ir teikimo miesto VVG valdymo organui vidaus tvarką. Naudos ir kokybės vertinimo procedūros užtikrins, kad finansavimas bus skiriamas geriausiai suplanuotiems projektams, kuriuose lėšos planuojamos panaudoti efektyviai ir kurie bus prieinami Visagino bendruomenei ir duos apčiuopiamą naudą tikslinių grupių atstovams, kaip numatyta rengiant Visagino miesto vietos plėtros strategiją 2016-2022 m.

Prieš skelbiant kvietimą atrankai atrankos procedūros gali būti keičiamos siekiant efektyvesnio vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ir (arba) atsižvelgiant į vietos plėtros strategijos pakeitimus. Paskelbus kvietimą atrankai ir vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo metu atrankos procedūros nebus nekeičiamos.

Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. įgyvendinimo procedūra

Planuojamas Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. įgyvendinimo laikotarpis - 2018 m. kovas - 2021m. rugsėjis. Iš viso išskiriamos 4 pagrindinės strategijos įgyvendinimo veiklos:

1. pasirengimas strategijos įgyvendinimui;
2. vietos projektų atrankos ir įgyvendinimo administravimas;
3. strategijos įgyvendinimo administravimas;
4. strategijos įgyvendinimo viešinimas.

1. Pasirengimo strategijos įgyvendinimui metu bus suformuota strategijos įgyvendinimo administravimo komanda (nuo parinkto personalo didele dalimi priklausys strategijos įgyvendinimo sėkmė), taip pat bus

Visagino miesto vietos veiklos grupė

įrengtos VVG patalpos, parengta kvietimų teikti paraiškas dokumentacija ir su Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. įgyvendinimu susijusių VVG vidaus tvarkų aprašas.

2. Svarbiausia Visagino m. VVG veiklos sritis – vietos projektų paraiškų surinkimas, projektų atranka ir jų įgyvendinimo koordinavimas. Planuojama organizuoti tris kvietimus teikti vietos projektų paraiškas (po vieną kvietimą teikti projektinius pasiūlymus kiekvienam strategijos prioritetui). Visi kvietimai teikti paraiškas skelbiami 2016 m. ketvirtasis ketvirtis. Visiems pareiškėjams bus sudarytos vienodos sąlygos gauti informaciją apie projektų paraiškų teikimo sąlygas. Bus ne tik atliekamas administracinis darbas, kai projektai tik surenkami, vertinami, pasirašomos sutartys ir atliekamos kitos administravimo procedūros, tačiau Visagino m. VVG įsipareigoja taikyti „vedimo už rankos“ metodiką, t.y. nuolat ir projektinių pasiūlymų rengimo, ir projektų įgyvendinimo bei atsiskaitymo už atliktus darbus metu teikti išsamias konsultacijas vietos projektų pareiškėjams, aktyvinti juos ir skatinti dalyvauti strategijos įgyvendinimo veiklose.

3. Visagino m. VVG atliks įprastas strategijos įgyvendinimo administravimo procedūras, privalomas pagal nacionalinių teisės aktų reikalavimus. Mokėjimo prašymai bei kita informacija, susijusi su finansavimo administravimu bus rengiama atsižvelgiant į VRM pateiktus reikalavimus ir sąlygas. Jei bus sudaryta galimybė gauti avansinį mokėjimą, šia galimybe bus pasinaudota. Vadovaujantis Vietos plėtros strategijų administravimo taisyklėmis, Vidaus reikalų ministerijai nustatytu periodiškumu ir apimtimi bus tiekiamos strategijos įgyvendinimo ataskaitos.

VVG numato laikotarpio viduryje atlikti tarpinį strategijos vertinimą ir esant poreikiui – koreguoti strategijoje numatytus veiksmus, siekiant užtikrinti maksimalų užsibrėžtų tikslų pasiekimą.

4. Strategijos įgyvendinimo viešinimas. Visa informacija apie strategijos įgyvendinimo eigą bei su strategija susiję dokumentai lietuvių ir rusų kalbomis (šis reikalavimas būtinas įvertinus Visagino m. bendrąją situaciją) bus talpinama interneto svetainėje www.visaginas.lt, Visagino laikraštyje „V každyj dom“ (lietuvių ir rusų kalbomis), Visagino interneto žiniasklaidos portale web.tts.lt. Svarbesnės su strategijos įgyvendinimu susijusios žinios bei informacija apie įgyvendinamus ir baigtus įgyvendinti projektus bus skelbiamos ir vietinės televizijos žinių bei specialiųjų reportažų metu.

Eil. Nr.	Procedūros pavadinimas	Procedūros aprašas
1.	Parengiamasis etapas	<ul style="list-style-type: none"> - Visagino miesto plėtros projektinių pasiūlymų atrankos kriterijų ir vidaus tvarkos aprašo nustatymas ir suderinimas su VRM; - Vietos strategijos įgyvendinimą administruojančių asmenų atranka ir įdarbinimas; - Biuro įrengimas; - Visagino miesto plėtros projektinių pasiūlymų paraiškų vertinimo, vertinimo ataskaitų rengimo ir pateikimo Visagino miesto VVG valdybai vidaus tvarkos nustatymas; - Kvietimų teikti vietos projektų paraiškas dokumentacijos rengimas ir suderinimas su VRM; - Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo viešinimas.
2.	Vietos projektų inicijavimas	<ul style="list-style-type: none"> - Kvietimų teikti vietos projektų paraiškas skelbimas; - Pareiškėjų ir projektų vykdytojų mokymas ir konsultavimas; - Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo viešinimas.
3.	Vietos projektų vertinimas	<ul style="list-style-type: none"> - Vietos projektų vertinimas: <ol style="list-style-type: none"> 1. administracinės atitikties vertinimas; 2. naudos ir kokybės vertinimas.

4.	Visagino miesto plėtros projektų atranka ir sąrašų sudarymas bei keitimas	<ul style="list-style-type: none"> - Vietos projektų atranka; - Vietos projektų paramos sumos nustatymas; - Prioritetų suteikimas vietos plėtros projektams; - Iš ES struktūrinių fondų lėšų bendrai siūlomų finansuoti bendruomenės inicijuotų vietos plėtros projektų sąrašo sudarymas; - Rezervinio vietos plėtros strategijos įgyvendinimo projektų sąrašo sudarymas. - Sąrašų pateikimas VRM. - Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo viešinimas.
5.	Vietos projektų patikrinimas ir vietos strategijos įgyvendinimo stebėseną	<ul style="list-style-type: none"> - Įgyvendinimo procedūros pradžia po vietos projektų vykdymo sutarčių sudarymo ir pasirašymo su VRM; - Stebėsenos komisijos darbo reglamento nustatymas; - Duomenų apie pasiektą stebėsenos rodiklio reikšmę registravimas bei apskaičiavimas; - Projekto įgyvendinimo tikrinimas vietoje; - Strategijos įgyvendinimo eigos vertinimas; - Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metinės ir galutinės ataskaitų rengimas ir pateikimas VRM; - Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo viešinimas.
6.	Strategijos įgyvendinimo keitimas	<ul style="list-style-type: none"> - Strategijos įgyvendinimo procedūra atitinka vietos strategijos rengimo procedūrą; - Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo viešinimas. <p><i>Strategijos keitimo procedūra pradėdama susidarius iš anksto nustatytoms aplinkybėms (skyriuje „Visagino vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. strategijos pakeitimų inicijavimo tvarka“ nurodytais atvejais) ir iš anksto raštu suderinus būtinybę keisti strategiją arba jos dalis su VRM.</i></p>
7.	Visagino miesto VVG darbuotojų, valdymo organų atstovų kompetencijų stiprinimas	<ul style="list-style-type: none"> - Visagino miesto VVG darbuotojų bei valdymo organų atstovų mokymas; - Apsikeitimas gerąja patirtimi su kitomis VVG.
8.	Strategijos įgyvendinimo viešinimas	<ul style="list-style-type: none"> - Metinės ataskaitos rengimas ir pristatymas gyventojams; - Informacijos skelbimas interneto puslapyje www.visaginas.lt; - Informacija savaitraštyje "V každyj dom" (lietuvių ir rusų kalbomis).

Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. stebėsenos tvarka

Miesto VVG atlikdama vietos plėtros strategijos stebėseną vieną kartą per kalendorinius metus parengia metinę ataskaitą. Metinę ataskaitą tvirtina visuotinis miesto VVG narių susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę.

Miesto VVG metinę ataskaitą rengia pagal Taisyklių 4 priede nustatytą Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metinės / galutinės ataskaitos formą (toliau – metinė ataskaita). Ministerijai minėtosios formos strategijos įgyvendinimo ataskaita teikiama iki einamųjų metų balandžio 1 d.

Sėkmingą vietos plėtros strategijos įgyvendinimą užtikrins VVG strategijos įgyvendinimo stebėseną. Šiam tikslui iš VVG narių bus suformuota Strategijos įgyvendinimo stebėsenos komisija (toliau – Komisija), kuriai vadovaus vienas iš valdybos narių. Komisijos veikla bus organizuota pagal VVG valdybos patvirtintą Komisijos darbo reglamentą.

Pagrindinė Komisijos paskirtis – vadovaujantis strategijos įgyvendinimo planu bei įgyvendinimo rodikliais stebėti strategijos įgyvendinimo eigą ir informuoti apie padarytą pažangą bei nukrypimus nuo plano, teikti pasiūlymus dėl strategijos įgyvendinimo tobulinimo. Komisija turi teisę susipažinti su vietos projektų vykdytojų ataskaitomis, peržiūrėti miesto VVG administracijos parengtas strategijos įgyvendinimo ataskaitas bei gauti kitą informaciją, susijusią su strategijos įgyvendinimu. Asmuo, atsakingas už vietos plėtros strategijos priežiūrą registruoja duomenis apie pasiektas stebėsenos rodiklio reikšmes bei apskaičiuoja bendrąsias tokių rodiklių reikšmes, tikrina projekto įgyvendinimą vietoje.

Strategijos įgyvendinimo pažangai įvertinti bus naudojamas strategijos įgyvendinimo stebėsenos rodiklių sąrašas, pateikiamas žemiau esančioje lentelėje.

	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas
1.1.	Parengtas Visagino miesto plėtros projektinių pasiūlymų atrankos kriterijų ir vidaus tvarkos aprašo nustatymas ir tvarka suderinta su VRM.	TAIP/ NE
1.2.	Parengtas Visagino miesto plėtros vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ir atrankos vidaus tvarkos aprašas.	TAIP/ NE
1.3.	Vykdyta strategijos įgyvendinimą administruojančių asmenų atranka ir įdarbinimas.	TAIP/ NE.
1.4.	Pasirašytos strategijos įgyvendinimą administruojančių asmenų darbo sutartys.	TAIP/ NE
1.5.	Parengta ir suderinta su VRM dokumentacija kvietimams teikti vietos projektų paraiškas.	TAIP/ NE
1.6.	Paskelbti kvietimai teikti vietos projektų paraiškas	TAIP/ NE
1.7.	Suteiktos konsultacijos potencialiems projektų pareiškėjams/projektų vykdytojams	Skaičius
1.8.	Kelta Visagino miesto VVG darbuotojų, valdymo organų atstovų kompetencija	Skaičius
1.9.	Pateikta projektų paraiškų atrankai	Skaičius/proc.
	Strategijai įgyvendinti pateiktų paraiškų finansinė vertė	EUR
	Atmesta vietos projektų paraiškų	Skaičius
	Atmestų vietos projektų paraiškų finansinė vertė	EUR
1.10.	Atlikta projektų vertinimo procedūra	TAIP/ NE
1.11.	Sudarytas Visagino miesto plėtros projektų sąrašas	TAIP/ NE
1.12.	Strategijos įgyvendinimo viešinimas: - Informacijos skelbimas interneto puslapyje www.visaginas.lt - Informacijos skelbimas laikraštyje "V každyj dom" - Parengtos ir pristatytos gyventojams metinės ataskaitos	TAIP/ NE, atnaujinimų skaičius Kartai TAIP/ NE, kartai
	Organizuotas vietos projektų patikrinimas	kartai
	Įgyvendintų projektų finansinė vertė	EUR
	Parengtos ir pateiktos VRM vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metinės/galutinės ataskaitos	TAIP/ NE, ataskaitų skaičius
	Parengta ir įgyvendinta projektų	Skaičius
	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis	Proc., apskaičiuojama pagal VRM nustatytą metodiką

	Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės narių) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose	Proc., apskaičiuojama pagal VRM nustatytą metodiką
	Darbingi asmenys (vietos bendruomenės nariai), kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose)	Proc., apskaičiuojama pagal VRM nustatytą metodiką
	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	Skaičius, apskaičiuojama pagal VRM nustatytą metodiką
	Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius	Skaičius, apskaičiuojama pagal VRM nustatytą metodiką

Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. stebėsenos rodikliai

Siekiant užtikrinti visišką ir pilną Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. įgyvendinimą, strategijos įgyvendinimo stebėsenos rodikliai nustatyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministro 2015 m. kovo 6 d. įsakyme IV-164 „Dėl Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijos 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioritetų įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo plano ir nacionalinių stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo patvirtinimo“ nustatytus bendrus vietos strategijų stebėsenos rodiklius bei atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Finansų ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1K-330 „Dėl strateginio planavimo dokumentuose naudojamų vertinimo kriterijų sudarymo ir taisymo metodikos patvirtinimo“ nustatytą metodiką.

Vadovaujantis minėtaisiais dokumentais ir nustatant Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. stebėsenos rodiklius bei efekto, rezultato bei produkto vertinimo kriterijus, siekta išlaikyti dvi sąlygas:

- Priežastingumo sąlyga – skirtingų lygmenų vertinimo kriterijai siejami aiškiais loginiais ryšiais – efektų vertinimo kriterijų įvykdymas priklauso nuo rezultatų, o pastarųjų – nuo produktų vertinimo kriterijų įvykdymo.
- Naudingumo sąlyga – vertinimo kriterijai leidžia įvertinti tuos institucijos veiklos rezultatus, kurie yra svarbūs visuomenei ir kuriems pasiekti skiriama lėšų.

Vertinimo kriterijai formuluojami taip, kad nesudarytų sąlygų skirtingoms interpretacijoms, apskaičiuojant kriterijų reikšmes naudojami patikimi duomenų šaltiniai (naudojamasi Statistikos departamento pateikiamais duomenimis, o jei Statistikos departamentas tokios informacijos nekaupia, naudojamasi kitais viešai prieinamais ir patikimais šaltiniais). Numatytos tarpinės ir galutinės vertinimo kriterijų reikšmės, kurias apskaičiuojant vadovaujamosi ta pačia metodologija;

Naudojami efekto, rezultato ir produkto vertinimo kriterijai, kurie sudaromi pagal hierarchinį principą: efekto vertinimo kriterijai vertina strategijos tikslų, rezultato vertinimo kriterijai – strategijos uždavinių, produkto vertinimo kriterijai – strategijos įgyvendinimui reikalingų veiksmų įgyvendinimą.

Efekto vertinimo kriterijumi vertinamas Visagino m. VVG strateginių tikslų pasiekimą ir parodo naudą, kurią, įgyvendinus atitinkamą strateginį tikslą, gauna ne tik tiesioginiai programos naudos gavėjai, bet ir visuomenė.

Rezultato vertinimo kriterijus yra Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. tikslų pasiekimo vertinimo kriterijus, kuris rodo naudą, kurią gauna tiesioginiai programos naudos gavėjai įgyvendinus strategiją. Rezultato vertinimo kriterijai nustatomi visiems strategijoje numatytiems tikslams ir jais įvertinamos pagrindinės strategijos veiklos, todėl jie parodo strategijos turinį ir tiesioginius jos rezultatus. Rezultato ir efekto vertinimo kriterijai tarpusavyje susieti loginiu ryšiu. Rezultato vertinimo kriterijai matuoja svarbiausius veiksnius, kurie daro įtaką efekto vertinimo kriterijų pasiekimui, t. y. rezultato vertinimo kriterijai matuoja naudą, kuri pasiekama tikslingai panaudojant strategijai skirtus asignavimus įsigyjant paslaugas ar sukuriant produktus.

Produkto vertinimo kriterijus – uždavinio įgyvendinimo vertinimo kriterijus, t. y. materialinis ar intelektualus produktas ir (ar) paslaugos, kurie atsiranda tikslingai naudojant išteklius uždaviniui įgyvendinti. Produkto vertinimo kriterijų skaičius atitinka Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. uždavinių skaičių, nes produkto vertinimo kriterijus leidžia įvertinti strategijos uždavinio pasiekimą. Produkto vertinimo kriterijai parodo konkrečios uždavinį įgyvendinsiančios institucijos ar organizacijos tiesioginius įsipareigojimus, todėl jų pasiekiamumas priklauso tik nuo uždavinį įgyvendinančios institucijos.

Rezultato rodikliai:

- ✓ BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis procentais (toliau lentelėje - A);
- ✓ Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, procentais (toliau lentelėje - B);
- ✓ Darbingi asmenys (vietos bendruomenės nariai), kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose)“, procentais (toliau lentelėje - C).

Produkto rodikliai:

- ✓ BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes), asmenys (toliau lentelėje 1);
- ✓ Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius (toliau lentelėje 2).

Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. stebėsenos rodikliai

		Efektro rodiklis	Rezultato rodiklis	Produkto rodiklis	
1. TIKSLAS. Sukurti naujas, plėtoti esamas bei teikti socialines ir sociokultūrinės paslaugas socialinę atskirtį patiriančių darbingo amžiaus Visagino miesto gyventojų socialinei atskirčiai mažinti.		Socialinės rizikos šeimose augančių vaikų skaičius, tenkantis 1000 gyventojų.	B - 10%; C - 10%	1 - 72; 2 - 10.	
<p>1.1. Uždavinys. Teikti socialines paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems darbingiems gyventojams ar jų šeimos nariams, kurie dėl amžiaus, neįgalumo ar kitų priežasčių negali savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir pilnavertiškai dalyvauti visuomenės gyvenime</p> <p>1.1.1. Teikti bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas (asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo, pagalbos į namus, psichosocialinės pagalbos, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo ir kt.) socialinę atskirtį patiriantiems darbingiems gyventojams.</p> <p>1.1.2. Sukurti ir įgyvendinti socialinių įgūdžių tobulinimo programas tikslinėms gyventojų grupėms, siekiant ugdyti bendravimo, namų ūkio tvarkymo, higienos, šeimos finansų valdymo, pozityvaus vaikų auklėjimo ir pan. gebėjimus.</p> <p>1.1.3. Teikti informavimo ir tarpininkavimo paslaugas gaunant bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas, sukuriant ir palaikant nevyriausybinių organizacijų tinklaveiką.</p> <p>1.1.4. Organizuoti krizių įveikimo paslaugoms teikti savanorystės pagrindu veikiančias savipagalbos grupes, siekiant mažinti darbingų asmenų socialinę atskirtį</p>		<p>2014 m. pabaigos duomenys - Lietuvos Respublika - 6,68, Visagino m. - 6,83.</p> <p>Siektinas 2022 m. rodiklis - 6,60.</p>	1 - 39; 2 - 6.	1 - 19; 2 - 2.	
				B - 10%; C - 10%	1 - 5; 2 - 1.
					1 - 5; 2 - 1.
					1 - 10; 2 - 2.
					1 - 39; 2 - 4.
				B - 10%; C - 10%	1 - 21; 2 - 2.
			1 - 18; 2 - 2.		
1.2. Uždavinys. Teikti sociokultūrinės paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems darbingiems asmenims didinant jų socialinę integraciją					
	1.2.1. Sukurti ir įgyvendinti valstybinės kalbos įgūdžių tobulinimo programą, skirtą tikslinėms grupėms asmenims, kurie dėl nepakankamų valstybinės kalbos įgūdžių turi mažesnes bendravimo, asmenybės tobulinimo bei įsidarbinimo galimybes ir patiria socialinę izoliaciją				
	1.2.2. Organizuoti edukacines-pažintines programas tautinių mažumų savirealizacijai ir savitumui atskleisti, siekiant didinti marginalių bendruomenės grupių integraciją.				
2. TIKSLAS. Didinti Visagino m. gyventojų įsidarbinimo galimybes įgyvendinant neformaliojo ugdymo, praktinių darbo įgūdžių tobulinimo bei profesinio orientavimo programas		Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis procentais Visagino m.	A - 20%.	1 - 75.	
2.1. Uždavinys. Sudaryti palankias sąlygas neaktyviems darbingo amžiaus Visagino			A - 20%	1 - 60.	

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

<p>miesto gyventojams įgyti ir / ar tobulinti darbo rinkos poreikius atitinkančius profesinius bei praktinius darbo įgūdžius, didinančius šios tikslinės grupės įsidarbinimo galimybes.</p>	<p>2014 m. pabaigos duomenys - Lietuvos Respublika - 9,5%, Utenos apskritis - 12,8%, Visagino m. - 13,1%.</p>		
<p>2.1.1. Suteikti ir/ arba tobulinti tikslinės grupės profesinius įgūdžius 4 svarbiausiose Visagino m. srityse (energetikos, daugiabučių namų priežiūros, mažmeninės prekybos (taip pat ir internetu) bei telekomunikacijos sistemų bei vaizdo montavimo, redagavimo ir filmavimo srityse), sukuriant ir įgyvendinant pažangias neformaliojo ugdymo programas.</p>	<p>Siektinas 2022 m. rodiklis - 12,5%</p>		1 - 50.
<p>2.1.2. Teikti neaktyviems darbingo amžiaus gyventojams motyvavimo ir profesinio orientavimo paslaugas, pasitelkiant veikiančio verslo įmonių tinklaveiką bei išnaudojant darbo įgūdžiams tobulinti skirtų erdvių galimybes.</p>			1 - 5.
<p>2.1.3. Teikti informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ar kitas paslaugas apie įsidarbinimo galimybes neaktyviems darbingo amžiaus gyventojams, siekiant padidinti šios tikslinės grupės įsidarbinimo galimybes.</p>			1 - 5.
<p>2.2. Uždavinys. Sudaryti palankias sąlygas ekonomiškai neaktyvių darbingo amžiaus gyventojų užimtumui didinti, kuriant ir įgyvendinant ne pilnos darbo dienos ir darbo namuose skatinimo programas.</p>	<p>A - 20%.</p>		1 - 15.
<p>2.2.1. Teikti informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ar kitas paslaugas neaktyviems darbingiems gyventojams įsidarbinant ne pilną darbo dieną, sukuriant ir palaikant viešojo maitinimo įstaigų, siūlančių ne pilnos darbo dienos darbą tikslinėms grupėms, bendradarbiavimo tinklą</p>			1 - 5.
<p>2.2.2. Organizuoti principu „Mamos mamoms“ paremtas vaikų priežiūros paslaugas, pasitelkiant ekonomiškai neaktyvias mamas, auginančias mažamečius vaikus, bei skatinant jų užimtumą bei grįžimą į darbo rinką</p>			1 - 5.
<p>2.2.3. Teikti informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, motyvavimo ar kitas paslaugas ekonomiškai neaktyvioms mažamečius vaikus auginančioms mamoms apie laikiną darbą namuose, sukuriant ir palaikant darbą namuose siūlančių įmonių tinklaveiką.</p>			1 - 5.
<p>3. TIKSLAS. Sudaryti palankias sąlygas naujų įmonių steigimui bei jų plėtrai, įskaitant savarankišką darbą, paremtą lanksčiomis darbo sąlygomis.</p>	<p>Veikiančių ūkio subjektų, tenkančių 1000-čiui gyventojų, skaičius.</p>	<p>A - 20%; C - 10%.</p>	<p>1 - 19; 2 - 3.</p>
<p>3.1. Uždavinys . Teikti neaktyviems darbingo amžiaus gyventojams arba darbingiems gyventojams, kurių pajamos neviršija namų ūkio skurdo ribos, taip pat verslininkams, kurie yra pradėję vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdyti ūkinę komercinę veiklą ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose bei tokių įmonių darbuotojams kompleksinę pagalbą verslo kūrimui (įskaitant savarankišką darbą pradedančius asmenis) ar pradedamo verslo plėtojimui.</p>	<p>2014 m. pabaigos duomenys - LR - 31,8, Utenos aps. - 18,1, Visagino m. - 21,0. Siektinas rodiklis 2022 m. - 24,0.</p>	<p>A - 20%; C - 10%.</p>	<p>1 - 19; 2 - 3.</p>

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

		3.1.1. Teikti tikslinės grupės atstovams konsultavimo paslaugas verslo kūrimo ir plėtros klausimais.			1 - 5; 2 - 1
		3.1.2. Teikti „verslas-verslui“ paslaugas tikslinės grupės atstovams turizmo, kultūros ir meno srityse, pasitelkiant tinklaveiką bei mentorystę			1 - 9; 2 - 1.
		3.1.3. Teikti pagalbą surandant tiekėjus ar klientus jauno verslo atstovų sukurtiems produktams realizuoti, siekiant didinti šios tikslinės grupės verslumą ir užimtumą.			1 - 5; 2 - 1

Visagino vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. strategijos pakeitimų inicijavimo tvarka

Visagino miesto VVG gali inicijuoti vietos plėtros strategijos keitimą. Vietos plėtros strategijos pakeitimus tvirtina Visagino miesto VVG valdyba pagal visuotinis narių susirinkimo sprendimą. Vietos plėtros strategijos keitimas turi būti raštu suderintas su LR VRM. Keitimas gali būti padarytas tik po raštiško LR VRM Regioninė politikos departamento atsakymą apie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro priimtą teigiamą sprendimą.

Miesto VVG gali keisti vietos plėtros strategiją, kai:

- strategiją būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių vietos plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų;
- strategiją būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp vietos plėtros strategijos uždavinių ir veiksmo sričių;
- būtina keisti didžiausią galimą paramos sumą vienam vietos plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietos plėtros strategijos uždavinius;
- būtina patikslinti vietos plėtros strategijos veiksmų sąrašą, siekiant įgyvendinti vietos plėtros strategijoje numatytus rodiklius.

Prieš tvirtinant vietos plėtros strategijos pakeitimą turi būti įvykę viešieji vietos plėtros strategijos projekto pristatymai ir konsultuotasi su Visagino miesto VVG teritorijos gyventojais bent dviem iš išvardytų būdų: per viešus gyventojų susirinkimus; televizijos laidas, informacinių straipsnių spausdinimą spaudoje, kartu kviečiant teikti pasiūlymus arba atsiklausus gyventojų nuomonės miesto VVG nare esančios savivaldybės ir kitų miesto VVG narių (juridinių asmenų) interneto svetainėse; atlikus reprezentatyvią gyventojų apklausą. Vietos plėtros strategijos pakeitimų projektas turi būti pristatytas Utenos regiono plėtros tarybai ir gauta regiono plėtros tarybos sprendimu patvirtinta išvada, kad vietos plėtros strategijos projektas atitinka regiono plėtros plano prioritetus, tikslus ir uždavinius. Tuo atveju, jei vietos plėtros strategijai įgyvendinti numatyta naudoti savivaldybės biudžeto lėšas, vietos plėtros strategijos projektui turi būti pritarusi ir Visagino miesto savivaldybės taryba.

VII. Vietos plėtros strategijos finansinis planas

Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. finansinis planas parengtas atsižvelgiant ir įvertinus skirtingus lėšų poreikio šaltinius, finansavimo intensyvumą pagal strategijoje numatytus veiksmus bei jų įgyvendinimo laikotarpį bei funkcijas, reikalingas atliekant strategijos įgyvendinimo administravimą.

Lėšų poreikis iš skirtingų šaltinių

Savivaldybės biudžeto lėšos: Visagino miesto vietos plėtros strategijai 2016-2022 m. įgyvendinti bus skirti Visagino savivaldybės biudžeto indėliai, kurių bendra vertė visų strategijai įgyvendinti reikalingų lėšų krepšelyje sudaro **7,5 procentų**.

Projekto vykdytojų įnašą gali sudaryti kitos *viešosios lėšos* arba *privачios lėšos*. *Kitos viešosios lėšos* – tai projekto vykdytojo indėlis (iš esmės taikomas numatytoms I prioriteto veikloms įgyvendinti). *Privачios lėšos* – tai projekto vykdytojo (verslo įmonių) indėlis, reikalingas numatytoms II ir III prioritetų veikloms įgyvendinti. Ir viešosioms lėšoms, ir privačioms lėšoms priskiriami projektus įgyvendinančių organizacijų, įmonių ar institucijų indėliai gali būti tiek finansiniai, tiek ir natūriniai, tačiau bet kuriuo atveju finansinio indėlio forma turi atitikti finansuotinių veiklų pobūdį pagal Atmintinėje „Apie numatomas projektų

finansavimo pagal 2014-2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 8 prioriteto „Socialinės įtraukties didinimas ir kova su skurdu“ įgyvendinimo priemonę Nr. 08.6.1-ESFA-V-911 „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ sąlygas“ numatytus finansuotinių veiklų reikalavimus. Projekto vykdytojo indėlis sudaro ne mažiau kaip **8 procentus** projekto lėšų.

Atitinkamai *Valstybės biudžeto lėšos ir ES struktūrinių fondų lėšos*, įgyvendinant Visagino miesto vietos plėtros strategiją 2016-2022 m. nesudarys daugiau kaip **84,5** procentų. Finansiniame plane šios strategijos įgyvendinimo veiksmams reikalingos lėšos paskirstytos proporcingai taip, kad tuo atveju, jei visi finansiniai išteklių sudarytų 92,5 procento, tai 85 procentus jų sudarytų ES struktūrinių fondų lėšos, o 7,5 procento sudarytų valstybės biudžeto lėšos. Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. įgyvendinimo finansiniame plane valstybės biudžeto lėšos sudaro 8,11 procento, o ES struktūrinių fondų lėšos sudaro 91,89 procento.

Finansavimo intensyvumas pagal veiksmus ir metus

Finansavimo intensyvumas finansiniame plane atspindi strategijos įgyvendinimo terminus, numatytus strategijos įgyvendinimo plane. Strategijoje numatytų veiksmų įgyvendinimo pradžia numatyta metų pradžioje, pirmojo ketvirčio pabaigoje ir trečiojo ketvirčio pradžioje. Tais atvejais, kai strategijoje numatyti veiksmai pradedami įgyvendinti metų pradžioje ir baigiami metų pabaigoje, visas veiksmui įgyvendinti skirtas finansavimas skiriamas projekto pradžioje. Tais atvejais, kai strategijoje numatyti veiksmai pradedami vykdyti vienais metais, o baigiami kitais - veiksmo įgyvendinimui skirtas finansavimas dalinamas į dvi lygias dalis, kurios skiriamos pradedant įgyvendinti veiksma ir baigiamaisiais veiksmo įgyvendinimo metais.

Strategijos administravimo funkcijų finansinis planavimas

Strategijos administravimui reikalingos lėšos buvo planuojamos įvertinus šias aplinkybes:

1. Strategiją įgyvendinančiai Visagino m. VVG prireiks ne mažesnių kaip 20 kv.m. patalpų. Vertinant minimalias tokio dydžio negyvenamosios paskirties patalpų nuomos Visagine kainas bei komunalines išlaidas patalpų išlaikymui (taip pat ir patalpoms šildyti žiemos laikotarpiu), biuro išlaikymas sudarys ne mažiau kaip 1100-1200 eurų per metus.
2. Siekiant užtikrinti aktyvų gyventojų bei Visagine veikiančių įmonių, organizacijų ir institucijų dalyvavimą įgyvendinant strategiją, bus būtinas jų informavimas ne tik valstybine, tačiau ir rusų kalba. Toks tik Visagino m. būdingas poreikis lemia papildomas išlaidas tekstų vertimams bei dubliuojamoms publikacijoms spaudoje. Vertimas į rusų kalbą bus būtinas ir siekiant užtikrinti teikiamų konsultacijų kokybę pradedant įgyvendinti strategiją (konsultacijos bus reikalingos ne tik lietuvių, tačiau ir rusų kalbomis). Šis aspektas itin svarbus stengiantis užtikrinti aktyvų verslo įmonių dalyvavimą įgyvendinant strategiją.
3. Dabartinis minimalaus darbo užmokesčio dydis (nevertinant potencialios jo augimo perspektyvos) leidžia strategijai įgyvendinti samdyti darbuotojus tik nepilnai darbo dienai arba tik kelioms dienoms per mėnesį. Vienam strategiją administruojančiam darbuotojui pilnai darbo dienai nusamdyti reikalingi iki 5500 eurų per metus.

Vertinant ir planuojant strategijos administravimui reikalingų finansinių išteklių intensyvumą, buvo atsižvelgta į šiuos svarbius faktorius:

- strategijos įgyvendinimo pradžioje, antrojoje 2016 m. pusėje, privalo būti suformuota strategiją administruosianti komanda, įrengtas biuras bei parengti strategijai įgyvendinti reikalingi dokumentai;

- 2016 metų pabaigoje planuojama pradėti mokymus, skirtus įmonėms ir organizacijoms, pageidaujantioms teikti konkursinius strategijos įgyvendinimo veiksmų projektų pasiūlymus. Šis mokymų kursas bus tęsiamas ir 2017 m. 2017 m. planuojama atlikti pateiktų projektinių siūlymų vertinimą, kuriam bus suburta atskira darbo grupė. Finansiniame plane taip pat įvertintas ir didesnis konsultavimo paslaugų poreikis potencialiems projektų vykdytojams rengiant projektinius pasiūlymus. Nuo 2018 iki 2021 m. planuojamas pakankamai proporcingas administravimo lėšų poreikis, kuris tuo pačiu bus ir mažesnis, nei strategijos įgyvendinimo pradžioje. Įvertinus aukščiau išvardytus aspektus, planuojamas neproporcingas administravimo lėšų poreikis atitinkamais strategijos įgyvendinimo metais.

Visagino m. VVG planuoja padengti dalį strategijai administruoti reikalingų lėšų iš Visagino m. VVG nario mokesčių, kaip natūrinį indėlį (kai dalis administravimo funkcijų bus atliekama kaip savanoriškas darbas). Tuo atveju, jei nurodytų išteklių nepakaks, tokių lėšų poreikis bus kompensuojamas savivaldybės biudžeto lėšomis.

Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. įgyvendinimo veiksmų plano įtaka rengiant strategijos finansinį planą

Rengiant finansinį Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. planą atsižvelgta į šiuos aspektus:

- Strategijai įgyvendinti numatytų veiksmų trukmė;
- Administravimo veiksmų intensyvumas įgyvendinant strategiją;
- Pagrįstas finansavimo poreikis strategijoje numatytiems veiksams įgyvendinti;
- Finansavimo šaltiniai, atitinkantys atskiriems strategijos prioritetams numatytus finansavimo šaltinių reikalavimus.

Strategijai įgyvendinti numatytų veiksmų trukmė. Vertinant ir nustatant strategijoje numatytų veiksmų įgyvendinimo trukmę, atsižvelgta į Visagino m. VVG veiklose dalyvaujančių nevyriausybinių organizacijų turimą praktiką bei Visagino m. VVG tarybos narių, atstovaujančių verslo įmones, rekomendacijas, kurios buvo aptartos Visagino m. VVG tarybos posėdžio metu. Nuspręsta, jog strategijos įgyvendinimo veiksmai turėtų trukti ne ilgiau kaip 12 mėnesių.

Administravimo veiksmų intensyvumas įgyvendinant strategiją. Į šį faktorių buvo atsižvelgta vertinant bei nustatant konkrečių veiksmų įgyvendinimo pradžios bei pabaigos terminus. Nustatant projektų įgyvendinimo pradžią 2018 m. sausio mėnesį buvo atsižvelgta į strategijos įgyvendinimo grafiką bei įvertinta tai, jog VRM pateikus pagrindinį siūlomų finansuoti projektų sąrašą prireiks laiko tinkamai parengti reikalingą projektinę dokumentaciją ir pasirašyti sutartis su atrinktais projektų vykdytojais. Dėl šių priežasčių 2018 m. pradžioje numatyta pradėti įgyvendinti tik mažą dalį strategijoje numatytų veiksmų.

Taip pat atsižvelgta ir į tai, jog strategijos įgyvendinimo stebėseną ir reikalingų ataskaitų rengimą bus galima atlikti efektyviau tuo atveju, jei projektų įgyvendinimas prasidės ne vienu metu. Dėl šios priežasties strategijoje numatytų veiksmų įgyvendinimo pradžia numatyta metų pradžioje, pirmojo ketvirčio pabaigoje ir trečiojo ketvirčio pradžioje. Vasaros laikotarpiu neplanuojama pradėti naujų strategijos įgyvendinimo veiksmų, nes kaip rodo projektinės veiklos praktika, toks pasirinkimas mažai efektyvus dėl vasaros atostogų įtakos.

Pagrįstas finansavimo poreikis strategijoje numatytiems veiksams įgyvendinti. Vertinant ir nustatant strategijoje numatytų veiksmų finansavimo poreikį, atsižvelgta į Visagino m. VVG veiklose dalyvaujančių

Visagino miesto vietos veiklos grupė

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

įmonių ir organizacijų turimą projektų vykdymo praktiką, Visagino m. VVG tarybos narių, atstovaujančių verslo įmones, rekomendacijas, Visagino mieste taikomas vidutines nuomos kainas bei LR VRM specialistų rengiant strategiją pateiktas rekomendacijas. Detalus lėšų poreikio pagrindimas bei veiksams įgyvendinti skiriamų lėšų suma detalizuota Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. **Priede Nr. 10**.

Finansavimo šaltiniai, atitinkantys atskiriems strategijos prioritetams numatytus finansavimo šaltinių reikalavimus. Įgyvendinant strategiją planuojama naudoti tokias lėšas:

- Savivaldybės biudžeto lėšos, sudarysiančios 7,5 visų strategijai įgyvendinti reikalingų lėšų. Pagrindas: 2016-01-26 Visagino savivaldybės tarybos sprendimas dėl Visagino m. VVG parengtos Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. įgyvendinimo.
- Projekto vykdytojų įnašas - ne mažiau kaip 8 procentai visų strategijai įgyvendinti reikalingų lėšų. Projekto vykdytojų įnašu gali būti viešosios lėšos arba privačios lėšos.
- Valstybės biudžeto lėšos ir ES struktūrinių fondų lėšos, atitinkamai sudarys ne daugiau kaip 84,5 procentų. Šios lėšos bus skirtos priėmus atitinkamą sprendimą dėl strategijos įgyvendinimo ir finansavimo. Be valstybės biudžeto ir ES struktūrinių fondų finansinės paramos Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m. negalės būti įgyvendinta.

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

organizacijų tinklaveiką.	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	11724,38	0,00	11 724,38
	Iš viso:	0,00	0,00	0,00	0,00	15000,00	0,00	15 000,00
1.1.4. Organizuoti krizių įveikimo paslaugoms teikti savanorystės pagrindu veikiančias savipagalbos grupes, siekiant mažinti darbingų asmenų socialinę atskirtį.	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	562,50	1 125,00	562,50	0,00	2 250,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	475,31	950,62	475,31	0,00	1 901,24
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	600,00	1 200,00	600,00	0,00	2 400,00
	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	5 862,19	11 724,38	5 862,19	0,00	23 448,76
	Iš viso:	0,00	0,00	7 500,00	15 000,00	7 500,00	0,00	30 000,00
Uždavinys 1.2. Teikti sociokultūrinės paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems darbingiems asmenims didinant jų socialinę integraciją.								
1.2.1. Sukurti ir įgyvendinti valstybinės kalbos įgūdžių tobulinimo programą, skirtą tikslinės grupės asmenims kurie dėl nepakankamų valstybinės kalbos įgūdžių turi mažesnes bendravimo, asmenybės tobulinimo bei įsidarbinimo galimybes ir patiria socialinę izoliaciją.	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	1 200,00	0,00	826,20	826,20	2852,40
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	1013,71	0,00	698,13	698,14	2409,98
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	4283,82	0,00	881,30	881,30	6046,42
	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	12502,47	0,00	8610,36	8610,37	29723,20
	Iš viso:	0,00	0,00	19000,00	0,00	11015,99	11016,01	41032,00
1.2.2. Organizuoti edukacines-pažintines programas tautinių mažumų savirealizacijai ir savitumui atskleisti, siekiant didinti marginalių bendruomenės grupių integraciją.	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	1 350,00	0,00	1350,00	0,00	2700,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	1 140,75	0,00	1140,75	0,00	2281,50
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	1 440,00	0,00	1440,00	0,00	2880,00
	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	14 069,25	0,00	14069,25	0,00	28138,50
	Iš viso:	0,00	0,00	18 000,00	0,00	18000,00	0,00	36000,00
2. TIKSLAS. Didinti Visagino m. gyventojų įsidarbinimo galimybes įgyvendinant neformaliojo ugdymo, praktinių darbo įgūdžių tobulinimo bei profesinio orientavimo programas.								
	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	4 312,50	6300,74	2777,47	0,00	13390,71
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	3 644,06	5275,59	2346,96	0,00	11266,61
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	3286,89	1200,00	0,00	4486,89
	Privačios lėšos	0,00	0,00	4 600,00	4 080,78	1762,64	0,00	10443,42
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	44 943,44	65065,80	28945,94	0,00	138955,18
	Iš viso:	0,00	0,00	57 500,00	84009,80	37033,01	0,00	178542,81
Uždavinys 2.1. Sudaryti palankias sąlygas neaktyviems darbingo amžiaus Visagino miesto gyventojams įgyti ir / ar tobulinti darbo rinkos poreikius atitinkančius profesinius ar praktinius darbo įgūdžius, didinančius šios tikslinės grupės įsidarbinimo galimybes.								
2.1.1. Suteikti ir/ arba tobulinti tikslinės grupės profesinius įgūdžius 4 svarbiausiose	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	3 750,00	2 138,24	1652,47	0,00	7540,71
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	3 168,75	1 806,81	1396,34	0,00	6371,90

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

Visagino m. srityse (energetikos, daugiabučių namų priežiūros, mažmeninės prekybos (taip pat ir internetu) bei telekomunikacijos sistemų bei vaizdo montavimo, redagavimo ir filmavimo srityse), sukuriant ir įgyvendinant pažangias neformaliojo ugdymo programas.	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Privačios lėšos	0,00	0,00	4 000,00	2 280,78	1762,64	0,00	8043,42
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	39 081,25	22 283,97	17221,56	0,00	78586,78
	Iš viso:	0,00	0,00	50 000,00	28 509,80	22033,01	0,00	100542,81
2.1.2.. Teikti neaktyviems darbingo amžiaus gyventojams motyvavimo ir profesinio orientavimo paslaugas, pasitelkiant veikiančio verslo įmonių tinklaveiką bei išnaudojant darbo įgūdžiams tobulinti skirtų erdvių teikiamas galimybes.	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	1 350,00	0,00	0,00	1 350,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	1 140,75	0,00	0,00	1 140,75
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	1 440,00	0,00	0,00	1 440,00
	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	0,00	14 069,25	0,00	0,00	14 069,25
	Iš viso:	0,00	0,00	0,00	18 000,00	0,00	0,00	18 000,00
2.1.3. Teikti informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ar kitas paslaugas apie įsidarbinimo galimybes neaktyviems darbingo amžiaus gyventojams, siekiant padidinti šios tikslinės grupės įsidarbinimo galimybes.	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	1125,00		0,00	1125,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	902,10		0,00	902,10
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	1846,89		0,00	1846,89
	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	0,00	11126,01		0,00	11126,01
	Iš viso:	0,00	0,00	0,00	15000,00		0,00	15000,00
Uždavinys 2.2. Sudaryti palankias sąlygas ekonomiškai neaktyvių darbingo amžiaus gyventojų užimtumui didinti, kuriant ir įgyvendinant ne pilnos darbo dienos ir darbo namuose skatinimo programas.								
2.2.1. Teikti informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ar kitas paslaugas neaktyviems darbingiems gyventojams įsidarbinant ne pilną darbo dieną, sukuriant ir palaikant viešojo maitinimo įstaigų, siūlančių ne pilnos darbo dienos darbą tikslinėms grupėms, bendradarbiavimo tinklą	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	1 125,00	0,00	0,00	1 125,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	950,62	0,00	0,00	950,62
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	1 200,00	0,00	0,00	1 200,00
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	0,00	11 724,38	0,00	0,00	11 724,38
	Iš viso:	0,00	0,00	0,00	15 000,00	0,00	0,00	15 000,00
2.2.2. Organizuoti principu „Mamos mamoms“ parentas vaikų priežiūros paslaugas, pasitelkiant ekonomiškai neaktyvias mamas, auginančias mažamečius	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	562,50	562,50	0,00	0,00	1 125,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	475,31	475,31	0,00	0,00	950,62
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Privačios lėšos	0,00	0,00	600,00	600,00	0,00	0,00	1 200,00

vaikus, bei skatinant jų užimtumą bei spartesnį grįžimą į darbo rinką.	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	5 862,19	5 862,19	0,00	0,00	11 724,38
Iš viso:		0,00	0,00	7 500,00	7 500,00	0,00	0,00	15 000,00
2.2.3. Teikti informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, motyvavimo ar kitas paslaugas ekonomiškai neaktyvioms mažamečiams vaikams auginančioms mamoms apie laikiną darbą namuose, sukuriant ir palaikant darbą namuose siūlančių įmonių tinklaveiklą.	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	1 125,00	0,00	1 125,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	950,62	0,00	950,62
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	1 200,00	0,00	1 200,00
	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	11 724,38	0,00	11 724,38
Iš viso:		0,00	0,00	0,00	0,00	15 000,00	0,00	15 000,00
3. TIKSLAS. Sudaryti palankias sąlygas naujų įmonių steigimui bei jų plėtrai, įskaitant savarankišką darbą, paremtą lanksčiomis darbo sąlygomis.								
	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	2062,50	937,50	562,50	562,50	4125,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	1742,81	792,19	475,31	475,31	3485,62
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Privačios lėšos	0,00	0,00	2200,00	1000,00	600,00	600,00	4400,00
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	21494,69	9770,31	5 862,19	5 862,19	42989,38
Iš viso:		0,00	0,00	27500,00	12500,00	7 500,00	7 500,00	55000,00
Uždavinys 3.1. Teikti neaktyviems darbingo amžiaus gyventojams arba darbingiems gyventojams, kurių pajamos neviršija namų ūkio skurdo ribos, taip pat verslininkams, kurie yra pradėję vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdyti ūkinę komercinę veiklą ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose bei tokių įmonių darbuotojams kompleksinę pagalbą verslo kūrimui (įskaitant savarankišką darbą pradedančius asmenis) ar pradėdamo verslo plėtojimui.								
3.1.1. Teikti tikslinės grupės atstovams konsultavimo paslaugas verslo kūrimo ir plėtros klausimais.	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	1 125,00	0,00	0,00	0,00	1 125,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	950,62	0,00	0,00	0,00	950,62
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Privačios lėšos	0,00	0,00	1 200,00	0,00	0,00	0,00	1 200,00
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	11 724,38	0,00	0,00	0,00	11 724,38
Iš viso:		0,00	0,00	15 000,00	0,00	0,00	0,00	15 000,00
3.1.2. Teikti „verslas-verslui“ paslaugas tikslinės grupės atstovams turizmo bei kultūros ir meno srityse, pasitelkiant tinklaveiklą bei mentorystę.	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	937,50	937,50	0,00	0,00	1 875,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	792,19	792,19	0,00	0,00	1 584,38
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Privačios lėšos	0,00	0,00	1 000,00	1 000,00	0,00	0,00	2 000,00
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	9 770,31	9 770,31	0,00	0,00	19 540,62

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

	Iš viso:	0,00	0,00	12 500,00	12 500,00	0,00	0,00	25 000,00
3.1.3. Teikti pagalbą surandant tiekėjus ar klientus jauno verslo atstovų sukurtiems produktams realizuoti, siekiant didinti šios tikslinės grupės verslumą ir užimtumą.	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	562,50	562,50	1 125,00
	Valstybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	475,31	475,31	950,62
	Kitos viešosios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	600,00	600,00	1 200,00
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	5 862,19	5 862,19	11 724,38
	Iš viso:	0,00	0,00	0,00	0,00	7 500,00	7 500,00	15 000,00
STRATEGIJOS ADMINISTRAVIMAS								
Strategijos administravimo išlaidos, eurai	Savivaldybės biudžeto lėšos	1 060,13	1 590,31	662,61	662,61	662,61	662,61	5 300,88
	Valstybės biudžeto lėšos	895,81	1 343,81	559,90	559,90	559,90	559,90	4 479,22
	Kitos viešosios lėšos	1 130,80	1 696,33	706,78	706,78	706,78	706,78	5 654,25
	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	11 048,26	16 573,63	6 905,49	6 905,49	6 905,49	6 905,49	55 243,85
	Iš viso:	14 135,00	21 204,08	8 834,78	8 834,78	8 834,78	8 834,78	70 678,20
VISAGINO MIESTO VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS 2016-2022M. BIUDŽETAS								
	Savivaldybės biudžeto lėšos	1 060,13	1 590,31	10405,34	10713,35	8692,48	2877,51	35 339,12
	Valstybės biudžeto lėšos	895,81	1 343,81	9051,85	8793,41	7345,11	2431,49	29 861,48
	Kitos viešosios lėšos	1 130,80	1 696,33	7937,87	9804,71	6909,38	2469,38	29948,47
	Privačios lėšos	0,00	0,00	6800,00	5080,78	2362,64	600,00	14843,42
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	11 048,26	16 573,63	111639,72	108452,33	90590,16	29988,42	368 292,52
	Iš viso:	14 135,00	21 204,08	145834,78	142844,58	115899,77	38366,80	478285,01

Priedai

Priedas Nr.1. Statistinė informacija

	Gyventojų skaičius metų pradžioje asmenys						Pokytis, %
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Utenos apskritis	157 472	152 577	149 001	145 760	142 564	140 170	-10,99%
Anykščių r. sav.	29 632	28 782	28 116	27 479	26 890	26 393	-10,93%
Ignalinos r. sav.	18 961	18 468	18 030	17 568	17 141	16 806	-11,37%
Molėtų r. sav.	21 238	20 751	20 390	20 032	19 582	19 233	-9,44%
Utenos r. sav.	44 636	43 396	42 531	41 751	41 008	40 454	-9,37%
Visagino sav.	23 992	22 708	21 921	21 237	20 627	20 249	-15,60%
Zarasų r. sav.	19 013	18 472	18 013	17 693	17 316	17 035	-10,40%

1 lentelė. Gyventojų skaičius metų pradžioje (Šaltinis - oficialioji Statistikos departamento informacija)

	Gyventojų skaičius metų pradžioje asmenys					Darbingo amžiaus gyventojų dalis, %
	Iš viso pagal amžių	Gyventojai (0–15 metų amžiaus)	Darbingo amžiaus gyventojai	Pensinio amžiaus gyventojai		
Lietuvos Respublika	2 921 262	457 719	1 810 868	652 675	61,99%	
Utenos apskritis	140 170	18 187	84 975	37 008	60,62%	
Anykščių r. sav.	26 393	3 232	15 380	7 781	58,27%	
Ignalinos r. sav.	16 806	2 053	9 626	5 127	57,28%	
Molėtų r. sav.	19 233	2 433	11 554	5 246	60,07%	
Utenos r. sav.	40 454	5 192	25 097	10 165	62,04%	
Visagino sav.	20 249	2 991	13 302	3 956	65,69%	
Zarasų r. sav.	17 035	2 286	10 016	4 733	58,80%	

2 lentelė. Gyventojų struktūra pagal amžių (Šaltinis - oficialioji Statistikos departamento informacija)

	Demografinės senatvės koeficientas metų pradžioje asmenys					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Utenos apskritis	156	167	171	177	182	188
Anykščių r. sav.	188	204	210	219	225	232
Ignalinos r. sav.	198	222	221	230	232	234
Molėtų r. sav.	170	179	184	191	199	205
Utenos r. sav.	150	155	162	167	172	181
Visagino sav.	71	83	88	93	100	105
Zarasų r. sav.	166	181	183	185	189	195

3 lentelė. Demografinės senatvės koeficientas (Šaltinis - oficialioji Statistikos departamento informacija)

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

	Gimusiai asmenys				Gyventojų skaičius 2015 m. pradžioje	Naujagimių skaičius 1000 gyventojų (2014)
	2011	2012	2013	2014		
Lietuvos Respublika	30 268	30 459	29 885	30 369	2 921 262	10,40
Utenos apskritis	1 137	1 161	1 120	1 152	140 170	8,22
Anykščių r. sav.	177	184	213	210	26 393	7,96
Ignalinos r. sav.	129	127	133	112	16 806	6,66
Molėtų r. sav.	166	140	134	143	19 233	7,44
Utenos r. sav.	319	323	308	297	40 454	7,34
Visagino sav.	201	215	200	239	20 249	11,80
Zarasų r. sav.	145	172	132	151	17 035	8,86

4 lentelė. Gimstamumo rodikliai (Šaltinis - oficialioji Statistikos departamento informacija)

	Natūrali gyventojų kaita asmenys				
	2010	2011	2012	2013	2014
Lietuvos Respublika	-11444	-10769	-10479	-11626	-9883
Utenos apskritis	-1498	-1468	-1415	-1506	-1342
Anykščių r. sav.	-374	-352	-352	-321	-320
Ignalinos r. sav.	-283	-313	-254	-254	-289
Molėtų r. sav.	-231	-190	-244	-251	-228
Utenos r. sav.	-321	-359	-333	-360	-325
Visagino sav.	-36	-20	-36	-77	-12
Zarasų r. sav.	-253	-234	-196	-243	-168

5 lentelė. Natūrali gyventojų kaita (Šaltinis - oficialioji Statistikos departamento informacija)

	Imigrantai asmenys				Emigrantai asmenys				Neto tarptautinė migracija asmenys			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Lietuvos Respublika	15685	19843	22011	24294	53863	41100	38818	36621	-38178	-21257	-16807	-12327
Utenos apskritis	666	854	902	1066	2309	1873	1869	1643	-1643	-1019	-967	-577
Anykščių r. sav.	104	127	129	158	316	222	274	234	-212	-95	-145	-76
Ignalinos r. sav.	43	63	59	77	176	161	163	122	-133	-98	-104	-45
Molėtų r. sav.	30	63	57	63	155	112	108	84	-125	-49	-51	-21
Utenos r. sav.	195	213	241	290	516	469	441	444	-321	-256	-200	-154
Visagino sav.	240	311	327	363	930	734	736	631	-690	-423	-409	-268
Zarasų r. sav.	54	77	89	115	216	175	147	128	-162	-98	-58	-13

6 lentelė. Tarptautinė migracija (Šaltinis - oficialioji Statistikos departamento informacija)

Visagino miesto vietos veiklos grupė

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

	2010	2011	2012	2013	2014
Lietuva	449,6	461,8	478,3	501,1	527,2
Utenos apskr.	398,1	405,8	416,4	438,2	458,0
Anykščių r.sav.	358,8	369,3	370,1	388,4	411,7
Ignalinos r.sav.	349,9	364,3	371,6	397,4	417,3
Molėtų r.sav.	360,0	360,9	364,3	389,5	414,9
Utenos r.sav.	398,8	407,2	417,9	437,3	453,6
Visagino r.sav.	472,9	485,4	509,2	534,3	555,3
Zarasų r.sav.	337,7	345,5	354,5	367,2	390,1

7 lentelė. Vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis, EUR (Šaltinis - oficialioji Statistikos departamento informacija)

	Registruoti bedarbiai tūkst.				Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis proc.			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Lietuvos Respublika	247,2	216,9	201,3	173	13,1	11,7	10,9	9,5
Utenos apskritis	14,9	13,6	12,9	11,1	16,1	15,1	14,6	12,8
Anykščių r. sav.	3,1	2,8	2,5	2	18,8	17,1	15,5	12,8
Ignalinos r. sav.	2,1	1,9	1,9	1,7	20	18	18,5	17,2
Molėtų r. sav.	1,8	1,7	1,6	1,4	14,9	14,6	13,4	11,8
Utenos r. sav.	3,5	3,2	3,1	2,6	13,1	12,3	12,1	10
Visagino sav.	2,3	2,1	2	1,8	14,2	13,9	14	13,1
Zarasų r. sav.	2,1	1,9	1,8	1,6	19,6	18,6	17,6	15,7

8 lentelė. Registruotų bedarbių skaičius ir bedarbių dalis darbingo amžiaus gyventojų tarpe (Šaltinis - oficialioji Statistikos departamento informacija)

	Valstybinio socialinio draudimo neįgalumo pensiją gaunantys asmenys			
	2011	2012	2013	2014
Lietuvos Respublika	82521	77120	71119	65982
Utenos apskritis	4608	4302	4007	3705
Anykščių r. sav.	1142	1071	1007	938
Ignalinos r. sav.	479	449	418	388
Molėtų r. sav.	612	563	519	466
Utenos r. sav.	1355	1264	1162	1068
Visagino sav.	343	329	317	298
Zarasų r. sav.	677	626	584	547

9 lentelė. Neįgalumo pensiją gaunantys asmenys (Šaltinis - oficialioji Statistikos departamento informacija)

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

	Socialinių paslaugų namuose gavėjai asmenys				Gyventojų skaičius 2015 m. pradžioje	Soc.paslaugas gaunančių skaičius 1000 gyventojų (2014)
	2011	2012	2013	2014		
Lietuvos Respublika	15 022	15 902	16 179	18 083	2 921 262	6,2
Utenos apskritis	867	912	969	1 182	140 170	8,4
Anykščių r. sav.	260	248	263	284	26 393	10,8
Ignalinos r. sav.	98	99	146	113	16 806	6,7
Molėtų r. sav.	168	166	175	340	19 233	17,7
Utenos r. sav.	137	129	129	151	40 454	3,7
Visagino sav.	52	97	117	100	20 249	4,9
Zarasų r. sav.	152	173	139	194	17 035	11,4

10 lentelė. Socialines paslaugas namuose gaunantys asmenys (Šaltinis - oficialioji Statistikos departamento informacija)

Teritorija / metai	Įregistruoti ūkio subjektai, 1000-čiui gyventojų						Veikiantys ūkio subjektai, 1000-čiui gyventojų					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lietuvos Resp.	56,4	59,2	61,6	66,3	71,4	75,3	26,5	28,5	27,8	29,3	30,8	31,8
Utenos apskritis	36,3	37,4	38,7	40,9	43,3	44,6	17,9	19,3	18,1	19,4	20,1	18,1
Anykščių r.sav.	33,9	34,6	36,2	38,4	40,4	42,2	16,3	17,5	16,7	18,5	18,7	17,3
Ignalinos r.sav.	25,4	26,1	26,5	27,6	29,6	30,6	14,3	15,2	14,0	14,6	15,0	12,7
Molėtų r.sav.	33,7	34,6	35,9	39,2	42,4	44,8	17,7	19,2	18,3	19,2	20,1	18,8
Utenos r.sav.	39,2	40,6	41,0	43,0	45,6	46,9	20,6	21,6	20,2	21,3	22,3	20,5
Visaginosav.	49,6	51,7	54,6	57,4	59,9	59,9	19,3	21,5	20,1	22,5	22,8	21,0
Zarasų r.sav.	29,9	31,6	33,0	34,8	36,9	37,9	15,7	17,9	17,1	17,9	18,6	14,4

11 lentelė. 1000-čiui gyventojų tenkantis įregistruotų ir veikiančių įmonių skaičius (Šaltinis - oficialioji Statistikos departamento informacija)

	Vidutinis metinis valstybinio socialinio draudimo pensijas gaunančių asmenų skaičius asmenys				Pokytis %
	2011	2012	2013	2014	
Lietuvos Respublika	1 104 811	1 096 035	1 082 093	1 072 232	-0,9%
Utenos apskritis	63 968	63 177	62 966	62 175	-1,3%
Anykščių r. sav.	13 632	13 381	13 196	12 902	-2,2%
Ignalinos r. sav.	8 756	8 552	8 620	8 415	-2,4%
Molėtų r. sav.	9 393	9 234	9 137	8 925	-2,3%
Utenos r. sav.	17 563	17 436	17 117	16 983	-0,8%
Visagino sav.	6 280	6 448	6 689	6 871	2,7%
Zarasų r. sav.	8 344	8 128	8 207	8 078	-1,6%

12 lentelė. Vidutinis metinis socialinio draudimo pensijas gaunančių asmenų skaičius (Šaltinis - oficialioji Statistikos departamento informacija)

Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal socialines grupes	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Vietų (paslaugų gavėjų) skaičius 2014 m.
Socialinės globos namai			
Suaugusieji	Visagino socialinių paslaugų centro Socialinės globos senyvo amžiaus žmonėms ir suaugusiems žmonėms su negalia	Visagino savivaldybės biudžetinė įstaiga	30 (41)
Suaugusieji asmenims su proto negalia	Visagino socialinės globos namai	LR SADM	170
Be tėvų globos likę vaikai	Visagino paramos vaikui centro Vaikų globos namai	Visagino savivaldybės biudžetinė įstaiga	30 (35)
Laikino gyvenimo namai			
Socialinės rizikos asmenys	Visagino socialinių paslaugų centro Nakvynės namai	Visagino savivaldybės biudžetinė įstaiga	16 (31)
Socialinės rizikos šeimos	Visagino socialinių paslaugų centro Laikino gyvenimo smurtą šeimoje patyrusiems asmenims skyrius	Visagino savivaldybės biudžetinė įstaiga	8 (6)
Dienos socialinės globos centrai			
Senyvo amžiaus asmenys, senyvo amžiaus asmenys su negalia	Visagino socialinių paslaugų centro Bendruomenės centras	Visagino savivaldybės biudžetinė įstaiga	10 (0)
Vaikai su negalia	Visagino paramos vaikui centro Vaikų su negalia dienos socialinės globos skyrius	Visagino savivaldybės biudžetinė įstaiga	20 (24)
Bendruomeninės įstaigos			
Socialiai pažeidžiami bendruomenės nariai	Visagino socialinių paslaugų centro Bendruomenės centras	Visagino savivaldybės biudžetinė įstaiga	140
Kitos socialinių paslaugų įstaigos			
Suaugusieji asmenys su negalia, senyvo amžiaus asmenys, vaikai su negalia ir jų šeimos	Visagino socialinių paslaugų centro Pagalbos į namus skyrius	Visagino savivaldybės biudžetinė įstaiga	70 (79)
Socialinės rizikos vaikai / šeimos	Visagino socialinio paslaugų centro Paramos šeimai skyrius	Visagino savivaldybės biudžetinė įstaiga	94 (175)

13 lentelė. Socialinių paslaugų infrastruktūra Visagino savivaldybėje (Šaltinis - Visagino savivaldybės informacija)

Priedas Nr.2. Visagino miesto VVG teritorijos PEST analizė

Veiksniai	Teigiami	Neigiami
Teisiniai ir politiniai	<p>Parengti apskrities ir Visagino savivaldybės bendrieji ir strateginiai planai sudaro galimybę planuoti Visagino miesto VVG teritorijos ekonominę ir socialinę plėtrą.</p> <p>Parengta strategija "Lietuva 2030" sudaro galimybę planuoti projektų įgyvendinimą 2014-2020 metams ir regiono bei savivaldybės lygmeniu.</p> <p>2014-2020 metų periodui parengta ir įgyvendinama bendruomenės inicijuojamos vietos plėtros miestuose programa, kurioje dalyvauja ir Visagino miesto VVG.</p> <p>Bendruomenių inicijuojamoms vietos plėtros strategijoms įgyvendinti skirta 50 mln. Lt lėšų (lėšas administruos Vidaus reikalų ministerija).</p> <p>2014 m. parengta ir šiame ES struktūrinių fondų finansavimo laikotarpyje planuojama įgyvendinti Visagino savivaldybės įvaizdžio formavimo ir investicijų pritraukimo galimybių studija, padėsianti formuoti Visagino įvaizdį bei didinti miesto patrauklumą investicijoms.</p> <p>2013 m. Visagino savivaldybės taryba pritarė Visagino technologijų ir energetikos parko įsteigimui Visagino savivaldybės Karlių kaime.</p>	<p>Vidaus reikalų ministro įsakymu „Dėl tikslinių teritorijų išskyrimo iš miestų, turinčių nuo 6 iki 100 tūkst. gyventojų, ir mažesnių savivaldybių centrų“ Visagino miesto VVG nepatenka į sąrašą tikslinių prioritetinių teritorijų, kurios gali tikėtis ES paramos prioriteto tvarka.</p>

Ekonominiai	<p>Visagino mieste sudaromos palankios teritorinės ir infrastruktūrinės sąlygos vystyti gamybą - tobulinama ir vystoma esama infrastruktūra.</p> <p>Miesto VVG teritorijoje veikia Visagino technologijos ir verslo profesinio mokymo centras (VTVPMC), kuriame rengiami įvairaus profilio elektros įrenginius aptarnaujantys darbuotojai, automatinių sistemų eksploatavimo mechatronikai.</p> <p>Pagal planuojamą įgyvendinti miesto įvaizdžio kūrimo strategiją, kuriamas naujas miesto įvaizdis: Visaginas – energetikos kompetencijų centras.</p> <p>Visagino mieste veikia Ignalinos AE regiono verslo inkubatorius, teikiantis konsultavimo, mokymo ir informavimo paslaugas region verslininkams bei investuotojams.</p> <p>Planuojama, kad Visagino technologijų ir energetikos parke bus kuriamas energetinių technologijų klasteris, bus įgyvendinami edukaciniai ir moksliniai projektai bendradarbiaujant su kitų šalių inovacijos centrais bei technologijų parkais.</p> <p>Visagine yra geležinkelio atkarpa Naujoji Vilnia-Turmantas-Daugpilis, naudojama krovinių gabenimui.</p>	<p>Nemaža dalis teritorijų yra apleistos ir ne itin patraulios investuotojams.</p> <p>Nepakankamai išvystytas viešbučių tinklas, mažas apgyvendinimo vietų skaičius, nėra konferencijoms organizuoti reikalingos infrastruktūros - nėra galimybių vystyti grupių turizmą.</p> <p>Mažas įmonių verslumas ir konkurencingumas.</p> <p>Vyrauja smulkios įmonės, kuriose nėra galimybių įdarbinti didenio skaičiaus žmonių.</p> <p>Pastoviai mažėjantis uždaromą Ignalinos atominę elektrinę aptarnaujančių žmonių skaičius (didėjanti kvalifikuotų darbuotojų bedarbystė).</p>
Socialiniai ir kultūriniai	<p>Pakankamas bendrojo lavinimo mokyklų ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų, teikiančių kokybiškas mokymo paslaugas, skaičius.</p> <p>Visagino technologijos ir verslo profesinio mokymo centras bendradarbiauja su universitetais, kolegijomis, gimnazijomis, bendrojo lavinimo ir profesinėmis mokyklomis.</p> <p>Gerai išplėta sporto infrastruktūra.</p> <p>Mieste gausu tautines mažumas vienijančių saviveiklos organizacijų, organizuojama daug kultūrinių renginių.</p>	<p>Didelė ilgalaikių bedarbių ir socialinės pašalpos gavėjų dalis.</p> <p>Dėl emigracijos ir mažėjančio gimstamumo mažėjantis gyventojų skaičius ir darbingo amžiaus asmenų mažėjimas.</p> <p>IAE veiklos ir uždarymo meigiamos socialinės, psichologinės, ekonominės ir pan. problemos.</p> <p>Visagino miesto VVG teritorijoje didžioji dalis gyventojų yra atvykę iš kitų šalių, savivaldybėje gyvena 43 tautybių žmonės.</p> <p>Visaginas - išskirtinis miestas su savo tautine, kultūrine specifika bei mentalitetu.</p> <p>Kyla pakankamai daug socialinių ir inetracijos į šalies gyvenimą problem.</p> <p>Nemaža dalis gyventojų neturi reikalingų valstybinės kalbos įgūdžių.</p>

<p>Gamtiniai, geografiniai ir aplinkosauginiai</p>	<p>Visagino savivaldybės teritorija ribojasi su Latvija ir Baltarusija. Gausūs ir švarūs gamtiniai išteklių - ežerai, miškai, natūralus gamtovaizdis. Centralizuotai tiekiamas aukštos kokybės geriamas vanduo, atitinkantis higienos normas.</p>	<p>Vandens tiekimo, nuotekų, šilumos tiekimo ir atliekų tvarkymo infrastruktūra nusidėvėjusi, reikalaujanti renovacijos. Neišplėtotą dviračių takų sistema. Visagino savivaldybės teritorijoje esantys stambūs branduoliniai objektai (kietųjų radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir saugojimo kompleksas, panaudoto branduolinio kuro laikina saugykla, labai mažo aktyvumo radioaktyviųjų atliekų kapinynas ir saugykla).</p>
<p>Technologiniai</p>	<p>Vienas didžiausių Lietuvos Respublikoje IT naudojančių gyventojų skaičius. Nemaža dalis gyventojų turi specifinį energetikos srities aukštąjį išsilavinimą. Palanki terpė vystyti IT naudojančias įmones, plėtoti robotikos srities verslus (yra pakankamai laisvų komercinės ir gamybinės paskirties pastatų).</p>	<p>Esama technologijų plėtra neužtikrina įmonių konkurencingumo šalies ir pasaulinėje rinkoje.</p>

Priedas Nr.3. SSGG analizė

Visagino miesto VVG teritorijos stiprybės

	Apibūdinimas	Reitingavimas	Nuoroda į išvalgą pagrindžiančią informaciją
1.	Didžiausias gimstamumas 1000-čiui gyventojų Utenos apskrityje, viršijantis analogiškus Lietuvos gimstamumo rodiklius	5	Statistinė informacija, 4 lentelė
2.	Didesnis, nei Utenos apskrities ir Lietuvos vidurkis darbo užmokesčio vidurkis.	5	Statistinė informacija, 7 lentelė
3.	Daugiau nei penktadalis jaunų bedarbių - su aukštauju išsilavinimu	5	2015 m. rugsėjo mėnesį Utenos teritorinės darbo biržos atliktos apklausos duomenys (20 psl.)
4.	Gerai etiniai ryšiai su Rytai (Rusija, Baltarusija), kurie gali padėti plėtojant verslumą ir kultūrinius ryšius	5	SSGG formulavimo darbo grupės pozicija
5.	Didelis gyventojų, bendruomenės ir organizacijų aktyvumas bei sukaupta nevyriausybinė organizacijų patirtis rengiant ir įgyvendinant ES fondų finansuojamus projektus, pritraukiant į veiklas savanorius	5	SSGG formulavimo darbo grupės pozicija
6.	Bendradarbiavimui su visuomene ir nevyriausybinėmis organizacijomis atvira savivalda ir reali gyventojų galimybė paveikti vietos politikų sprendimus	5	SSGG formulavimo darbo grupės pozicija
7.	Utenos regiono plane patvirtintas SMART parko kūrimas, atlikta energetikos kompetencijos miesto galimybių studija	5	Utenos regiono plėtros 2014-2020 planas
8.	Didelė pramonėje dirbančių darbuotojų dalis	4	Statistikos departamento duomenys, 7 pav., 17 psl.
9.	Ekologiška, švari ir graži aplinka (miškai, ežerai), palanki vystyti turizmo infrastruktūrą	4	Utenos regiono plėtros 2014-2020 planas
10.	Vietos gyventojų tolerancija tautinėms mažumoms, pagarba visoms religijoms bei sąlygos įvairių tautų etninės kultūros sklaidai, senųjų kultūros tradicijų, papročių populiarinimui	4	SSGG formulavimo darbo grupės pozicija
11.	Miesto kompaktiškumas bei esama infrastruktūra, žemos nekilnojamojo turto kainos	4	Visagino m. savivaldybės socialinės ir ekonominės būklės apžvalga
12.	Miestas turi pilną, pakankamai pigų socialinį paketą (darželius, pigų būstą, soc.įstaigas) būsimiems darbuotojams, reikalingą efektyviam verslo vystymui bei investicijoms pritraukti	4	Visagino m. savivaldybės socialinės ir ekonominės būklės apžvalga
13.	Aukšta gyventojų kompetencija energetikos srityje	4	Visagino m. savivaldybės socialinės ir ekonominės būklės apžvalga

14.	Mieste išvystytos IT technologijos, yra šviesolaidinis internetas ir daug žmonių, kompetentingų IT technologijų srityje	4	SSGG formulavimo darbo grupės pozicija
15.	Mieste veikiant stiprios socialines paslaugas teikiančios įstaigos, turinčios socialinių paslaugų teikimo namuose patirties	4	Visagino m. savivaldybės socialinės ir ekonominės būklės apžvalga
16.	Aktyvus kūrybiškas jaunimas bei sukaupta geroji savanorystės praktika, sėkminga patirtis skatinant savanorystę - "Metų savanorių nominacijos"	3	SSGG formulavimo darbo grupės pozicija
17.	Stiprus verslo technologijų profesinio mokymo centras	3	Visagino m. savivaldybės socialinės ir ekonominės būklės apžvalga

Visagino miesto VVG teritorijos silpnybės

	Apibūdinimas	Reitingavimas	Nuoroda į išvalgą pagrindžiančią informaciją
1.	Šalia Visagino miesto VVG teritorijos esantis branduolinių atliekų sąvartynas	5	Utenos regiono plėtros 2014-2020 planas
2.	Didelė gyventojų emigracija (daugiausia gyventojų prarandantis Lietuvos savivaldybė)	5	Statistinė informacija, 6 lentelė
3.	Sparčiai mažėja jaunimo dalis gyventojų sudėtyje (mažiausią jaunimo dalį turinti savivaldybė)	5	Statistinė informacija, 2 lentelė
4.	Mažėjantis darbingo amžiaus gyventojų skaičius	5	Statistinė informacija, 2 lentelė
5.	Vienas didžiausių Lietuvoje medianinis gyventojų amžius	5	Statistikos departamento duomenys, 5 pav., 15 psl.
6.	Didesnis nei Lietuvos vidurkis nedarbas	5	Statistinė informacija, 8 lentelė
7.	Didelė jaunimo bedarbystė (ypač - jaunų moterų tarpe)	5	Teritorinės darbo biržos informacija, 20 psl.
8.	Kas trečias bedarbis neturi darbo patirties	5	2015 m. rugsėjo mėnesį Utenos teritorinės darbo biržos atliktos apklausos duomenys (20 psl.)
9.	Didelė ekonomiškai neaktyvių gyventojų dalis	5	2011 m. visuotinio gyventojų surašymo duomenys, 22 psl.
10.	Nepakankamas ir žemas verslininkų bei NVO gebėjimas apiforminti projektus, pristatyti savo idėjas	4	SSGG formulavimo darbo grupės pozicija
11.	Nėra bendruomenių ir nevyriausybinių organizacijų veiklą koordinuojančios organizacijos savivaldybėje	4	SSGG formulavimo darbo grupės pozicija
12.	Kai kurių socialinių paslaugų perkėlimas į apskritį (centralizavimas)	4	SSGG formulavimo darbo grupės pozicija
13.	Kvalifikuotų kai kurių sričių specialistų (pvz., vaikų psichiatro, dėstytojų ir pan.) stoka bei ribotos galimybės juos pritraukti	4	Visagino m. savivaldybės socialinės ir ekonominės būklės apžvalga
14.	Nevienalytė tautiniu požiūriu gyventojų struktūra (52%	4	Visuotinio gyventojų surašymo

Visagino miesto vietos veiklos grupė

	gyventojų - rusai)		duomenys, 6 pav., 16 psl.
15.	Menki gyventojų valstybinės kalbos įgūdžiai (kai kuriais atvejais - ir ribotas kalbos mokėjimas) ir nemokamų valstybinės kalbos įgūdžių įtvirtinimo programų nebuvimas	4	Visagino m. savivaldybės socialinės ir ekonominės būklės apžvalga
16.	Įsitvirtinęs neigiamas miesto, kaip potencialaus tautinių mažumų problemų šaltinio, įvaizdis	4	SSGG formulavimo darbo grupės pozicija
17.	Ribotos bedarbių kvalifikacijos kėlimo ir mokymo galimybės	4	SSGG formulavimo darbo grupės pozicija
18.	Daugiau nei Lietuvos vidurkis vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose	4	Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys, 24 psl.
19.	Didesnė nei Utenos apskrityje ir Lietuvos Respublikoje išankstinę senatvės pensiją gaunančių asmenų dalis	4	Statistikos departamento informacija, 14 pav. 23 psl.
20.	Kai kurių infrastruktūros objektų nepatenkinama būklė, reikalaujanti renovacijos	3	Visagino m. savivaldybės socialinės ir ekonominės būklės apžvalga
21.	Bendruomenės saviizoliacija ir atsiribojimas nuo aktyvaus dalyvavimo šalies gyvenime	3	SSGG formulavimo darbo grupės pozicija
22.	Savivaldybė nepatraukli investicijoms dėl geografinės padėties (logistika), nutolusi nuo centro	3	Visagino m. savivaldybės socialinės ir ekonominės būklės apžvalga
23.	Nevyriausybiniams organizacijoms organizuoti veiklą trukdo finansiniai sunkumai, atsakomybės stoka, silpna organizacija, žinių, patirties trūkumas	3	SSGG formulavimo darbo grupės pozicija
24.	Mažėjantis steigiamų įmonių skaičius, jaunimo verslumo stoka	3	Statistinė informacija, 11 lentelė
25.	Augantis socialines paslaugas namuose gaunančių asmenų skaičius	3	Statistinė informacija, 10 lentelė
26.	Augantis socialinių pašalpų gavėjų skaičius	3	Statistinė informacija, 12 lentelė
27.	Jaunimo aktyvumo darbo rinkoje stoka bei ribotos galimybės jaunoms šeimoms ir aukštąjį išsilavinimą įgijusiems specialistams įsitvirtinti vietovėje	3	Teritorinės darbo biržos informacija, 20 psl.
28.	Neišvystyta turizmo paslaugų infrastruktūra	3	Visagino m. savivaldybės socialinės ir ekonominės būklės apžvalga
29.	Prasta turizmo paslaugų ir informacijos sklaidos kokybė	3	Visagino m. savivaldybės apklausa, 29 psl.

Visagino miesto VVG teritorijos grėsmės

	Apibūdinimas	Reitingavimas
1.	Dėl mažesnio nei planuota ES finansavimo spartesnis nei numatyta Ignalinos AE uždarymas ir bedarbių gretas ženkliai papildantys darbingo amžiaus gyventojai	5
2.	Socialinės rizikos šeimoms teikiamų paslaugų išbraukimas iš prioritetinių veiklų	5
3.	Politinio sprendimo nepriėmimas dėl naujos atominės statybos, bloginantis socialinį klimatą, didinantis gyventojų nepastovumo jausmą	5
4.	Apatiškas jaunimo, nematančio savo veiklos perspektyvų, požiūris ir mažėjantis socialinis aktyvumas	5
5.	Gyventojų nusivylimas gyvenimo kokybe ir dar labiau auganti migracija	4

Visagino miesto vietos veiklos grupė

6.	Nekilnojamojo turto žema kaina pritraukia asocialius asmenis iš kitų miestų, todėl sparčiau daugėja socialinių problemų	4
7.	Valstybės finansinės paramos nebuvimas dėl pasikeitusių prioritetų	4
8.	Gyventojų identiteto praradimas ir požiūris, kad jie nesijaučia mieste "kaip namie", nors ir nesiruošia išvažiuoti	4
9.	Augantis nekvalifikuotų ir menkiau apmokamų darbo vietų skaičius	4
10.	Dėl esamos infrastruktūros ir mažėjančio gyventojų skaičiaus valstybės mastu priimtas sprendimas apgyvendinti mieste reikšmingą dalį pabėgėlių	4
11.	Augantis nusikalstamumas bei dėl nesaugumo mažėjančios investicijos.	4
12.	Dėl kitų regionų aktyvios ekonominės plėtros mažėjantis vietovės investicinis patrauklumas	3

Visagino miesto VVG teritorijos galimybės

	Apibūdinimas	Reitingavimas
1.	Bendradarbiavimo su užsienio partneriais užmezgimas bei partnerystės pagrindu pagrįsta vietovės plėtra	5
2.	Oficialiai kaip juridiniai asmenys registruotos bendruomenės įgyja galimybę gauti ES fondų paramą	5
3.	Bendros infrastruktūros, vienijančios Visagine veikiančias NVO, kūrimas (bendruomenės namų, kur galėtų veikti NVO, steigimas).	5
4.	Nebaigtų statyti ir apgriuvusių pastatų sutvarkymas ir pritaikymas bendruomenės reikmėms mieste	5
5.	Informacinių centrų, kuriuose būtų galima stažuotis pagal specialybę (ypač - energetikos srities), steigimas	4
6.	Kultūros įstaigų patrauklumo didinimas ir renovacija	4
7.	Verslo skatinimo programų įgyvendinimas (viena iš galimybių - ūkininkų turgelio atidarymas)	4
8.	Vystyti sportą - miesto prioritetinę kryptį (sportininkų rengimas ir infrastruktūra, rinktinių treniruočių stovyklos)	4
9.	Edukacinių programų ir turizmo plėtotė bei infrastruktūros kūrimas, edukaciniam turizmui reikalingų kompetencijų stiprinimas	4
10.	Naujos Visagino atominės elektrinės statyba	4
11.	Pritraukti jaunimą nuo 16 metų į visuomeninių organizacijų veiklas bei savanorystės - kaip pirmosios darbo patirties įvirtinimas	4
12.	Visuomeninių organizacijų kompetencijų ir veiklos galimybių stiprinimas mieste, pilietiškumo ir tautinio identiteto ugdymas	4

Priedas Nr.4. Visagino vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. atitiktis kitiems regioninio planavimo dokumentams

Visagino miesto vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. tikslai, uždaviniai	Visagino savivaldybės 2016-2022 m. strateginio plėtros plano prioritetai, tikslai, uždaviniai (atitikmuo)	Utenos regiono 2014-2020 metų integruoto plėtros plano prioritetai, tikslai, uždaviniai (atitikmuo)
<p>1. TIKSLAS. Sukurti naujas, plėtoti esamas bei teikti socialines ir sociokultūrinės paslaugas socialinę atskirtį patiriančių darbingo amžiaus Visagino miesto gyventojų socialinei atskirčiai mažinti.</p>	<p>2.1. TIKSLAS. Socialinės rizikos židinių formavimosi prevencija, bendruomenės socialinės integracijos ir socialinių paslaugų prieinamumo didinimas.</p>	<p>3.2. TIKSLAS. Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas</p>
<p>1.1. uždavinys. Teikti socialines paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems darbingiems gyventojams ar jų šeimos nariams, kurie dėl amžiaus, neįgalumo ar kitų priežasčių negali savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir pilnavertiškai dalyvauti visuomenės gyvenime.</p>	<p>2.1.1. uždavinys. Mažinti socialinę atskirtį ir skatinti pažeidžiamos bendruomenės socialinę integraciją. 2.1.2. uždavinys. Plėtoti socialinių paslaugų, pritaikytų savivaldybės gyventojų poreikiams, sistemą.</p>	<p>3.2.3. uždavinys. „Plėtoti socialinių paslaugų infrastruktūrą ir socialinio būsto fondą bei didinti jų prieinamumą</p>
<p>1.2. Teikti sociokultūrinės paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems darbingiems asmenims didinant jų socialinę integraciją.</p>	<p>2.1.1. uždavinys. Mažinti socialinę atskirtį ir skatinti pažeidžiamos bendruomenės socialinę integraciją. 2.4.3. uždavinys. Ugdyti gyventojų pilietiškumą ir puoselėti tautinių bendruomenių identitetą.</p>	<p>3.2.3. uždavinys. „Plėtoti socialinių paslaugų infrastruktūrą ir socialinio būsto fondą bei didinti jų prieinamumą</p>
<p>2. TIKSLAS. Didinti Visagino m. gyventojų įsidarbinimo galimybes įgyvendinant neformaliojo ugdymo, praktinių darbo įgūdžių tobulinimo bei profesinio orientavimo programas.</p>	<p>1.1. TIKSLAS. Tolygi verslo plėtra ir galimybių investicijoms formavimas.</p>	<p>2.2. TIKSLAS. Darnaus išteklių naudojimo skatinimas 3.1. TIKSLAS. Mokymosi visą gyvenimą ir kūrybiškumo skatinimas</p>
<p>2.1. uždavinys. Sudaryti palankias sąlygas neaktyviems darbingo amžiaus Visagino miesto gyventojams įgyti ir / ar tobulinti darbo rinkos poreikius atitinkančius</p>	<p>1.1.5. uždavinys. Kvalifikuotos darbo jėgos ir potencialo formavimas.</p>	<p>3.1.2. uždavinys. Plėtoti neformalaus ugdymosi galimybes.</p>

profesinius bei praktinius darbo įgūdžius, didinančius šios tikslinės grupės įsidarbinimo galimybes.		
2.2. Sudaryti palankias sąlygas neaktyvių darbingo amžiaus gyventojų užimtumui didinti, kuriant ir įgyvendinant ne pilnos darbo dienos ir darbo namuose skatinimo programas.	1.1.1. uždavinys. Sudaryti sąlygas inovatyviai pramonei ir verslui vystyti Visagino savivaldybėje. 1.1.4. uždavinys. Formuoti efektyviai veikiančią verslo paramos sistemą, skatinant verslumą ir gyventojų užimtumą.	2.3.1. uždavinys. Sukurti infrastruktūrą ir palankią aplinką vidaus ir užsienio investuotojams 2.3.2. uždavinys. Skatinti bendruomeninį-socialinį verslą
3. TIKSLAS. Sudaryti palankias sąlygas naujų įmonių steigimui bei jų plėtrai, įskaitant savarankišką darbą, paremtą lanksčiomis darbo sąlygomis.	1.1. TIKSLAS. Tolygi verslo plėtra ir galimybių investicijoms formavimas.	2.3 TIKSLAS. Ugdyti gyventojų bendruomeniškumą, pilietiškumą ir lyderystę
3.1. Teikti neaktyviems darbingo amžiaus gyventojams arba darbingiems gyventojams, kurių pajamos neviršija namų ūkio skurdo ribos, taip pat verslininkams, kurie yra pradėję vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdyti ūkinę komercinę veiklą ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose bei tokių įmonių darbuotojams kompleksinę pagalbą verslo kūrimui (įskaitant savarankišką darbą pradedančius asmenis) ar pradedamo verslo plėtojimui.	1.1.1. uždavinys. Sudaryti sąlygas inovatyviai pramonei ir verslui vystyti Visagino savivaldybėje. 1.1.4. uždavinys. Formuoti efektyviai veikiančią verslo paramos sistemą, skatinant verslumą ir gyventojų užimtumą.	2.3.1. uždavinys. Sukurti infrastruktūrą ir palankią aplinką vidaus ir užsienio investuotojams 2.3.2. uždavinys. Skatinti bendruomeninį-socialinį verslą.

Priedas Nr.5. Bendradarbiavimo su Zarasų VVG sutarties kopija

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

Priedas Nr.6. Visagino savivaldybės tarybos pritarimo Visagino miesto vietos plėtros strategijai 2016-2022 m. kopija

Visagino miesto vietos veiklos grupė

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

Priedas Nr.7. Visagino miesto VVG visuotinio narių susirinkimo kopija

Visagino miesto vietos veiklos grupė

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

Priedas Nr.8. Utenos regiono plėtros tarybos sprendimo kopija

Visagino miesto vietos veiklos grupė

Priedas Nr.9. Visagino vietos plėtros strategijos 2016-2022 m. viešinimo priemonės

Priedas Nr.10. Lėšų poreikio pagrindimas strategijos veiksmams įgyvendinti.

1. TIKSLAS: Sukurti naujas, plėtoti esamas bei teikti socialines ir sociokultūrinės paslaugas socialinę atskirtį patiriančių darbingo amžiaus Visagino miesto gyventojų socialinei atskirčiai mažinti.

Bendri reikalavimai pagal tikslą: tinkamos finansuoti išlaidos yra projekto veiklas vykdančio personalo darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos už laiką, dirbtą vykdant projekto veiklas. Nurodytos išlaidos yra tinkamos finansuoti tik kaip projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) nuosavas įnašas. Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos neturi viršyti atitinkamos specializacijos ir kvalifikacijos darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio.

Projekto administravimo išlaidos: iki 20 proc. visų projekto tinkamų finansuoti išlaidų.

Pagal tikslą numatomos remti veiklos:

1. Bendruomenės inicijuojamos veiklos, skirtos mažinti vietos plėtos strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojų esamą socialinę atskirtį:

1.1. bendrųjų socialinių paslaugų (pvz., *maitinimo, transporto, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo, sociokultūrinių, savipagalbos grupių*), specialiųjų socialinės priežiūros paslaugų (*pagalbos į namus, psichosocialinės ir intensyvios krizių įveikimo pagalbos, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo*) ir kitų reikalingų paslaugų socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams teikimas;

1.2. informacijos apie įvairiose organizacijose prieinamas socialines ir kitas reikalingas paslaugas sklaida socialinę atskirtį patiriantiems gyventojams ir tarpininkavimas šias paslaugas gaunant;

2. Bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų, reikalingų veiklų vykdymui, vietos plėtos strategijos ir (ar) jai įgyvendinti skirtų projektų tikslų pasiekimui užtikrinti, kūrimas ir palaikymas;

3. Gyventojų savanoriškos veiklos skatinimas, atlikimo organizavimas ir savanorių mokymas, remiama tiek, kiek reikalinga veiklomis vykdyti.

1.1. UŽDAVINYS: Teikti socialines paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems darbingiems gyventojams ar jų šeimos nariams, kurie dėl amžiaus, neįgalumo ar kitų priežasčių negali savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir pilnavertiškai dalyvauti visuomenės gyvenime:

	Finansavimo poreikis: iki (Eur)	Projektų skaičius	Dalyvių skaičius (MIN)	Tinkamos finansuoti išlaidos (Eur)
1.1.1. VEIKSMAS: Teikti bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas (asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimo, pagalbos į namus, psichosocialinės pagalbos, socialinių įgūdžių ugdymo ir	15.000	1	5	1. patalpų nuomos išlaidos: iki 1500 Eur; 2. baldų, įrangos įsigijimo ir nuomos, tikslių transporto priemonių nuomos išlaidos: iki 1700 Eur; 3. kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos; iki 1500 Eur; 4. trumpalaikio ir ilgalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos: iki 1000 Eur; 5. informacijos (apie įvairiose organizacijose prieinamas socialines ir kitas reikalingas paslaugas) sklaidos priemonių rengimo ir vykdymo išlaidos: iki 1000 Eur; 6. savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidos: iki 1000 Eur;

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

palaikymo ir kt.) socialinę atskirtį patiriantiems darbingiems gyventojams.				7. vykdančio personalo kelionių, dalyvavimo renginiuose išlaidos, tarpininkaujant soc. paslaugų gavime: iki 500 Eur; 8. projekto veiklų dalyvių kelionių, dalyvavimo renginiuose išlaidos: iki 500 Eur; 9. veikloms vykdyti reikalingų transporto priemonių, patalpų eksploatavimo išlaidos: iki 3000 Eur; 10. išlaidos privalomiems informavimo apie projektą veiksams atlikti - iki 300 Eur; 11. projekto administravimo išlaidos: iki 3000 Eur.
1.1.2. VEIKSMAS: Sukurti ir įgyvendinti socialinių įgūdžių tobulinimo programas tikslinėms gyventojų grupėms, siekiant ugdyti bendravimo, namų ūkio tvarkymo, higienos, požiūvio finansų valdymo, pozityvaus vaikų auklėjimo ir pan. gebėjimus.	15.000	1	5	1. patalpų nuomos išlaidos - iki 1500 Eur; 2. baldų, įrangos įsigijimo ir nuomos, tikslinių transporto priemonių nuomos išlaidos: iki 3000 Eur; 3. kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos: iki 1000 Eur; 4. trumpalaikio ir ilgalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos: iki 3000 Eur; 5. savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidos: iki 2200 Eur; 6. projekto veiklų dalyvių kelionių, dalyvavimo renginiuose išlaidos: iki 500 Eur; 7. veikloms vykdyti reikalingų transporto priemonių, patalpų eksploatavimo išlaidos: iki 500 Eur; 8. išlaidos privalomiems informavimo apie projektą veiksams atlikti - iki 300 Euro; 9. projekto administravimo išlaidos: iki 3000 Eur.
1.1.3. VEIKSMAS: Sukurti ir teikti paslaugas (atokvėpio, konsultavimo, informavimo, bendravimo) darbingo amžiaus socialinę atskirtį patiriančioms mamoms, siekiant didinti jų integraciją, mažinti izoliaciją, didinti savirealizaciją bei pasirengimą grįžti į darbo rinką.	15.000	1	5	1. patalpų nuomos išlaidos - iki 1500 Eur; 2. baldų, įrangos įsigijimo ir nuomos, tikslinių transporto priemonių nuomos išlaidos: iki 2200 Eur; 3. kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos: iki 1500 Eur; 4. trumpalaikio ir ilgalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos: iki 3000 Eur; 5. informacijos (apie įvairiose organizacijose prieinamas socialines ir kitas reikalingas paslaugas) sklaidos priemonių rengimo ir vykdymo išlaidos: iki 500 Eur; 6. savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidos: iki 1000 Eur; 7. projekto veiklų dalyvių kelionių, dalyvavimo renginiuose išlaidos: iki 500 Eur; 8. veikloms vykdyti reikalingų transporto priemonių, patalpų eksploatavimo išlaidos: iki 1500 Eur; 9. išlaidos privalomiems informavimo apie projektą veiksams atlikti - iki 300 Eur; 10. projekto administravimo (projekto valdymo, pirkimų vykdymo, mokėjimo prašymų, ataskaitų rengimo, informacijos įgyvendinančiajai institucijai teikimas ir pan.) išlaidos: iki 3000 Eur.
1.1.4 VEIKSMAS: Teikti informavimo ir tarpininkavimo paslaugas gaunant bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas sukuriant ir palaikant nevyriausybiinių organizacijų tinklaveiką.	15.000	1	5	1. patalpų nuomos išlaidos - iki 1500 Eur; 2. baldų, įrangos įsigijimo ir nuomos, tikslinių transporto priemonių nuomos išlaidos: iki 2200 Eur; 3. kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos: iki 1500 Eur; 4. trumpalaikio ir ilgalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos: iki 2000 Eur; 5. savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidos: iki 1000 Eur; 6. projekto veiklų dalyvių kelionių, dalyvavimo renginiuose išlaidos: iki 500 Eur; 7. veikloms vykdyti reikalingų transporto priemonių, patalpų eksploatavimo išlaidos: iki 2500 Eur; 8. išlaidos privalomi (informacinio plakato išlaidos): iki 300 Eur; 9. projekto administravimo išlaidos: iki 3000 Eur; 10. informacijos sklaidos priemonių rengimo ir vykdymo išlaidos: iki 500 Eur.
1.1.5 VEIKSMAS: Organizuoti krizių įveikimo paslaugoms teikti savanorystės pagrindu veikiančias savipagalbos grupes, siekiant mažinti darbingų asmenų socialinę atskirtį.	30.000	2	10	Išlaidos 1 projektui iki 15 000 Eur: 1. patalpų nuomos išlaidos - iki 1500 Eur; 2. baldų, įrangos įsigijimo ir nuomos, tikslinių transporto priemonių nuomos išlaidos: iki 1500 Eur; 3. kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos: iki 2000 Eur; 4. trumpalaikio ir ilgalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos: iki 2000 Eur; 5. informacijos (apie įvairiose organizacijose prieinamas socialines ir kitas reikalingas paslaugas) sklaidos priemonių

				<p>rengimo ir vykdymo išlaidos: iki 500 Eur; 6. savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidos: iki 2700 Eur; 7. veikloms vykdyti reikalingų transporto priemonių, patalpų eksploatavimo išlaidos: iki 1500 Eur; 8. išlaidos privalomiems informavimo apie projektą veiksams atlikti - iki 300 Eur; 9. projekto administravimo išlaidos: iki 3000 Eur.</p>
1.2. UŽDAVINYS: Teikti sociokultūrinės paslaugas socialinę atskirtį patiriantiems darbingiems asmenims, didinant jų socialinę integraciją.				
1.2.1. VEIKSMAS: Sukurti ir įgyvendinti valstybinės kalbos įgūdžių tobulinimo programą, skirtą tikslinės grupės asmenims, kurie dėl nepakankamų valstybinės kalbos įgūdžių turi mažesnes bendravimo, asmenybės tobulinimo bei įsidarbinimo galimybes ir patiria socialinę izoliaciją.	16.000	1	10	<p>1. baldų, įrangos įsigijimo ir nuomos, tikslinių transporto priemonių nuomos išlaidos: iki 2000 Eur; 2. kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos: iki 1600 Eur ; 3. trumpalaikio ir ilgalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos: iki 3000 Eur; 4. savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidos: iki 1000 Eur; 5. projekto veiklų dalyvių kelionių, dalyvavimo renginiuose išlaidos: iki 3000 Eur; 6. veikloms vykdyti reikalingų transporto priemonių, patalpų eksploatavimo išlaidos: iki 2100 Eur; 7. išlaidos privalomiems informavimo apie projektą veiksams atlikti - iki 300 Eur; 8. projekto administravimo išlaidos: iki 3000 Eur.</p>
1.2.2. VEIKSMAS: Organizuoti edukacines-pažintines programas tautinių mažumų savirealizacijai ir savitumui atskleisti, siekiant didinti marginalių bendruomenės grupių integraciją.	18.000	1	5, iš kurių bent viena s - neįgalus	<p>1. patalpų nuomos išlaidos - iki 1500 Eur; 2. baldų, įrangos įsigijimo ir nuomos, tikslinių transporto priemonių nuomos išlaidos: iki 3000 Eur; 3. kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos: iki 2000 Eur; 4. trumpalaikio ir ilgalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos: iki 3000 Eur; 5. savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidos: iki 2200 Eur; 6. projekto veiklų dalyvių kelionių, dalyvavimo renginiuose išlaidos: iki 2000 Eur; 7. veikloms vykdyti reikalingų transporto priemonių, patalpų eksploatavimo išlaidos: iki 1000 Eur; 8. išlaidos privalomiems informavimo apie projektą veiksams atlikti - iki 300 Eur; 9. projekto administravimo išlaidos: iki 3000 Eur.</p>
<p>2. TIKSLAS: Didinti Visagino m. gyventojų įsidarbinimo galimybes, įgyvendinant neformaliojo ugdymo, praktinių darbo įgūdžių tobulinimo bei profesinio orientavimo programas. Bendri reikalavimai pagal tikslą: Projekto administravimo išlaidos: iki 20 proc. visų projekto tinkamų finansuoti išlaidų. Pagal tikslą numatomos remti veiklos: Bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumui didinti skirtų iniciatyvų įgyvendinimas, siekiant pagerinti šių asmenų padėtį darbo rinkoje: 1. naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių įgijimas (neformalus švietimas (įskaitant neformalųjį profesinį mokymą); savanoriška veikla (savanorystė); praktinių darbo įgūdžių įgijimas, ugdymas darbo vietoje); 2. informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ar kita pagalba įdarbinant, įtraukiant į neformalųjį švietimą (įskaitant neformalųjį profesinį mokymą), praktikos atlikimą, visuomeninę ir (ar) kultūrinę veiklą (pvz., profesinis orientavimas, motyvavimas imtis aktyvios veiklos); 3. Gyventojų savanoriškos veiklos skatinimas, atlikimo organizavimas ir savanorių mokymas, remiama tiek, kiek reikalinga veiklomis vykdyti.</p>				
2.1. UŽDAVINYS: Sudaryti palankias sąlygas neaktyviems darbingo amžiaus Visagino miesto gyventojams įgyti ir / ar tobulinti darbo rinkos poreikius atitinkančius profesinius bei praktinius darbo įgūdžius, didinančius šios tikslinės grupės įsidarbinimo galimybes.				

Visagino miesto vietos plėtros strategija 2016-2022 m.

<p>2.1.1 VEIKSMAS: Suteikti ir/ arba tobulinti tikslinės grupės profesinius įgūdžius 4 svarbiausiose Visagino m. srityse (energetikos, daugiabučių namų priežiūros, mažmeninės prekybos (taip pat ir internetu) bei telekomunikacijos sistemų bei vaizdo montavimo, redagavimo ir filmavimo srityse), sukuriant ir įgyvendinant pažangias neformaliojo ugdymo programas.</p>	<p>78.509,80</p>	<p>4</p>	<p>20</p>	<p>Kiekviename projekte gali būti neformalaus švietimo (įskaitant neformalųjį profesinį mokymą) veikla bei praktinių darbo įgūdžių įgijimo ar/ir ugdymo darbo vietoje veikla. Išlaidos 1 projektui iki 19.627,45 Eur: 1. išlaidos privalomiems informavimo apie projektą veiksams atlikti - iki 300 Euro; 2. projekto administravimo išlaidos: iki 3000 Eur; Tuo atveju, kai projekto veiklą dalyviai atlieka praktinių darbo įgūdžių įgijimo ar ugdymo darbo vietoje veiklą, tinkamos finansuoti išlaidos yra šios: 3. darbdavio darbo vietoje patirtos praktinio darbo įgūdžių įgijimo ar ugdymo darbo vietoje organizavimo išlaidos (su sąlygomis): iki 16500 Eur; Tuo atveju, kai projekto veiklą dalyviai atlieka neformalųjį profesinį mokymą, tinkamos finansuoti išlaidos yra šios: 4. vykdančio personalo darbo užmokesčio ir atlygio tokias projekto veiklas vykdančiams fiziniams asmenims pagal paslaugų (civilines), autorines ar kitas sutartis išlaidos: iki 11000 Eur; 5. mokymo priemonių įsigijimo išlaidos: iki 1960 Eur, 6. projekto veiklą dalyvių - mokinių maitinimo išlaidos (pagal neformalaus švietimo teikėjo pateiktą informaciją apie dalyvių lankomumą): iki 1300 Eur; 7. neformalaus švietimo paslaugų įsigijimo išlaidos: 1 asmeniui iki 1140 Eur (5 asm.: iki 5700 Eur).</p>
<p>2.1.2 VEIKSMAS: Teikti neaktyviems darbingo amžiaus gyventojams motyvavimo ir profesinio orientavimo paslaugas, pasitelkiant veikiančio verslo įmonių tinklaveiklą bei išnaudojant darbo įgūdžiams tobulinti skirtų erdvių teikiamas galimybes.</p>	<p>18.000</p>	<p>1</p>	<p>5, iš kurių bent vienas - neįgalus</p>	<p>1. išlaidos privalomiems informavimo apie projektą veiksams atlikti - iki 200 Eur; 2. projekto administravimo išlaidos: iki 3000 Eur; 3. projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų paprastojo remonto išlaidos (su sąlygomis): iki 1800 Eur; 4. projekto veikloms vykdyti reikalingų baldų, kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos : iki 3000 Eur; 5. projekto veikloms vykdyti reikalingo trumpalaikio turto įsigijimo išlaidos: iki 3000 Eur; 6. projekto veiklas vykdančių savanorių savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklą vykdymu, išlaidos: iki 1000 Eur; 7. projekto veiklas vykdančio personalo darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos už laiką, dirbtą vykdančią projekto veiklas: iki 3000 Eur; 8. projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų eksploatavimo išlaidos: iki 2000 Eur 9. projekto veikloms vykdyti reikalingų paslaugų įsigijimo išlaidos: iki 1000 Eur.</p>
<p>2.1.3. VEIKSMAS: Teikti informavimo apie įsidarbinimo galimybes paslaugas neaktyviems darbingo amžiaus gyventojams, siekiant padidinti šios tikslinės grupės įsidarbinimo galimybes.</p>	<p>18.000</p>	<p>1</p>	<p>5, iš kurių bent vienas - neįgalus</p>	<p>1. išlaidos privalomiems informavimo apie projektą veiksams atlikti - iki 200 Eur; 2. projekto administravimo išlaidos:iki 3600 Eur; 3. projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų nuomos išlaidos (su sąlygomis) : iki 1600 Eur; 4. projekto veikloms vykdyti reikalingų baldų, kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos: iki 2000 Eur; 5. projekto veikloms vykdyti reikalingo trumpalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos: iki 1500 Eur; 6. projekto veiklas vykdančių savanorių savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklą vykdymu, išlaidos: iki 500 Eur; 7. projekto veiklas vykdančio personalo darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos už laiką, dirbtą vykdančią projekto veiklas: iki 4000 Eur; 8. veikloms vykdyti reikalingų paslaugų įsigijimo išlaidos: iki 3500 Eur; 9. projekto veiklas vykdančio personalo kelionių, dalyvavimo renginiuose išlaidos: iki 500 Eur; 10. projekto veiklą dalyvių kelionių ir dalyvavimo renginiuose išlaidos: iki 600 Eur.</p>

2.2. UŽDAVINYS: Sudaryti palankias sąlygas ekonomiškai neaktyvių darbingo amžiaus gyventojų užimtumui didinti, kuriant ir įgyvendinant ne pilnos darbo dienos ir darbo namuose skatinimo programas.				
2.2.1 VEIKSMAS: Teikti informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ar kitas paslaugas neaktyviems darbingiems gyventojams įsidarbinant ne pilną darbo dieną, sukuriant ir palaikant viešojo maitinimo įstaigų, siūlančių ne pilnos darbo dienos darbą tikslinėms grupėms, bendradarbiavimo tinklą	15.000	1	5	<ol style="list-style-type: none"> 1. išlaidos privalomiems informavimo apie projektą veiksams atlikti - iki 450 Eur; 2. projekto administravimo išlaidos: iki 3000 Eur; 3. projekto veikloms vykdyti reikalingų baldų, kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos: iki 2000 Eur; 4. projekto veikloms vykdyti reikalingo trumpalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos: iki 3000 Eur; 5. projekto veiklas vykdančio personalo (t. y. projekto vykdytojo ir partnerio organizacijos darbuotojų) darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos už laiką, dirbtą vykdant projekto veiklas: iki 3050 Eur; 6. projekto veikloms vykdyti reikalingų paslaugų įsigijimo išlaidos: iki 500 Eur; 7. veikloms vykdyti reikalingų patalpų eksploatavimo (komunalinių, ryšio paslaugų ir pan.): iki 3000 Eur.
2.2.2 VEIKSMAS: Organizuoti principu „Mamos mamoms“ paremtas vaikų priežiūros paslaugas, pasitelkiant neaktyvias mamas, auginančias mažamečius vaikus, bei skatinant jų užimtumą bei spartesnę grįžimą į darbo rinką.	15000	1	5	<ol style="list-style-type: none"> 1. išlaidos privalomiems informavimo apie projektą veiksams atlikti - iki 300 Eur; 2. projekto administravimo išlaidos: iki 3000 Eur; 3. patalpų nuomos išlaidos: iki 1500 Eur; 4. projekto veikloms vykdyti reikalingų baldų, kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos: iki 3000 Eur; 5. projekto veikloms vykdyti reikalingo trumpalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos: iki 2500 Eur; 6. projekto veiklas vykdančių savanorių savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidos: iki 500 Eur; 7. projekto veiklas vykdančio personalo (t. y. projekto vykdytojo ir partnerio organizacijos darbuotojų) darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos už laiką, dirbtą vykdant projekto veiklas: iki 2200 Eur; 8. projekto veikloms vykdyti reikalingų paslaugų įsigijimo išlaidos: iki 1000 Eur; 9. projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų eksploatavimo išlaidos: iki 1000 Eur.
2.2.3 VEIKSMAS: Teikti informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, motyvavimo ar kitas paslaugas ekonomiškai neaktyvioms mažamečius vaikus auginančioms mamoms apie laikiną darbą namuose, sukuriant ir palaikant darbą namuose siūlančių įmonių tinklaveiką.	15.000	1	5	<ol style="list-style-type: none"> 1. projekto veikloms vykdyti reikalingų baldų, kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos: iki 4500 Eur; 2. projekto veikloms vykdyti reikalingo trumpalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos: iki 1800 Eur; 4. projekto veikloms vykdyti reikalingų paslaugų įsigijimo išlaidos: iki 300 Eur; 5. projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų eksploatavimo išlaidos: iki 600 Eur.; 6. išlaidos privalomiems informavimo apie projektą veiksams atlikti - iki 300 Eur; 7. projekto administravimo išlaidos: iki 3000 Eur; 8. projekto veiklas vykdančio personalo (t. y. projekto vykdytojo ir partnerio organizacijos darbuotojų) darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos už laiką, dirbtą vykdant projekto veiklas: iki 4500 Eur.
3. TIKSLAS: Sudaryti palankias sąlygas naujų įmonių steigimui bei jų plėtrai, įskaitant savarankišką darbą, paremtą lanksčiomis darbo sąlygomis.				

Bendri reikalavimai pagal tikslą:

1. Nurodytų veiklų išlaidas teikiama de minimis valstybės pagalba pagal de minimis reglamento reikalavimus
2. Projekto veiklų, netinkamos finansuoti išlaidos yra:
  - 2.1. verslui žuvininkystės, akvakultūros ar žemės ūkio srityje pradėti reikalingų priemonių įsigijimo išlaidos;
  - 2.2.. verslo (įskaitant savarankišką darbą dirbančius asmenis) mokamų mokesčių padengimo išlaidos.
3. Projekto veiklose dalyvaujančių asmenų darbo užmokesčio, apskaičiuoto ir išmokėto už darbo laiką, kurio metu darbuotojai dalyvavo projekto veiklose, ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos - yra tinkamos tik kaip projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) nuosavas įnašas.
4. Projekto administravimo išlaidos: iki 20 proc. visų projekto tinkamų finansuoti išlaidų.
5. Pagal tikslą numatomos remti veiklos:
  - 5.1. Gyventojų verslumui didinti (*t. y., verslo kūrimui ir pradedamo verslo plėtojimui reikalingiems gebėjimams stiprinti*) skirtų neformalių iniciatyvų įgyvendinimas, siekiant pagerinti darbingų vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų padėtį darbo rinkoje (*pvz., besikuriančio verslo (įskaitant savarankišką darbą pradedančius asmenis) konsultavimas, pagalba randant tiekėjus, klientus; verslui (įskaitant savarankišką darbą pradedančius asmenis) pradėti reikalingų priemonių suteikimas; mentorystė „verslas verslui“, teikiant konsultacijas konkretaus verslo kūrimo ir plėtros klausimais*);
  - 5.2. Bendradarbiavimo ir informacijos sklaidos tinklų, reikalingų veiklų vykdymui, vietos plėtros strategijos ir (ar) jai įgyvendinti skirtų projektų tikslų pasiekimui užtikrinti, kūrimas ir palaikymas;
  - 5.3. Gyventojų savanoriškos veiklos skatinimas, atlikimo organizavimas ir savanorių mokymas, remiama tiek, kiek reikalinga veiklomis vykdyti.

3.1. UŽDAVINYS: Teikti neaktyviems darbingo amžiaus gyventojams arba darbingiems gyventojams, kurių pajamos neviršija namų ūkio skurdo ribos, taip pat verslininkams, kurie yra pradėję vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdyti ūkinę komercinę veiklą ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose bei tokių įmonių darbuotojams kompleksinę pagalbą verslo kūrimui (įskaitant savarankišką darbą pradedančius asmenis) ar pradedamo verslo plėtojimui.

3.1.1 VEIKSMAS: Teikti tikslinės grupės atstovams konsultavimo paslaugas verslo kūrimo ir plėtros klausimais.	15.000	1	5	<ol style="list-style-type: none"> 1. išlaidos privalomiems informavimo apie projektą veiksams atlikti - iki 300 Eur; 2. projekto administravimo išlaidos: iki 3000 Eur; 3. patalpų nuomos išlaidos, paprastojo remonto išlaidos (su sąlygomis) ne daugiau kaip 1500 Eur; 4. projekto veikloms vykdyti reikalingų baldų, kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos: iki 3000 Eur; 5. projekto veikloms vykdyti reikalingo trumpalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos: iki 2000 Eur; 6. projekto veiklas vykdančio personalo darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos bei atlygio projekto veiklas vykdančiams fiziniams asmenims pagal paslaugų (civilines), autorines ar kitas sutartis išlaidos: iki 2700 Eur; 7. projekto veikloms vykdyti reikalingų paslaugų įsigijimo išlaidos: iki 500 Eur; 8. veikloms vykdyti reikalingų patalpų eksploatavimo (komunalinių, ryšio paslaugų ir pan.): iki 2000 Eur.
3.1.2 VEIKSMAS: Jauno verslo atstovams teikti informavimo, konsultavimo (taip pat mentorystės), mokymo, pagalbos randant tiekėjus ir klientus, metodinę pagalbą bei kitas paslaugas verslui aktualiais klausimais ir	62.000	1	5	<ol style="list-style-type: none"> 1. priemonių, kurios reikalingos verslui (įskaitant savarankišką darbą) pradėti, įsigijimas (su atskiromis sąlygomis): iki 50000 Eur (5 įmonei ar savarankišką darbą vykdančiam fiziniam asmeniui); 2. patalpų nuomos išlaidos ne daugiau kaip 1200 Eur; 3. projekto veikloms vykdyti reikalingų baldų, kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos: iki 2000 Eur; 4. projekto veikloms vykdyti reikalingo trumpalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos: iki 1000 Eur; 5. projekto veiklas vykdančio personalo darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos bei atlygio projekto veiklas vykdančiams fiziniams asmenims pagal paslaugų (civilines), autorines ar kitas sutartis išlaidos: iki 2000 Eur;

paramą priemonėms, reikalingoms naujam verslui vystyti, įsigyti.				6. projekto veikloms vykdyti reikalingų paslaugų įsigijimo išlaidos: iki 500 Eur; 7. projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų eksploatavimo (komunalinių, ryšio paslaugų ir pan.) išlaidos: 2000 Eur; 8. išlaidos privalomiems informavimo apie projektą veiksams atlikti - iki 300 Eur; 9. projekto administravimo išlaidos: iki 3000 Eur.
3.1.3 VEIKSMAS: Teikti „verslas-verslui“ paslaugas tikslinės grupės atstovams turizmo bei kultūros ir meno srityse, pasitelkiant tinklaveiką bei mentorystę.	25.000	1	9	1. išlaidos privalomiems informavimo apie projektą veiksams atlikti: iki 300 Eur; 2. projekto administravimo išlaidos: iki 3000 Eur; 3. patalpų nuomos išlaidos ne daugiau kaip 1000 Eur; 4. projekto veikloms vykdyti reikalingų baldų, kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos: iki 3000 Eur; 5. projekto veikloms vykdyti reikalingo trumpalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos: iki 4000 Eur; 6. projekto veiklas vykdančių savanorių savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidos: iki 3000 Eur; 7. projekto veiklas vykdančio personalo (t. y. projekto vykdytojo ir partnerio organizacijos darbuotojų) darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos bei atlygio projekto veiklas vykdančiams fiziniams asmenims pagal paslaugų (civilines), autorines ar kitas sutartis išlaidos: iki 5700 Eur; 8. projekto veikloms vykdyti reikalingų paslaugų įsigijimo išlaidos: iki 2000 Eur; 9. veikloms vykdyti reikalingų patalpų eksploatavimo (komunalinių, ryšio paslaugų ir pan.) iki 3000 Eur .
3.1.4 VEIKSMAS: Teikti pagalbą surandant tiekėjus ar klientus jauno verslo atstovų sukurtiems produktams realizuoti, siekiant didinti šios tikslinės grupės verslumą ir užimtumą.	15.000	1	5	1. patalpų nuomos išlaidos ne daugiau kaip 1500 Eur; 2. projekto veikloms vykdyti reikalingo trumpalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos: iki 1000 Eur; 3. projekto veiklas vykdančio personalo (t. y. projekto vykdytojo ir partnerio organizacijos darbuotojų) darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos bei atlygio projekto veiklas vykdančiams fiziniams asmenims pagal paslaugų (civilines), autorines ar kitas sutartis išlaidos: iki 2500 Eur; 4. projekto veikloms vykdyti reikalingų paslaugų įsigijimo išlaidos: iki 3500 Eur; 5. projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų eksploatavimo (komunalinių, ryšio paslaugų ir pan.) išlaidos: iki 1200 Eur; 6. projekto veikloms vykdyti reikalingų baldų, kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos: iki 2000 Eur; 7. išlaidos privalomiems informavimo apie projektą veiksams atlikti: iki 300 Eur; 8. projekto administravimo išlaidos: iki 3000 Eur.